Digitized by Google

דקדוק לשון הקדש

HOC EST

GRAMMATICA

LINGUÆ SANCTÆ INSTITUTIO,

Cum vocum omnium anomalarum indice, & explicatione,

AUCTORE

JOSEPHO PASINO

Sacræ Scripturæ, & Linguæ Hebraicæ in Gymnaſio Taurinenſi Profeſſore.

ACCEDIT EJUSDEM

ORATIO

Habita, cum publicum docendi munus auſpicaretur, A. MDCCXX.

JUSSU, ET AUSPICIIS

INVICTISSIMI REGIS

VICTORII AMEDEI.

EDITIO ALTERA CORRECTIOR, ET AUCTIOR.

PATAVII, Typis Seminarii, MDCCXXXIX.

Apud Joannem Manfrè. *Superiorum permiſſu.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

INVICTISSIMO REGI

VICTORIO AMEDEO

JOSEPHUS PASINUS

F.

UT primum in ampliſſimam hanc diſciplinarum, & artium Academiam, tua munificentia, Rex Invictiſſime, inſtauratam me advocaſti, illud ſtatim cogitare cœpi, qua ratione fieri poſſet, ut id ex animi tui voto conſequerer, cujus gratia me tam benigne advocaveras. Ac Linguæ Hebraicæ inſtitutio, quæ

mihi una cum Sacrarum Litterarum interpretatione demandata fuit, abſolutiore forma & methodo, quam hactenus tradita fuit, indigere viſa eſt. Ex Grammaticis enim Hebræi cum ipſo nomine inviſi ſunt, tum fere obſcuri, & ex apicibus, & punctis myſteria captantes; Romani plerumque breviores, quam ad docendum opus ſit; Heterodoxi plus æquo fuſi, & nimia congerendi cura impediti. Itaque cum certa Scripturarum cognitio ex recta linguarum intelligentia dependeat, quod tu quoque incredibili tua ſapientia, Rex optime, vidiſti, omnem diligentiam, & operam in illud contuli, ut Grammaticas Hebraici ſermonis inſtitutiones componerem, & quam maxima perſpicuitate poſſem, univerſum hujus linguæ uſum ſtudioſæ juventuti patefacerem. Hanc autem ſtudii noſtri lucubrationem nomine tuo auſpicatiſſimo ornandam, ac muniendam putavi, tum quod in ſolo tuo nata eſt, tum quod omnes intelligere volui, quam bene de Catholica Eccleſia in hac litterarum inſtauratione ſis meritus, qui Sacras

Pa-

Palæſtinæ Muſas deſertas, atque obſoletas tutiſſimo loco excipis, magnaque liberalitate & munificentia complecteris. Erubeſcebant illæ quidem in tantam hanc præclariſſimarum artium ac diſciplinarum ſocietatem venire; ſed auguſtam Urbem ingreſſæ, vix de animi tui pietate ac magnanimitate audivere, cum anxiæ atque ſollicitæ a me magnopere contenderunt, ut ſe aliquando in Regium conſpectum proferrem. En illas igitur pedibus provolutas tuis, ſimplices, rudes, verecundas, habitu moribuſque antiquis, ſed ob id ipſum tua clementia, tuoque patrocinio dignas. Fac ut intelligant, Regis eſſe, atque adeo AMEDEI, nullum litterarum genus magis fovere, quam quod ad Religionem pertineat.

AD

AD PHILOHEBRÆOS

Ex Michlol R. Davidis Kimchi.

הַשְׂכֵּל וְיָדוּעַ אֲשַׁו נִכְתִּי
וּלְעִלְגֵי שָׂפָה אֲחַו רוּחִי:
יִזַּל כְּטַל שִׂיחִי וְאִמְרָתִי
עַל גֵּז כְּמָטָר יַעֲרוֹף לִקְחִי:
אֶקְרָא בְּשֵׁם אֵל לַעֲזוֹר אוֹתִי
כִּי הוּא לְבַד שִׂבְרִי וּמִבְטָחִי:
יָדַע לְבָבִי כִּי בְּתוֹם הוֹלֵךְ
בּוֹחֵן סְעִיפּוֹתַי וּבָן טוּחִי:
לֹא לַעֲשׂוֹת לִי שֵׁם אֲנִי כֹתֵב
וּלְהַעֲלוֹת זִכְרִי וְטוּב שִׁבְחִי:
אָכֵן לְיַשֵּׁר נַעֲוֵה לָשׁוֹן
וּלְנֶחֱלֶה שָׂפָה יְהִי מִרְחִי:
וּלְיוֹדְעִים חֵן מַעֲנֶה אֶתֵּן
גַּם לַחֲכָמִים אֶרְקְחָה רִקְחִי:

EJUSDEM CANTICI

Interpretatio.

Intellectum, & ſcientiam diſponam coram me;

Et balbutientibus labio indicabo ſpiritum meum.

Fluet ut ros eloquium meum, & ſermo meus

Super herbam ſectum, ſicut pluvia ſtillabit diſciplina mea.

Invocabo nomen Dei, ut auxilio ſit mihi.

Nam ipſe ſolus ſpes mea & fiducia mea;

Cognoſcit cor meum, quod in integritate ambulem;

Probat cogitationes meas, & intelligit præcordia mea.

Non ad comparandum mihi nomen, ego ſcribo,

Et ad extollendam memoriam mei, & magnam laudem meam;

Verumtamen ad dirigendum perverſum lingua,

Et ut infirmo labiis inſerviat emplaſtrum meum.

Scientibus autem gratiam reſponſum dabo,

Etiam ſapientibus condiam condituram meam.

Li-

סִפְרִי יְהִי זִכְרִי וְאֶעֶרְהוּ
תָּמִים כְּטוֹטֶפֶת עֲלֵי מִצְחִי :
כַּסְפִּי זְהָבִי הוּא וְטוּב סַחְרִי
הוּא יִהְיֶה מִכְרִי וּמֶקָחִי :
הוּא יִהְיֶה לַחְמִי בְעֵת אֶרְעַב
וּלְרִיב לְשׁוֹנוֹת יִהְיֶה שִׁלְחִי :
הוּא יַעֲרוֹךְ שֻׁלְחָן לְדַל־רָעֵב
שֻׁלְחַן לְשׁוֹן עֵבֶר וּבוֹ יֶחִי ׃

Digitized by Google

Liber meus erit monumentum meum, ipſum ornabo

Jugiter, ſicut monumentum ſuper frontem meam.

Argentum meum, aurum meum ipſe eſt, & optima merx mea;

Ipſe erit venditio mea, & emtio mea;

Ipſe erit panis meus tempore, quo eſuriero,

Et in contentione linguarum erit gladius meus.

Ipſe diſponet menſam omni eſurienti,

Menſam linguæ Hebrææ, ut in ea vivat.

A NOI

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Reviſione, e Approvazione del P. *F. Paolo Antonio Agelli Inquiſitore di Padova*, nel Libro intitolato: *Grammatica Linguæ Sanctæ Inſtitutio cum Novis additionibus: Auctore Joſepho Paſino Sacræ Scripturæ, & Linguæ Hebraicæ in Taurinenſi Gymnaſio Profeſſore*; non v'eſſer cos'alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro, niente contro Principi, e buoni coſtumi, concediamo Licenza a *Gio: Manfrè Stampatore*, che poſſa eſſere ſtampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. 24. Maggio 1739.

(Gio: Pietro Paſqualigo Rif.
(
(Daniel Bragadin Cav. Proc. Rifor.

Regiſtrato in lib. a carte 1.

Agoſtino Gadaldini Segr.

1739. 27. Maggio.
Regiſtrato nel Magiſtr. Eccellentiſſimo contro la Beſtemmia.

Vettor Gradenigo Segr.

דִּקְדּוּק

דִּקְדּוּק לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

PRIMA PARS.

CAP. I.

De Literis.

HEBRÆORUM LITERÆ ſunt 22. & omnes conſonæ: nullas enim antiquitus expreſſas vocalium figuras noverant Hebræi, quod & reliquis linguis Orientalibus commune eſt. Duplex porro eſt earum figura; una Biblica, qua textus Sacræ Scripturæ exarari ſolet; altera Rabbinica ad ſcribendi celeritatem magis accommodata, qua in ſuis commentariis, aliiſque ſcriptis utuntur Rabbini.

Alphabetum.

Biblicum			Rabbinicum
א	Aleph אָלֶף	ſpiritus tenuis.	א
ב	Beth בֵּית	bh, & v conſonans.	ב
ג	Ghimel גִּימֶל	gh	ג
ד	Daleth דָּלֶת	dh	ד
ה	He הֵא	h ſpiritus aſper.	ה

Biblicum			Rabbinicum
ו	Vau וָיו	v conſonans fortior, quam ב.	ו
ז	Zain זַיִן	ſ leniſſimum ſonat.	ז
ח	Cheth חֵית	ch ſpiritus aſperior.	ח
ט	Teth טֵית	t	ט
י	Jod יוֹד	j conſonans.	י
כ	Caph כַּף	ch	כ
ל	Lamed לָמֶד	l	ל
מ	Mem מֵם	m	מ
נ	Nun נוּן	n	נ
ס	Samech סָמֶךְ	ſ acutum.	ס
ע	Ain עַיִן	h ſpiritus qui exprimi non poteſt, niſi viva voce.	ע
פ	Pe פֵּא	p, & ph φ Græcorum.	פ
צ	Tzade צָדִי	tz	צ
ק	Coph קוֹף	K κ Græcorum.	ק

ר Reſ

Biblicum			Rabbinicum
ר	Reſ רֵישׁ	r	ר
שׁ	Scin שִׁין	Sc, aut ſch Germanorum.	ש
שׂ	Sin שִׂין	ſ acutum, ut Samech: orta hæc litera ex prava pronunciatione שׁ.	ש
ת	Thau תָּו	th	ת

Ex his quinque aliter ſcribuntur in fine dictionum, unde dictæ *finales*, & *biformes*, quas memoriæ cauſſa vocant Grammatici מנצפך *Menatzpach*, vel *Chamnephatz*, ſcilicet

כך מם נן פף צץ

כך מם נן פף צץ

Quatuor latius diducuntur tum ornatus gratia, tum ad lineæ complementum, quæ voce diviſa nunquam abſolvitur: א ה ם ת, nonnumquam etiam ſic dilatantur ל, & ר.

Literarum pronunciatio verbis ſatis exprimi non poteſt; præceptoris voce opus eſt.

Literæ præterea juxta quinque organa, quæ diſtincta ſingularum pronunciatione occupantur, in quinque dividuntur claſſes: ſcil. in literas

Gutturis אהחע hachah.

Linguæ דטלנת datlanath.

Palati גיכק GhichaK.

Dentium זסשרץ Zaſſceratz.

Labiorum בומף Bumaph.

Hujus diſtinctionis uſus inſignis eſt, quia *literæ omogeneæ*, ſive *unius organi facile inter ſe commutantur*. Ex quo principio factum eſt, ut innumeræ prope voces pronunciationis affinitate inter ſe ſint commutatæ, atque in alias, & alias linguas traductæ. *Gutturales* & *labiales* præcipue ſunt ſcitu neceſſariæ propter vocalium, ſeu punctorum mutationem, quæ ex iis cum nominibus, tum verbis accidere ſolet.

Denique quatuor literæ אֶהְוִי, *ehevi*, ſive, ut aliis placet, יְהוּא *Jehu*, omni exutæ vocali omnem quoque valorem in pronunciando amittunt, ac propterea *literæ quieſcentes* vocantur.

א Quidem, & ה ubique, & ſemper quieſcunt, ut בָּרָא *barà*, *creavit*, צְדָקָה *tzedakàh*, *juſtitia*.

ו Quando habet Cholem, vel Surek; ut טוֹב, *tov*, *bonus*, הוּא, *hù*, *ille*.

י Poſt Kametz, ſequente Vau mobili, poſt Tzere, Chirek, & Sægol: ut דִּבְרֵי *divrè*, *verba*, בִּין *bin*, *intelligere*, אַחֶיךָ *achècha*, *fratres tui*, דְּבָרָיו, *devaràu*, *verba ejus*.

ו Item & י in fine dictionum cum quibuſdam punctis quaſi in unam diphthongum coaleſcunt, & quidem ו poſt Kametz, Pathach, Tzere, & Chirek: ut דְּבָרָיו, *devaràu*, *verba ejus*, קַו *Kàu*, *linea*, שָׁלֵו *ſalèv*, *tranquillus*, פִּיו, *pìu*, *os ejus*. Jod autem poſt Kametz, Pathach, Vau-cholem, & Surek: ut אֲדֹנָי, *adonài*, *dominus*, דְּבָרַי, *devaràì*, *verba mea*, גּוֹי, *ghoi*, *gens*, בָּנוּי, *banùi*, *ædificatus*.

CA-

CAPUT II.

De Punctis, ſeu literis Vocalibus.

CUm nullum vocis ſonum in qualibet lingua ſolæ conſonantes literæ edere poſſint, ſuæ ſunt & Hebræis vocales, antiquitus quidem nulla figura expreſſæ, ſed a Maſorethis deinde anno circiter 600. *Chriſti Domini* adjuvandæ lectionis cauſſa punctis quibuſdam formatæ. Et ſunt numero 14. quinque longæ, quinque breves, & quatuor breviſſimæ.

Longæ.

1 *Kametz*	אָ	*A*	קָמֵץ.
2 *Tzere*	אֵ	*E*	צֵרֵי.
3 *Chirek longum*	אִי	*I*	חִירִיק גָּדוֹל.
4 *Cholem*	אֹ	*O*	חוֹלֶם.
5 *Surek*	וּ	*V*	שׁוּרֶק.

1 Kametz a Maſorethis dicitur etiam Kametz *magnum*, & רָכָף *latum*.

2 Tzere dicitur etiam Kametz *parvum*, & interdum etiam *ſimplex Kametz*.

3 Chirek longum dicitur quoque Chirek cum Jod.

4 Et Cholem ſæpe vau Cholem.

Hæc vocalis litera ſignatur tantum in ventre literæ *Vau*, quoties præcedit vocalis longa; nam ſi præcedat brevis, punctum illud eſt Daghes, de quo capite ſequenti.

Breves.

1 *Pathach*	אַ	*A*	פַּתַח.
2 *Sægol*	אֶ	*E*	סֶגוֹל.
3 *Chirek*	אִ	*I*	חִירִיק קָטוֹן.
4 *Kametz-Chatuph*	אֳ & אָ	*O*	קָמֶץ חָטוּף.
5 *Kibbutz*	אֻ	*V*	קִבֻּץ.

1 Pathach a Maſorethis appellatur *Pathach magnum*.
2 Sægol appellatur etiam *Pathach parvum*.
3 Chirek appellatur etiam *Chirek breve*.
4 Kametz-Chatuph appellatur etiam *Kametz Cateph*.
5 Kibbutz appellatur quandoque *Surek*.

Breviſſimæ.

Sceva ſimplex	בְ	*E.*
& Triplex *Sceva compoſitum.*		
Cateph Pathach	אֲ	*A.*
Cateph Sægol	אֱ	*E.*
Cateph Kametz	אֳ	*O.*

De uſu Sceva Simplicis.

Sceva ſimplex duplex eſt; *mobile*, quod legitur, & *quieſcens*, ἄφωνον, quod non legitur. Mobile omnibus literis adhibetur, exceptis gutturalibus; eſt autem mobile,

1. In principio dictionis, ut בְּרֵאשִׁית, *bereſcith*, *in principio*.

2. Sub

2. Sub litera, quæ proxime geminatur; ut הַלְלוּ, *halelù*, *laudate*.

3. Sub litera puncto Daghes ornata; ut פַּקְּדוּ, *pakedù*, *præficite*, aut in cujus ventre Daghes occultetur; ut יְבַקְשׁוּ, pro יְבַקְּשׁוּ, *quærent*.

4. Poſt alterum Sceva; ut יִפְקְדוּ, *iphkedù*, *viſitabunt*.

5. Poſt vocalem longam, ut יֵשְׁבוּ, *jeſcevù*, *ſedebunt*.

Mutum eſt.

1. Poſt vocalem brevem; ut פִּקְדוּ: *pikdù*, *viſitate*: niſi vocalis brevis vicem gerat vocalis longæ, ut יִרְאוּ *ireù*, pro יִירְאוּ, *timebunt*.

2. Poſt vocalem longam accentu tonico notatam; ut תִּפְקֹודְנָה, *tiphkòdnah*, *viſitabitis*.

3. In fine dictionis etiam geminum quieſcit; ut יֵשְׁתְּ, *ièſcth*, *bibet*.

Omnis litera mobilis in fine dictionis puncto deſtituta cenſetur habere ſub ſe Sceva, licet non reperiatur expreſſum. Quæ regula obſervanda propter uſum Daghes lenis ab initio, quod ſecundum doctrinam a Rabbinis traditam ſemper ante ſe in media oratione requirit Sceva quieſcens.

Duplex Sceva ab initio dictionis conſiſtere nequit: quare ſi analogia vocis utrumque poſtulet, tunc prius mutatur in Chirek, aut in Pathach; vel Sægol propter gutturalem, vel ר: ut דִּבְרֵי *verba*, pro דְּבְרֵי, אַבְנִים *lapides*, pro אְבְנִים. Si vero alterum Sceva fuerit ſub Jod, omnino tollitur, ut בִּימֵי pro בְּיְמֵי, *in diebus*.

De

De uſu Sceva Compoſiti.

Sceva compoſitum literarum *gutturalium* proprium eſt loco Sceva ſimplicis mobilis; attamen nonnunquam etiam aliis literis ſubſcriptum reperitur; ut אִמֲרוֹת *eloquia*. גָּלֲלוּ *revolverunt*. Hinc orta Grammaticorum regula. *Litera gutturalis punctat ſe, & præcedentem:* punctat ſe, quatenus pro Sceva ſimplici ſuſcipit compoſitum; punctat præcedentem, quia hæc pro Sceva ſimplici notatur vocali brevi orta ex Sceva compoſito, quod proximæ gutturali ſubjicitur; ſcilicet *Pathach*, ſi ſequatur Chatephpathach; *Sægol*, ſi Chatephſægol, & *Kametzchatuph*, ſi Chatephkametz, ut אָהֳלוֹ, *tentorium ejus*; יַעֲשֶׂה *faciet*, בֶּאֱמוּנָה *in veritate*. Kametz tamen, quod eſt ante Chateph Kametz, puto cum Buxtorphio euphoniæ cauſſa pronunciandum per Kametz longum; ut וָחֳלִי *vacholì*, & *infirmitas*, non *vocholì*.

Sæpe autem fit, ut Cateph ſægol, & Sægol antecedens contrahantur in Tzere; ut לֵאמוֹר *dicendo*, pro לֶאֱמוֹר: & Catephpathach cum ſuo Pathach in unicum Pathach; ut בַּאדֹנָי *in domino*, pro בַּאֲדֹנָי.

Sceva compoſitum reſolvitur aliquando, vel in Sceva ſimplex, vel in ſuam brevem, remanente interea ſub præcedenti litera ea vocali, quam Grammatica requirebat, idque præcipue, cum Sceva ſimplex ſequitur; ut תַּהַרְגוּ *occidetis*, pro תַּהֲרְגוּ, יֶאְשְׁמוּ *vaſtabuntur*, pro יֶאֶשְׁמוּ.

Quod ad literarum pronunciationem una cum punctis, prius auditur litera, quam punctum literæ: non enim

enim dicitur לָ *al*, ſed *la*. Excipe ח, ע, & הּ cum Mappik in fine dictionis. Nam poſt Tzere, Chirek longum, Cholem, & Surek ad faciliorem ſui pronunciationem aſſumunt ſub ſe Pathach, quod ante eas furtim pronunciatur, unde Hebræi illud vocant; פַּתַח גְּנוּבָה *Pathach furtim aſcitum*; ut שָׂמֵחַ *Sameach*, *hilaris*, מָשִׁיחַ *Maſciach*, *Meſſias*, יוֹשִׁיעַ *Joſciah*, *ſalvabit*, גָּבֹהַּ *Gaboah*, *excelſus*. Fit autem ſæpe craſis, ut יַשְׁמִעַ *perſonabit*, pro יַשְׁמִיעַ; & יִשְׁמַע *audiet*, pro יִשְׁמֵעַ.

CAPUT III.

De Daghes, & Mappik.

DAghes eſt punctum ventri literarum inſcriptum, earum pronunciationi inſerviens. Duplex eſt; *Lene*, & *Forte*.

Lene inſcribitur tantum literis בגדכפת, *beghadchephath*, & ab iis aſpirationem tollit: unde בּ pronunciandum per *b*, ſine Daghes per *v* literam conſonantem, פּ per *p*; ſine Daghes per *ph*.

Forte literam pronunciatione geminat, & omnibus literis adhibetur præter gutturales, & ר. Eſt autem Daghes *forte*, quoties non præcedit Sceva; ut נִגַּשׁ *accedemus*. *Lene* enim ſemper ſequitur Sceva quieſcens; ut אֶצְבַּע, *digitus*.

De uſu Daghes Lenis.

Daghes lene inſcribitur literis בגדכפת, *beghadchephath*.

1. In principio *periodi*; ut בְּרֵאשִׁית, *in principio*.

2. Ab initio dictionis, quoties præcedens dictio ter-

terminatur vocali conſonante mobili ut בְּרֵאשִׁית בָּרָא *in principio creavit* . Nam ſi litera quieſcente , aut vocali longa finitur , aſpiratæ manent; Excipe tamen

1. Quando vocem vocali longa , aut litera quieſcente finitam ſequitur dictio incipiens a duabus ex בגדכפת beghadchephath ejuſdem organi , aut ex eadem geminata , & prior habeat Sceva , ut נִשְׁכְּבָה בְּבָשְׁתֵּנוּ *dormiemus in confuſione noſtra* .

2. Quando in fine præcedentis dictionis eſt הּ cum Mappik , aut literæ ו , & י per diphthongum efferuntur : ut בְּצִדָּהּ תָּשִׂים *in latere ejus pones ;* לְגוֹי גָּדוֹל *in gentem magnam* . Hinc poſt יְהוָה & יֱהוִה literæ Beghadchephath accipiunt Daghes , quia alterum eſt pro אֲדוֹנָי , alterum pro אֱלֹהִים . Et hujus exceptionis cauſſa Grammaticis dicitur מַפִּיק *proferens* , ſcil. literam quieſcentem .

3. Quando vox litera quieſcente , aut vocali longa finita accentum habet Regem ; ut כִּי בֵּן *quoniam filius* : & Grammatici vocant מַפְסִיק *pauſans* , quaſi ibi fiat pauſa , & incipiat verſus .

4. Quando præcedunt voces מָה , & זֶה ſequenti dictioni per Makaph colligatæ ; ut מַה־תַּעֲשֶׂה *quid facies* ? & dicitur hæc cauſſa דָּחִיק *premens* , quaſi accentus Makaph premat , & cogat literam ſequentem recipere Daghes .

5. Quando vox præcedens in ָ , vel הָ , vel הֶ finita accentum habet in penultima ; ut עֹשֶׂה פְּרִי *faciens fructum* : & dicitur אָתֵי מֵרָחִיק *veniens de longinquo* , ſcil. accentus .

6. Quan-

6. Quando vocem litera quieſcente finitam, & accentu miniſtro notatam ſequitur virgula פְּסִיק Peſik ׀. Cum enim hæc pauſula pronunciationis celeritatem inhibeat, vocem præcedentem a ſequenti dirimit, ut Daghes recipere queát, ut מִי ׀ כָמֹכָה בָּאֵלִים *quis ſicut tu inter fortes?*

7. Tandem literæ בגדכפת *beghadchephath* recipiunt Daghes poſt vocem Aleph finitam, præcedente Sceva quieſcente; ut וַיַּרְא פַּרְעֹה *& vidit Pharao*.

3. Daghes lene inſcribitur literis Beghadchephath in media dictione poſt Sceva quieſcens: ut אֶצְבַּע *digitus*: Excipe

1. Non inſcribitur poſt Sceva quieſcens, quod eſt loco Kametz, vel Tzere; ut בִּרְכָתוֹ *benedictio ejus*, a בְּרָכָה; מַלְכֵי *reges*, a מְלָכִים.

2. Poſt Sceva initiale in forma nominum abſoluta, quando illi præponitur aliqua litera ſervilis: ut לִגְבוּל *termino*. Hanc rationem imitantur verba Infinitivi modi in Kal a Sceva incipientia, quando illis præfigitur ב, aut כ, nam cum ל plerumque amant Daghes: ut בִּכְתֹב *in ſcribendo*.

3. Poſt Sceva quieſcens in Infinito Kal cum pronominibus affixis: ut עַל פָּקְדוֹ *ob viſitandum illum*.

4 Poſt Sceva in Imperativo Kal, ſive abſolute, ſive cum pronominibus affixis, ſive cum ה paragogico: ut שִׁכְבוּ, *cubate*, שִׁכְבָה, *cubato*.

5. Poſt Sceva, quod vocalem brevem ex Sceva compoſito natam ſequitur; ut יַעַבְדֶנּוּ *colet eum*.

6. כ in affixis poſt Sceva quieſcens ſemper eſt aſpiratum; ut דִּבְרְכֶם *verbum veſtrum*.

7. Sunt

7. Sunt quædam, quæ uſus aſpirata retinuit: diligentia, quæ plurimum in rebus omnibus poteſt, obſerventur, & notentur.

Olim, quando literæ בגדכפת *beghadchephath* eſſent aſpiratæ, notabatur ſuper illas lineola quædam, quam dicunt *Raphe*, hoc pacto בֿ: (ut videre eſt in quibuſdam antiquiſſimis Bibliis Conſtantinopoli impreſſis;) ſed hodie plane exolevit.

De uſu Daghes Fortis.

Dagheſ forte quadruplex eſt.

Demonſtrativum, quod adhibetur poſt הַ *demonſtrativum*; ut הַדָּבָר, *verbum*.

Compenſativum, quod compenſat aliquam literam abjectam; ut הִגִּישׁ pro הִנְגִּישׁ, *admovit*.

Characteriſticum, quod indicat Conjugationes; ſcil. *Pihel*, ut פִּקֵּד, *præfecit*, & *Puhal*, ut פֻּקַּד, *præfectus fuit*.

Euphonicum, quod ſolius Euphoniæ cauſſa inſcribitur, ut מִקְּדָשׁ *ſanctuarium*. Hoc Daghes euphonicum, quia adhibetur aliquando ab initio dictionum, dicitur etiam *Daghes Forte initiale*,

Cujus uſus præſertim eſt poſt voces penacutas in ךְ, תָ, הָ, vel הֶ finitas, & poſt מַה, & זֶה: ut יָמָּה סּוּף *mare Suph*: מַה טּוֹב *quam bonum*, וְזֶה לְּךָ & *hoc tibi*. Excipe, ſi vox illa ſequens accentum habeat in penultima; ut וְעָשִׂיתָ פָרֹכֶת *facies velum*. Singulare eſt קוּמוּ סְּעוּ *ſurgite*, *proficiſcimini*, ubi Samech habet Daghes ſine ulla cauſſa.

Ceterum *Daghes Forte* rariſſime eſt poſt vocales longas, quod ſi reperiatur, ſemper præcedit accentus

tus tonicus, & vox eſt penacuta; ut לָמָּה *quare*. Unicum excipe בָּתִּים *domus*, quod eſt acutum, & cum Kametz longo ante Daghes forte præter normam. Poſt breves proprie adhibetur; & nunquam poſt breviſſimas, excepta unica voce שְׁתַּיִם *duo*.

Cum autem vocum analogia ſæpe poſtulet, ut poſt vocales longas Daghes forte adhiberi oporteat, fit, ut vocales longæ antecedentes in breves eis analogas mutentur, ſcil. *Cholem* in *Kametzchatuph*, vel *Kibbutz*: *Tzere* in *Chirek*; *Surek* in *Kibbutz*; ut a תֹּם *integritas* fit תֻּמִּים *integritates*; a רֹן *cane*, fit רָנּוּ *canite*, a קֵן *nidus* fit קִנִּים *nidi*, & a חָרוּל *urtica* eſt חֲרֻלִּים, *urticæ*.

Contra vero Daghes forte ex gutturalibus, & ר excluſum literas antecedentes breves in longas convertit; *Pathach* in *Kametz*, *Chirek* in *Tzere*, *Kibbutz* in *Surek*, vel *Cholem*: ut יְבָרֵךְ pro יְבַרֵּךְ *benedicet*, בֵּרֵךְ pro בִּרֵּךְ *benedixit*, בּוֹרַךְ pro בֻּרַּךְ *benedictus fuit*. Frequenter etiam ſine ulla compenſatione ex gutturalibus exit, ut מְרַחֶפֶת *incubans*, pro מְרַחֶּפֶת.

Tandem Daghes forte ex litera ſcevata ſæpe excidit, ut exempla paſſim oſtendunt.

De Mappik.

Mappik eſt punctum, quod literis tantummodo הּ, & י inſcribitur, eaſque genuino ſuo ſono, ſcil. הּ per *a*, & י per *j* pronunciandas eſſe docet, cum ſine eo quieſcerent. Literæ quidem הּ inſcribitur in fine vocis; ut בְּנָהּ *benàa*, *filius ejus*: Jod autem in media dictione poſt Chirek breve; ut גָּפְרִיּוֹת *ghophrijoth ſulphur*.

CAPUT IV.

De differentia Kametz brevis, ſive Kametz-Chatuph a Kametz longo, & a Chateph Kametz.

Duplex eſt figura *Kametz chatuph* ; אָ , & אֳ ; quarum altera convenit cum *Kametz longo*, altera cum *Chateph Kametz*. Multæ traduntur a Grammaticis regulæ, quibus hæ vocales ab invicem diſcernuntur; præcipuas nos ſubjicimus.

De Kametz brevi, & Kametz longo ſunt quinque.

1. *Kametz* ante Sceva abſque accentu Methegh eſt *Kametz chatuph* ; ut חָכְמָה *chochma*, *ſapientia*. Sed Typographorum incuria ſæpe Methegh in Scripturis omiſſum eſt; unde attendenda analoga vocum flexio.

2. *Kametz* abſque accentu tonico ante Daghes forte eſt Kametz breve ; ut רָנּוּ *ronnù*, *cantate* : excipe בָּתִּים, *bathìm*, *domus*.

3. *Kametz* ultimæ Syllabæ accentu tonico deſtitutum ante conſonam mobilem breve eſt, ut וַיָּקָם *vajàkom*, *ſurrexit*.

4. *Kametz* ultimæ ſyllabæ ante conſonam mobilem ſequente Makaph, eſt Kametz Chatuph ; ut כָּל־אֲשֶׁר *chol aſcèr* ; *omnis*, *qui*.

5. *Kametz* ante gutturalem notatam Chateph Kametz breve eſt, ut אָהֳלוֹ *oholò*, *tentorium ejus*.

De

De Chateph Kametz, & Kametz Chatuph tres.

1. Poſt *Kametz Chatuph* ſemper ſequitur vel Sceva quieſcens, vel Daghes forte; nunquam poſt Chateph Kametz.

2. *Kametz Chathuph* omnibus Alphabeti literis ſubjicitur, Chateph Kametz proprie gutturalibus, aliis rariſſime.

3. *Kametz Chatuph* ſæpe ſine duobus punctis ſcribitur; Chateph Kametz vero nunquam.

CAPUT V.

De Accentibus, eorumque uſu, poteſtate & numero.

QUæ de accentibus a Rabbinis traduntur, ſingula referre cum admodum laborioſum, tum inutile ac nullius momenti eſt. Quam ob rem ea tantum in medium afferemus, quibus uſus linguæ carere nequit.

Accentus igitur ſunt in duplici claſſe; alii dicuntur *Grammatici*, ſive *Tonici*, alii *Rhetorici*, ſive *Euphonici*. *Tonici* ſunt, qui ultimam, vel penultimam ſyllabam acuunt, & ſunt numero 25. quatuordecim ſupra literas pinguntur, & undecim infra: ex his alii dicuntur *Reges*, alii *Miniſtri*; *Reges*, quia poteſtatem habent ſiſtendi ſpiritum in oratione, & ſententiæ membra diſtinguendi: *Miniſtri*, quia *Regibus* ſerviunt.

Reges ſunt.

אֽ	Silluk.	א֙	Paſta.
א֑	Athnach.	א֡	Paſer.
א֗	Rebhia.	א֓	Salſcælæth.
א֔	Sakepkaton.	א֠	Teliſa major.
א֕	Sakephgadol.	א֟	Karne Para.
א֒	Sægolta.	א֖	Tiphcha.
א֮	Sarka.	א֛	Tebhir.
א֜	Gæres.	א֚	Jethiv.
א֞	Gereſaim.		

Ex his quatuor præcipue ſunt notandi ; qui dicuntur etiam *accentus pauſantes*, ſive *Reges majores*: ſcil. *Silluk*, ſive *Soph Paſuk*, ut ajunt Rabbini Grammatici, qui periodum integram abſolvit. *Athnach*, qui colon, ſeu membrum conſtituit. *Sakephkaton*, qui ſemicolo inſervit ; & *Rebhia*, qui commati Latinorum reſponder.

Miniſtri.

א֣	Munach.	א֧	Darga.
א֤	Mahpach.	א֪	Jærach.
א֥	Merca ſimplex.	א֨	Kadma.
א֦	Merca duplex.	א֩	Teliſa minor.

Uſus accentuum triplex eſt: primo deſignant Muſicam, & cantus rationem apud Hebræos: ſecundo legitimam cujuſque vocis pronunciationem: tertio ſen-

ten-

tentiæ in ſua membra diſtinctionem . Primum uſum Judæis, eorumque Synagogis relinquimus . De tertio ſatis diximus . Secundus igitur explicandus eſt ; ac quidem has regulas obſerves.

1. Quæ ſyllaba accentu tonico notata eſt, ea acuitur; ut פָּקַד *pakàd*, *viſitavit*.

2. Ejuſdem accentus in eadem voce geminati prior ſyllabam afficit; ut תֹּהוּ *thòhu*, *inanis*.

3. Diverſorum in eadem voce accentuum poſterior acuit, ut וּלְמוֹעֲדִים *ulmohadìm*, *& in tèmpora ſtatuta*.

Sed omnium optima, & tutiſſima regula eſt uſus, & analoga vocum flexio.

Nonnunquam accentus ex ultima euphoniæ cauſſa ad penultimam rejicitur, præſertim vero cum ſequitur dictio monoſyllaba, aut biſſyllaba penacuta: quæ accentus trajectio mutat vocales *Tzere*, & *Cholem* ultimæ ſyllabæ ante conſonam mobilem in *Sægol*, & *Kametz Chatuph*: ut וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ *& dixit Rex*, pro וַיֹּאמַר, וַיָּקָם לְךָ *& ſurrexit tibi*, pro וַיָּקֹם unde orta illa regula, *Kametz ultimæ ſyllabæ ſine accentu tonico ante conſonam mobilem breve eſt, de qua in cap. 4.*

De Poteſtate accentuum Regum.

Præter eam, quam ſuperius in uſu Daghes, & Sceva Accentuum Regum poteſtatem commemoravimus, aliam etiam habent, præſertim *pauſæ majores*, *Athnach*, *Silluk*, *Sakephkaton*.

1. Quod communiter Pathach, & Sægol producunt in Kametz, ut חָסֶד *benignitas*, pro חֶסֶד, לָיְלָה *nox*, pro לַיְלָה.

2. Copulæ Vau ante verba monoſyllaba, aut penacuta ſubjiciunt Kametz loco Sceva; ut וָמֵת *& mortuus eſt*.

3. Pauſa ad penultimam ex ultima rejecta convertit Sceva ante affixum ךָ, & in nominibus formæ פְּרִי in Sægol; ut דְּבָרֶךָ *devarècha* pro דְּבָרְךָ *devarechà, verbum tuum*, לֶחִי *lèchi*, pro לְחִי *lechì, maxilla*.

Chateph Kametz in Cholem in nominibus formæ חֳלִי ut עֹנִי *hòni*, pro עֳנִי *honì*, *afflictio*. Chateph Pathach in Kametz, ut אָנִי *àni*, pro אֲנִי, pro *anì, ego*.

Hac eadem de cauſſa in pronomine maſculino ſecundæ perſonæ fit vocalium tranſpoſitio: ut לָךְ pro לְךָ, *tibi*, מִמָּךְ pro מִמְּךָ, *a te*.

In Verborum autem pluralibus in ו, & in femininis ſingularibus in ה, & י finitis pro Sceva redit ea vocalis, quam vox ſingularis, aut maſculina in unoquoque tempore habuit; quæ ſi fuerit Pathach, convertitur in Kametz; ut פָּקָדוּ *pakàdu*, pro פָּקְדוּ, *pakedù, viſitaverunt*, פִּקֵּדוּ *pikèdu*, pro פִּקְּדוּ *pikedù, prapoſuerunt*, פָּקָדָה *pakàda*, pro פָּקְדָה *pakedà*, *viſitavit*, פְּקֹדִי *pekàdi*, pro פִּקְדִי *pikdì*, *viſita*, יָכֹלוּ *jachòlu*, pro יָכְלוּ; *jachelù, potuerunt*.

Et hæc de uſu, numero, & poteſtate accentuum in diſtinguenda oratione, & elevanda voce dicta ſufficiant.

De

De accentu Rhetorico, ſive Euphonico.

Unicus eſt accentus *Rhetoricus*, ſive *Euphonicus*, qui tonico in eadem dictione præmiſſus ſuaviorem pronunciationem efficit, diciturque מֶתֶג *Methegh* quaſi *frænum*, quod vocis lectionem dirigat, ac ſuſtentet: de ejus ſitu, & poſitione multa comminiſcuntur Rabbini, multis de more tenebris involuta, & ad rem noſtram nihil, aut certe parum utilia. Figura ejus eſt virgula recta inſtar SilluK, a quo differt uſu. SilluK enim ultimæ tantum, vel penultimæ verſuum ſyllabæ ſubſcribitur; Methegh vero ubique pingitur, exceptis illis duabus ſyllabis.

De hoc accentu duo præcipue obſervanda videntur.

1. Vocalibus longis ante Sceva accentu tonico deſtitutis apponitur Methegh; ut הָֽיְתָה *haiethà fuit*, unde originem habuit illa regula, *Kametz abſque Methegh ante Sceva eſt breve*; de qua in cap. 4.

2. Vocales breves ante Sceva accentu Methegh notatæ pro longis habentur; quam ob rem Sceva legitur; ut וְיִֽרְאוּ *veireù, & timeant*: גְּבֻֽלְךָ *ghevulechà terminum tuum*. Unde aliquando Sceva componitur cum Pathach; ut וּֽשֲׁבֵה *uſavèh & captivam duc*.

De Makaph, & Peſik.

Makaph eſt virgula tranſverſa, quæ dictiones accentu tonico privatas ſimul connectit; mutando *Cholem*, & *Tzere* ante conſonam mobilem in fine vocis in *Kametz Chatuph*, & *Sægol*; ut אֶת־כָּל־ pro אֵת, כֹּל:

multæ tamen voces excipiuntur, quæ retinent ante MaKaph Tzere.

Peſik, ſive *Paſek* eſt accentus, qui pronunciationis celeritatem inhibet, pingiturque inter duas voces hoc modo וְאֵיבָה ׀ אָשִׁית, *& inimicitiam ponam*.

CAPUT VI.

De Nomine.

Nominum genera apud Hebræos duo tantum ſunt; Maſculinum, & Femininum: Neutrum enim aliquando per Maſculinum; frequentius per Femininum exprimunt.

Numeri ſunt tres, ſingularis, dualis, pluralis.

Caſuum nullæ ſunt certæ notæ: ל tamen communiter Dativum deſignat, quandoque etiam Genitivum: את Accuſativum, & poſt Verba paſſiva Nominativum: מִן Ablativum.

Genera dignoſcuntur vel ſignificatione, vel terminatione.

Significatione.

Generis Maſculini ſunt nomina propria virorum, fluviorum, montium, populorum, menſium.

Generis Feminini nomina propria mulierum, officiorum muliebrium, urbium, Regionum, provinciarum, membrorum corporis, quorum tamen quædam generis communis ſunt.

Terminatione.

Feminina ſunt deſinentia in ה, ת, ית, ות.

Aſt nulla certa regula præſcribi poteſt; ex Lexicis,

cis, & orationis contextu cujuſque vocis genus diſcernatur.

De Motione nominis e Maſculino in Femininum.

Motio nominum e maſculino in Femininum genus fit aſſumpta ſyllaba הָ cum accentu, ut a טוֹב *bonus* fit טוֹבָה *bona*.

Deſinentia tamen in י moventur & in יָה, & in יִת ut שֵׁנִי *ſecundus*, שֵׁנִיָּה, & שֵׁנִית *ſecunda*.

Hæc autem motio Maſculini formam perſæpe mutat; & quidem

Kametz penultimæ Syllabæ tranſit in *Sceva* vel ſimplex, vel compoſitum propter gutturalem, ut גָּדוֹל *magnus*; גְּדוֹלָה *magna*: ultimæ manet, ut חָכָם, חֲכָמָה *ſapiens*: excipe קְטַנָּה *parva* a קָטָן *parvus*.

Tzere ultimæ ſyllabæ præcedente Kametz manet, ut שָׁכֵן *vicinus* שְׁכֵנָה *vicina*; alias mutatur in Sceva, ut עִוֵּר *cæcus* עִוְּרָה *cæca*: penultimæ mutatur in Sceva, ut שֵׁנִי *ſecundus* שְׁנִיָּה. *ſecunda*.

Sægol cum ſequente ה in fine dictionis tollitur, unde præcedens vocalis manet; ut יָפֶה *pulcher*, יָפָה *pulcra*.

De nominum Declinationibus.

Duæ ſunt nominum Declinationes; & ex ſola Nominativi ſingularis flexione in pluralem dignoſcuntur: prima dicitur *Maſculinorum*, & deſinit in ים: alte-

ra *Femininorum*, quæ ſingulari adjicit ſyllabam וֹת.

De prima Declinatione.

Prima Declinatio igitur eſt *Maſculinorum*, quæ Nominativo ſingulari addit ſyllabam ים, ut טוֹב, *bonus*, טוֹבִים *boni:* quandoque deficit י: ut תַּנִּינִם *dracones:* multa etiam Chaldæorum more amant ין, ut אַחֲרִין *alii*. Pleraque denique deſinunt in י pro ים, ut גּוֹבַי, *locuſtæ*, הָרֵי *montes*, שָׂרֵי *principes*, &c.

Ceterum propter hanc flexionem nonnullæ mutantur literæ vocales.

Kametz penultimæ ſyllabæ convertitur in Sceva; ut à דָּבָר *verbum* eſt דְּבָרִים *verba*. Excipe, ſi Kametz ſit loco ejecti Daghes, ut חָרָשׁ *artifex* חָרָשִׁים *artifices*. Ultimæ fere ſemper manet: aliquando tamen tranſit in Pathach, & Daghes, ut גָּמָל *camelus* גְּמַלִּים, *cameli*.

Tzere penult. in Sceva, ut סֵפֶר *liber* סְפָרִים *libri*: excipe, ſi Tzere ſit loco ejecti Daghes, ut חֵרֵשׁ *ſurdus* חֵרְשִׁים *ſurdi*. Ultimæ non præcedente Kametz, in Sceva, ut רֹכֵב *eques* רֹכְבִים *equites*: multa excipiuntur. Præcedente vero Kametz, manet, ut שָׁכֵן *vicinus*, שְׁכֵנִים *vicini*. Multa excipias, quæ Tzere ultimæ convertunt in ChireK, & Daghes, ut קֵן *nidus* קִנִּים *nidi*.

Segol penultimæ in Sceva; ultimæ ante conſonam mobilem & א in Kametz; ut מֶלֶךְ *Rex* מְלָכִים.

Cho-

Cholem penultimæ non mutatur ; ut כּוֹכָב *ſtella* כּוֹכָבִים *ſtellæ*. Sequente vero Sægol, aut Pathach pro Sægol, mutatur in Sceva vel ſimplex, vel compoſitum propter gutturalem ; tunc autem Pathach eſt loco Sægol, cum accentus tonicus eſt in penultima ſyllaba, ut פֹּעַל *actio* פְּעָלִים *actiones* , אֹהֶל *tentorium* אֹהָלִים *tentoria*, אֹמֶר *dictum*, אֲמָרִים *dicta* . Ultimæ manet . Euphoniæ tamen cauſſa nonnunquam mutatur in Kibbutz , & Daghes , ut אָדוֹם *rufus* אֲדֻמִּים, *rufi* . Multa etiam irregularia : ut יוֹם *dies* יָמִים, רֹאשׁ *caput*, רָאשִׁים &c.

Pathach penult. pro Sægol in Sceva , ultimæ in Kametz, alias ſemper manet invariatum; ut טַעַם *guſtus*, טְעָמִים. Pathach , & ChireK non intercedente Daghes contrahuntur in Tzere ; ut זַיִת *oliva* זֵיתִים *olivæ;* at a בַּיִת *domus*, eſt בָּתִּים , a תַּיִשׁ *hircus* , תְּיָשִׁים *hirci* .

Surek tam penultimæ, quam ultimæ manet ; ut פָּקוּד *viſitatus*, פְּקוּדִים *viſitati :* aliquando in Kibbutz , & Daghes convertitur; ut חָרוּל *urtica*, חֲרֻלִּים *urticæ* . Multa variant.

Terminatio ה abjicitur , unde præcedens vocalis quæcunque manet ; ut יָפֶה *pulcher*, יָפִים *pulchri*.

Terminatio etiam י tollitur , ut יְהוּדִי *Judæus* , יְהוּדִים *Judæi :* quædam communem analogiam ſequuntur, ut נָקִי *innocens*, נְקִיִּים *innocentes*, & quædam

dam *Chirek* mutant in Kametz, ut גְּדִי *hædus* גְּדָיִים *hædi*. Sic fuit pluralis.

Dualis vero flectitur a ſingulari in יִם, eadem fe-te vocalium ſervata mutatione, quæ in plurali, ut יוֹם *dies*, יוֹמַיִם *biduum*. Nomina vero, quæ ha-bent duplex Sægol, prius mutant in Pathach, alte-tum in Sceva; ut קֶרֶן *cornu*, קַרְנַיִם *duo cornua*.

De ſecunda Declinatione.

Secunda Declinatio eſt *Femin.* flectiturque a ſingu-lari in וֹת, eadem mutationis lege, quæ in prima De-clinatione tradita eſt: ut חֶרֶב *gladius* חֲרָבוֹת.

Terminatio ה tollitur; unde præcedens vocalis non mutatur; ut צְדָקָה *juſtitia*, צְדָקוֹת *juſtitiæ*, Excipe אָמָה *ancilla*, אֲמָהוֹת, *ancillæ*.

Quæ in ת deſinunt, duplici Sægol antecedente, prius Sægol mutant in Kametz, alterum cum ת abji-ciunt; ut עֲטֶרֶת *corona*, עֲטָרוֹת, *coronæ*.

Quæ ſunt formæ כִּבְשָׂה, imitantur formam צְדָקָה: ut כִּבְשָׂה *agna*, כְּבָשׂוֹת *agnæ*; שִׂמְחָה *lætitia*, שְׂמָחוֹת *lætitiæ*. Multa variant, quæ uſu, & lectio-ne diſcenda.

Dualis numerus Maſculinorum legem ſequitur; ut יָרֵךְ *femur*, יְרֵכַיִם *femora*, Quæ deſinunt in ה, ver-tunt ה in ת, ut שָׂפָה *labium*, שְׂפָתַיִם, *labia*.

Sicut autem in omnibus Linguis multa ſunt nomina anomala, & eteroclita, quæ aliter, atque aliter fle-ctuntur, quæ tantum ſunt vel ſingularia, vel plura-lia, vel dualia; ita & in Hebraica quamplurima id ge-

genus a Grammaticis traduntur, quæ brevitatis gratia omittimus.

De ſtatu abſoluto, & ſtatu Regiminis Nominum.

Nomina Hebraica vel abſolute uſurpantur, ideſt nullum aliud poſt ſe nomen regunt, & dicuntur eſſe in ſtatu abſoluto, ut דָּבָר *verbum:* vel aliud nomen regunt in caſu Genitivo, & dicuntur eſſe in ſtatu regiminis; ut דְּבַר מֶלֶךְ, *verbum Regis.* Hebraicæ autem linguæ hoc proprium, & peculiare eſt, quod dictio regens vel in literis, vel in vocalibus, vel in utriſque mutationem patitur; quæ autem regitur, invariata manet, quod contra fit in Linguis Græca, & Latina. Quam mutationem igitur propter ſtatum regiminis ſubeant nomina, explicandum eſt.

De vocalium mutatione propter Regimen.

Kametz penultimæ ſyllabæ in utroque numero, & genere mutatur in Sceva, ſive ſimplex, ſive compoſitum propter gutturalem, niſi ſit loco ejecti Daghes: ultimæ non ſequente א, in Pathach: ut דְּבַר מֶלֶךְ, *verbum Regis*; a דָּבָר: צִדְקוֹת מֶלֶךְ, *juſtitiæ Regis*, a צְדָקוֹת.

Tzere in ſing. penultima ſequente Kametz in Sceva; ut שְׁנַת עוֹלָם *ſomnus æternitatis*, a שֵׁנָה: ultimæ præcedente Kametz in Pathach, ut יְתַד הָאֹהֶל *clavus*

Tabernaculi, a יָחַד. In plurali autem penultima in Sceva, ut גִּדְרוֹת צֹאן *caulæ ovium*, a גְּדֵרוֹת.

Sægol in fine dictionis ante ה mutatur in Tzere; ut מִקְנֵה צֹאן *poſſeſſio ovium*, a מִקְנֶה.

Pathach, & *Chirek*, non intercedente Daghes, contrahuntur in Tzere; ut בֵּית מֶלֶךְ *domus Regis*, a בַּיִת.

Nomina, quæ habent geminum Sægol, aut Pathach pro Sægol ſub gutturalibus, vel Tzere, & ægol, quæ Hebræis vocantur nomina quinque, vel ſex punctorum, nullam patiuntur mutationem.

De mutatione literarum propter Regimen.

Maſculina pluralia, & dualia terminationem ים, & ים mutant in י ut a שָׁמַיִם *cælum*, fit שְׁמֵי *cæli*, a דְּבָרִים דִּבְרֵי *verba*.

Feminina ſingularia in ה deſinentia commutant ה in ת: ut צִדְקַת מֶלֶךְ *juſtitia Regis*, a צְדָקָה.

Tria nomina אָב *pater*, אָח *frater*, חָם *ſocer*, aſſumunt a fine י, אָבִי, אָחִי, חָמִי.

Item אָוֶן *iniquitas*, מָוֶת *mors*, תָּוֶךְ *medium* contrahuntur in Cholem, ut מוֹת, אוֹן, תּוֹךְ.

Atque hæc eſt præcipua nominum ob regimen variatio.

CA-

CAPUT VII.

De Pronomine.

PRonomina duplici ſunt in genere; alia dicuntur *ſeparata*, alia *conjuncta*. *Separata* ſunt vel *integra*, vel *defectiva*; *integra*, quæ genere, & numero diſtinguuntur, & ſunt tria, tres perſonas indicantia, flectunturque hoc modo.

Primæ Perſonæ.

אֲנַחְנוּ & נַחְנוּ & אֲנוּ *nos*	אָנֹכִי & אֲנִי *ego*
שֶׁלָּנוּ *noſtrum*	שֶׁלִּי *mei*
לָנוּ *nobis*	לִי *mihi*
אוֹתָנוּ *nos*	אוֹתִי *me*
Babylonii a *nobis* מִמֶּנּוּ legunt מִמֵּנוּ.	מִנִּי & מִנֵּי & מִמֶּנִּי *a me*

Secundæ Perſonæ Maſculinæ.

אַתֶּם *vos*	אַתָּה *tu*
שֶׁלָּכֶם *veſtrum*	שֶׁלְּךָ *tui*
לָכֶם *vobis*	לְכָה & לְךָ *tibi*
אֶתְכֶם *vos*	אוֹתְכָה & אוֹתְךָ *te*
מִכֶּם & מִמְּכֶם a *vobis*	מִמְּךָ a *te*.

Se-

Secundæ perſonæ Femin.

vos אַתֶּן tu אַתְּ & quinquies אַתִּי אַתִּי
veſtrum שֶׁלָּכֶן tui שֶׁלָּךְ
vobis לָכֶן tibi לָךְ
vos אֶתְכֶן te אוֹתָךְ
a vobis מִמְּכֶן a te מִמֵּךְ.

Tertiæ perſonæ Maſculinæ.

illi הֵם ille הוּא
illorum שֶׁלָּהֶם illius שֶׁלּוֹ
illis לָהֶם illi לוֹ
& אֶתְהֶם illos אוֹתָם illum אוֹתוֹ
& אוֹתְהֶם ab illis מֵהֶם ab illo מִמֶּנּוּ. & מִנֵּהוּ &
& מִנְּהוּ.

Tertiæ perſonæ Femin.

illæ הֵן illa הִיא & ſæpius הוּא
illarum שֶׁלָּהֶן illius שֶׁלָּהּ
illis לָהֶן illi לָהּ & ter לָה
& אֶתְהֶן illas אֹתָן illam אוֹתָהּ
& אוֹתָנָה ab illis מֵהֶן ab illa מִמֶּנָּה.

De

Defectiva.

Sunt, quæ vel genere, vel numero deficiunt, Singularia tantum ſunt זֶה *hic*, *iſte*: זֹאת *hæc*, *iſta*.

Utriuſque generis זֹה, זוֹ *hic*, *hæc*, *iſte*, *iſta*: ſed זוֹ plerumque maſculinum; זֹה femininum.

Plurale tantum, & utriuſque generis אֵלֶּה, אֵל *illi*, *illæ*, *illa*.

Utriuſque numeri, & generis relativum אֲשֶׁר *qui*, *quæ*, *quod*.

מִי interrogativum perſonæ; *quis?*

מַה, מָה, מֶה interrogativum rei; *quid?*

Conjuncta.

Sunt vel *præfixa*, vel *affixa*.

Præfixa duo ſunt utriuſque generis, & numeri; שֶׁ *qui*, *quæ*, *quod*; & הַ, quod nunc eſt demonſtrativum *hic*, *hæc*, *hoc*, & reſpondet *il*, *la*, *lo*, Italorum, & ὁ, ἡ, τὸ Græcorum; qua ſignificatione ad majorem Emphaſim pronominibus tertiæ perſonæ præfigitur; ut הַהוּא *ille ipſe*; ubi obſervanda etiam cum זֶה & זוֹ epentheſis literæ ל; unde fit הַלָּזֶה *ille ipſe*, & per apocopen הַלָּז, & הַלֵּזוּ *ille ipſe*; nunc relativum, *qui*, *quæ*, *quod*.

ש Amat Sægol, & Daghes in ſequenti litera; ut כַּרְמִי שֶׁלִּי, *vinea mea*, *quæ erat mihi*, Cant. 1. 6. aliquando etiam cum Sceva reperitur; Eccl. 2. 22. שְׁהוּא שֶׁפֶּל, *quo ipſe laborabat*: ſic שֶׁהֵם *quod ipſi*, Eccleſ. 3. 18. Ante gutturales purum Sægol amat, ſine

Secundæ perſonæ Femin.

אַתְּ	tu & quinquies אַתִּי	אַתֵּן	vos
שֶׁלָּךְ	tui	שֶׁלָּכֶן	veſtrùm
לָךְ	tibi	לָכֶן	vobis
אוֹתָךְ	te	אֶתְכֶן	vos
מִמֵּךְ.	a te	מִמְּכֶן	a vobis

אַתִּי

Tertiæ perſonæ Maſculinæ.

הוּא	ille	הֵם	illi
שֶׁלּוֹ	illius	שֶׁלָּהֶם	illorum
לוֹ	illi	לָהֶם	illis
אוֹתוֹ	illum	אוֹתָם	illos & אֶתְהֶם
מִמֶּנּוּ. & מִנֵּהוּ & מֶנְהוּ.	ab illo	מֵהֶם	ab illis & אוֹתְהֶם &

Tertiæ perſonæ Femin.

הִיא	illa & ſæpius הִוא	הֵן	illæ
שֶׁלָּהּ	illius	שֶׁלָּהֶן	illarum
לָהּ	illi & ter לָה	לָהֶן	illis
אוֹתָהּ	illam	אֹתָן	illas & אֶתְהֶן
מִמֶּנָּה.	ab illa	מֵהֶן	ab illis & אוֹתָנָה

De

Defectiva.

Sunt, quæ vel genere, vel numero deficiunt. Singularia tantum ſunt זֶה *hic, iſte:* זאת *hæc, iſta.*

Utriuſque generis זוּ, זוֹ *hic, hæc, iſte, iſta*: ſed זוֹ plerumque maſculinum; זוּ femininum.

Plurale tantum, & utriuſque generis אֵלֶּה, אֵל *illi, illæ, illa.*

Utriuſque numeri, & generis relativum אֲשֶׁר *qui, quæ, quod.*

מִי interrogativum perſonæ; *quis?*

מַה, מָה, מֶה interrogativum rei; *quid?*

Conjuncta.

Sunt vel *præfixa*, vel *affixa.*

Præfixa duo ſunt utriuſque generis, & numeri; שֶׁ *qui, quæ, quod;* & הַ, quod nunc eſt demonſtrativum *hic, hæc, hoc*, & reſpondet *il, la, lo*, Italorum, & ὁ, ἡ, τὸ Græcorum; qua ſignificatione ad majorem Emphaſim pronominibus tertiæ perſonæ præfigitur; ut הַהוּא *ille ipſe;* ubi obſervanda etiam cum זֶה & זוֹ epentheſis literæ ל; unde fit הַלָּזֶה *ille ipſe*, & per apocopen הַלָּז, & הַלֵּזוּ *ille ipſe;* nunc relativum, *qui, quæ, quod.*

שׁ Amat Sægol, & Daghes in ſequenti litera; ut כַּרְמִי שֶׁלִּי, *vinea mea, quæ erat mihi*, Cant. 1. 6. aliquando etiam cum Sceva reperitur; Eccl. 2. 22. שְׁהוּא שֹׁמֵל, *quo ipſe laborabat:* ſic שְׁהֵם *quod ipſi*, Eccleſ. 3. 18. Ante gutturales purum Sægol amat, ſine

ne ulla compenſatione Daghes excidentis; שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה *cujus labor eſt cum ſapientia*, Eccleſ. 2. 21. raro cum Pathach, Jud. 5. 7. עַד שַׁקַּמְתִּי *donec ſurrexi*. Semel cum Kametz, Jud. 6. 17. שָׁאַתָּה *qui tu*.

ה Fere ſemper notatur cum Pathach, & Daghes in ſequenti: ut הַמֶּלֶךְ *Rex*. Sed ante א, & ר ſimpliciter, ideſt quacunque litera vocali notatas, & ante ע non Kametzatum gaudet Kametz, ut הָרֹאשׁ *caput*, הָאָרֶץ *terra*, הָעֶבֶד *ſervus*.

Ante הָ, חָ, & עָ Kametzatas Sægol requirit; ut הֶחָכָם *ſapiens*.

Ante gutturales הּ, & ח frequentiſſime retinet Pathach, Daghes abjecto, ut הַהוּא *ille ipſe*, הַהֶבֶל, *vanitas*, הַחֵרֶם, *anathema*. Sæpe tamen Daghes compenſatur per Kametz, ut הָהֵם, *ipſi*, הָחֲלֹמוֹת, *ſomnia*, הָהֵנָּה *ipſæ*.

Ante Monoſyllaba ſæpius amat Kametz; ut הָהָר *mons*, הֶחָי *vivens*, quod Gen. 16. 20. eſt הַחַי, & 13. הַחַי.

Affixa.

Sive *Suffixa* ſunt, quæ fini vocum adhærent, quibus reſpondent Latinorum poſſeſſiva *meus*, *tuus*, *ſuus*, &c. & ab integris formantur hoc pacto.

Ex אֲנִי fit ִי *meus, ea, um*; & ַי *mei, æ, a*.

Ex אֲנַחְנוּ fit נוּ *noſter, ra, um*, &c.

Ex

Ex אַתָּה fit ךָ, vel כָה *tuus, tua, tuum.*

Ex אַתֶּם fit כֶם *veſter, ra, um,* &c.

Ex אַתְּ fit ךְ & כִי ֵךְ *tuus, a, um,* & יִךְ *tui, æ, a.*

Ex אַתֶּן fit כֶן *veſter, ra, um,* &c.

Ex הוּא fit, וֹ, & הוּ *ſuus, ſua, ſuum,* & *ejus,*
& ו cum Plurali, *ſui, ſuæ, ſua, ejus* &c.

Ex הֵם fit הֶם *ſui, ſuæ, ſua,* & *eorum;* &
ָם cum Sing. *ſuus, a, um,* & *eorum;*
& מוֹ in libris Poeticis.

Ex הִיא fit הָ *ſuus, a, ſuum, ejus,* &
ָה cum Plur. *ſui, æ, a, ejus.*

Ex הֵן fit הֶן *ſui, ſuæ, ſua, earum;* &
ָן cum Sing. *ſuus, a, um, earum.*

Subjectum Paradigma omnem affixorum rationem clarius explicabit.

Plur.	*Maſc.*	*Sing.*
Verba דְּבָרִים		*verbum* דָּבָר
mea דְּבָרַי		*meum* דְּבָרִי
tua דְּבָרֶיךָ		*tuum* דְּבָרְךָ
tua דְּבָרַיִךְ		*tuum* דְּבָרֵךְ
ſua, ejus דְּבָרָיו		*ſuum, ejus* דְּבָרוֹ
ſua, ejus דְּבָרֶיהָ		*ſuum, ejus* דְּבָרָהּ
ſua, eorum דִּבְרֵיהֶם		*ſuum, eorum* דְּבָרָם
ſua, earum דִּבְרֵיהֶן		*ſuum, earum* דְּבָרָן

noſtra	דְּבָרֵינוּ	*noſtrum*	דְּבָרֵנוּ
veſtra	דִּבְרֵיכֶם	*veſtrum*	דְּבַרְכֶם
veſtra	דִּבְרֵיכֶן	*veſtrum*	דְּבַרְכֶן

Aliud Paradigma pro Nominibus

Plur.		*Femin.*	*Sing.*
leges	תּוֹרוֹת	*lex*	תּוֹרָה
meæ	תּוֹרוֹתַי	*mea*	תּוֹרָתִי
tuæ	תּוֹרוֹתֶיךָ	*tua*	תּוֹרָתְךָ
tuæ	תּוֹרוֹתַיִךְ	*tua*	תּוֹרָתֵךְ
ſuæ, ejus	תּוֹרוֹתָיו	*ſua, ejus*	תּוֹרָתוֹ
ſuæ, ejus	תּוֹרוֹתֶיהָ	*ſua, ejus*	תּוֹרָתָהּ
ſuæ, eorum	תּוֹרוֹתֵיהֶם	*ſua, eorum*	תּוֹרָתָם
ſuæ, earum	תּוֹרוֹתֵיהֶן	*ſua, earum*	תּוֹרָתָן
noſtræ	תּוֹרוֹתֵינוּ	*noſtra*	תּוֹרָתֵנוּ
veſtræ	תּוֹרוֹתֵיכֶם	*veſtra*	תּוֹרַתְכֶם
veſtræ	תּוֹרוֹתֵיכֶן	*veſtra*	תּוֹרַתְכֶן

Ex his exemplis videre eſt, propter affixa quoque aliquam vocalium, & literarum mutationem Nomina ſubire; cujus doctrinam paucis habeto. Ac

1. Obſerva in genere, quatuor affixa כֶם כֶן הֶם הֶן formæ Nominis conſtructæ in utroque genere, & numero ſemper adjungi, ac propterea *affixa conſtructa* vocari.

2. Affixum הוּ tantum Nominibus הֶ finitis adhiberi, & אָב *Pater*, אָח *Frater*, חָם *Socer*.

3. Affixa omnia Pluralia habere ante ſe literam י, exceptis ָם, ָן, & ַי: Jod tamen plerumque deſiderari. Reliqua mutatio talis eſt.

Vocalium mutatio.

Kametz penultimæ ſyllabæ mutatur in Sceva, ſive ſimplex, ſive compoſitum propter gutturalem, ut a דָּבָר *verbum* eſt דְּבָרוֹ *verbum ejus*: excipe Pluralia maſculina, in quibus manet, ut דְּבָרָיו *verba ejus*, a דְּבָרִים. Ultimæ non mutatur, præterquam ante affixa conſtructa, ante quæ convertitur in Pathach, ut דְּבַרְכֶם *verbum veſtrum*.

Tzere penultimæ in Sceva, ut לְבָבְךָ *cor tuum* a לֵבָב. Ultimæ præcedente Kametz manet; ut שְׁכֵנִי *vicinus meus*, a שָׁכֵן; at נֵס *vexillum*, נִסִּי *vexillum meum*. Exod. 17. 14. cum affixis vero conſtructis tranſit in Pathach; ut שְׁכַנְכֶם *vicinus veſter*. Non præcedente Kametz in Sceva; & ante aliud Sceva in Sægol, aut Pathach, aut ChireK, ut כּוֹרְמוֹ *vinitor ejus*, כּוֹרֶמְךָ *vinitor tuus*; a כּוֹרֵם. A בֵּן *filius* eſt בְּנִי *filius meus*, בִּנְךָ *filius tuus*: a שֵׁם *nomen*, שְׁמִי *nomen meum*, שִׁמְךָ *nomen tuum*.

Sægol tam penultimæ, quam ultimæ in Sceva, unde prius Sceva vertitur in ChireK, aut Pathach, aut Sægol, maxime propter gutturalem, ut מַלְכָּהּ *Rex ejus* a מֶלֶךְ; בִּגְדוֹ *veſtis ejus*, a בֶּגֶד. Eandem mutationis rationem ſubeunt Nomina quinque punctorum,

ut סֵפֶר ; aut quæ pro Sægol habent Pathach , ut

נַעַר : סִפְרוֹ *liber ejus*, נַעֲרוֹ *puer ejus*.

Cholem penultimæ ſequente Sægol, aut Pathach pro Sægol in Kametzchatuph , aut Kibbutz , ut קָדְשׁוֹ *ſanctitas ejus*, a קֹדֶשׁ : אָהֳלוֹ *tabernaculum ejus* ab אֹהֶל : alias manet , ut אוֹצָרוֹ *theſaurus ejus* , ab אוֹצָר ; דּוֹדָתוֹ *amita ejus* a דּוֹדָה. Ultimæ non mutatur, exceptis quibuſdam ex Defectivis ſecunda litera radicali derivatis , in quibus ob ſequens Daghes mutatur in Kibbutz , ut סֻכּוֹ *tabernaculum ejus*, a סוֹךְ , כֻּלָּם *omnes illi* a כֹּל.

Pathach ultimæ in quibuſdam Defectivis in ChireK , ſequente Daghes ; ut פִּתּוֹ *buccella ejus* a פַּת ; ſi ſit loco Sægol , mutatur ut Sægol.

Pathach & Chirek, non intercedente Daghes , contrahuntur in Tzere ; ut בֵּיתִי *domus mea* a בַּיִת.

Sceva , & Chirek in nominibus formæ פְּרִי quaſi tranſponuntur ; ut a שְׁבִי eſt שִׁבְיָהּ *captivitas ejus*; ſic חָלְיוֹ *morbus ejus* a חֳלִי. Sed ante הֶם & הֶן nihil mutant , ut פִּרְיֵהֶם *fructus eorum*.

Demum obſervandum eſt Femin. Pluralia recipere affixa ad formam conſtructam : ut צִדְקוֹתָיו *juſtitiæ ejus* a צְדָקוֹת.

Literarum mutatio.

1. Maſculina Pluralia abjiciunt ſyllabam ים , & Dualia

lia ſyllabam יָם, ut a דְּבָרִים fit דְּבָרֶיהָ; *verba ejus*, ab אָזְנַיִם *aures* אָזְנֵיכֶם *aures veſtræ*.

2. Feminina in ָה mutant ה in ת; ut צִדְקָתוֹ *juſtitia ejus* a צְדָקָה.

3. Nomina in ֶה abjiciunt ה cum Sægol ut מִקְנְךָ *pecus tuum* a מִקְנֶה: ſed ante affixum ָה Sægol manet; ut מִקְנֶהָ *pecus ejus*.

Anomaliæ.

1. אָוֶן, מָוֶת, תָּוֶךְ contrahuntur in Cholem; unde dicitur אוֹנָם *iniquitas eorum*; מוֹתוֹ *mors ejus*; תּוֹכָהּ *medium ejus*.

2. אָב *pater*, חָם *ſocer*, אָח *frater* aſſumunt י, & retinent Kametz, præterquam cum affixis conſtructis: ut אָבִיךָ *pater tuus*; אֲחִיכֶם *frater veſter*.

3. שֶׂה, & פֶּה ſpecialem habent anomaliam; a שֶׂה eſt שֵׂיו *pecus ejus*. Deut. 22. 1. & שֵׂיֵהוּ *pecus ſuum* 1. Sam. 14. 34. a פֶּה invenitur פִּי *os meum*, פִּיךָ *os tuum*, פִּיו, & פִּיהוּ *os ejus*, פִּיכֶם, *os veſtrum*.

Multa alia ſunt nomina, quibus anomalæ, & improprie affixa adduntur. Sed cum regulis commode omnia comprehendi nequeant, ſatis ſit præcipua docuiſſe: reliqua aſſidua Bibliorum lectione diſcantur.

CAPUT VIII.

De Verbo.

VErborum genera duo ſunt, perfecta, & imperfecta. Verborum perfectorum unicum eſt genus; & ſunt illa, quorum literæ radicales omnes in conjugando retinentur, & nullæ quieſcunt; ut פָּקַד *viſitavit*: tribus autem literis fere omnia Verba conſtant; raro quatuor; paucioribus, quam tribus nunquam.

Imperfecta ſunt illa, quorum aliqua litera radicalis in conjugando vel deficit, vel quieſcit: & duplicem conſtituunt claſſem: alia enim appellantur חסרים *Deficientia*, alia נחים *Quieſcentia*.

Deficientia, quorum aliqua litera in conjugando deficit, duo ſunt: alia dicuntur Deficientia prima radicali *nun*, ſive, ut Grammatici loquuntur פ״נ & ſunt ea omnia, quæ incipiunt a litera *nun*, ut, נָגַשׁ *appropinquavit*.

Alia Deficientia ſecunda radicali, ſive ע״, quæ appellantur etiam geminantia ſecundam, ſive ע״: ut סָבַב *circuivit*.

Quieſcentia, quorum aliqua litera in conjugando quieſcit, quadruplici ſunt in differentia:

Quieſcentia *prima jod*, ſive פ״י; ut יָשַׁב *ſedit*.

Quieſcentia *ſecunda vau*, ſive ע״ו, vel *jod*; ut קוּם *ſurrexit*.

Quieſcentia *ultima aleph*, ſive ל״א; ut מָצָא *invenit*.

Quieſcentia *ultima he*, ſive ל״ה, ut גָּלָה *revelavit*.

Dan-

Dantur etiam Verba dupliciter imperfecta; quæ in quinque dividuntur ordines:

1. Deficientia פ״ *nun*: & Quieſcentia ל״ *aleph*, ut נָשָׂא: *tulit*.

2. Deficientia פ״ *nun*, & Quieſcentia ל״ *he*, ut נָטָה *extendit*,

3. Quieſcentia פ״ *jod*, & ל״ *aleph*, ut יָצָא *exivit*.

4. Quieſcentia פ״ *jod*, & ל״ *he*, ut יָרָה *jecit*.

5. Quieſcentia ע״ *vau*, & ל״ *aleph*, ut בּוֹא *venit*.

Conjugationes ſunt quatuor, quarum tres duplicem habent formam, activam, & paſſivam; quarta ob reciprocam fere ſignificationem ſub una tantum forma flectitur. Unum autem, idemque Verbum omnes has quatuor Conjugationum formas ſubit ob aliam, atque aliam ſignificandi rationem, quam in ſacris literis præſefert; & docent Lexicographi.

I. Conjugatio dicitur קַל *Kal*, ideſt *levis*, vel *lenis*, & ſic appellatur a ſimplici ejus forma, quæ nudo ac ſimplici themate conſtat, tum a ſignificatione, quæ hic, utpote in puro themate, lenior, & ſimplicior eſt. (קַל enim ſignificat *leve*) Ejus forma paſſiva dicitur נִפְעַל *Niphal*, cujus ſignum, & nota eſt vel נ præpoſitum activæ formæ, ut a פָּקַד *viſitavit*, eſt נִפְקַד *viſitatus fuit*; vel Daghes forte primæ literæ radicis inſcriptum, quoties abjectum eſt נ, ut יִפָּקֵד, *viſitabitur*.

II. eſt פִּעֵל *Pihel*, quæ dignoſcitur tum ex Daghes forti in media radicali, ut פִּקֵּד, *recenſuit*, *numeravit*, tum ex Sceva ſub literis formativis Tempo-

tum, ut יִפְקֹד, *recenſebit*. Hujus paſſiva eſt פֻּעַל *Puhal*, cujus nota præter Daghes forte eſt Kibbutz ſub prima radicali; ut פֻּקַּד, *numeratus fuit*.

III. eſt הִפְעִיל *Hiphil*, quam ab aliis Conjugationibus diſtinguit ה radici præpoſitum, & abjecto ה Pathach ſub formativis, & ChireK ante ultimam radicalem; ut הִפְקִיד *præfecit*, יַפְקִיד *præficiet*. Excipe Deficientia, & Quieſcentia ע״ע, in quibus pro ChireK eſt Tzere, & pro Pathach eſt Kametz, ut הֵסֵב *circumduxit*, יָסֵב *circumducet*. Ejus paſſiva eſt הָפְעַל *Hophal*, quæ dignoſcitur ex הָ cum Kametz Chatuph activæ præpoſito, ut הָפְקַד; *præpoſitus fuit*, & abjecto ה ex Kametz Chatuph ſub formativis; ut יָפְקַד, *præficietur*. In Deficientibus autem, & Quieſcentibus ע״ו ex SureK; ut הוּסַב, *circumductus fuit*, הוּקַם *ſuſcitatus fuit*.

IV. eſt הִתְפַּעֵל, derivata a פִּעֵל. cujus character eſt ſyllaba הִתְ, ut הִתְפַּקֵּד, *numeratus eſt*.

Tempora ſunt tria, Præteritum, Participium, & Futurum.

Modi duo, Infinitivus, & Imperativus: Indicativum enim efferunt Hebræi ſæpe per Participium, aliquando per Præteritum, & plerumque per Futurum; Optativum autem, & Conjunctivum adhibitis quibuſdam particulis, & Futuro. Gerundia vero per Infinitivum præfixis præpoſitionibus בִּכְלֹם, *bachlàm*.

Participium duplex eſt, activum, quod dicunt בֵּינוֹנִי *benonì*, *medium* ſcil. inter Futuri, & Præteriti ſignificationem; & paſſivum, quod ab antiquo paradig-

ma-

mate פָּעַל, unde etiam Conjugationes omnes nomen ſuum ſortitæ ſunt, פָּעוּל *Pahùl* appellatur. Quin etiam ad explicandas affectiones ſingularum literarum cujuſque thematis, primam omnium Verborum literam inde nominant *Pe*, ſecundam *Hain*, tertiam *Lamed*.

Imperativus idem eſt, ac Infinitivus.

Futurum formatur ab Imperativo, ſeu Infinitivo, additis literis איתן *Ethàn*, ſecundum cujuſque Conjugationis leges, & rationem.

Voces in ו, & י finitæ crebro accipiunt *nun* paragogicum.

Secunda Singul. Maſc. Præteriti, & Imperativi, nec non prima perſona Futuri, itemque Infinitivus frequentiſſime cum ה paragogico ſunt, præcedente Kametz, ut ſuis locis paſſim oſtendemus.

וָו הִפּוּךְ *Vàu hippùch*, ideſt *Vau converſivum* Præterito præfixum cum Sceva, convertit illud in Futurum, quoties aliud Futurum præceſſerit: ut וְאָמַרְתָּ *& dices*. Contra præfixum Futuro cum Pathach, ſequente Daghes, aut cum Kametz ante gutturalem א, convertit illud in Præteritum; ut וַיֹּאמֶר *& dixit*. Quamquam & reliquorum Temporum mutatio, & enallage frequens eſt.

Hactenus de communi Verborum ratione; de propria deinceps dicendum eſt.

CA-

CAPUT IX.

De Verborum Perfectorum Conjugationibus, ac prima eorum Kal.

פָּקַד *viſitavit.*

עָבַר *Præteritum.*

	Sing. Maſc.	Fem.
3	פָּקַד	פָּקְדָה
2	פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתְּ
1	פָּקַדְתִּי	com.
	Plur.	
3	פָּקְדוּ	com.
2	פְּקַדְתֶּם	פְּקַדְתֶּן
1	פָּקַדְנוּ	com.

Benoni

	Sing.	Plur.
m.	פֹּקֵד	פֹּקְדִים
f.	פֹּקְדָה & פֹּקֶדֶת	פֹּקְדוֹת

Pahul

	Sing.	Plur.
m.	פָּקוּד	פְּקוּדִים
f.	פְּקוּדָה	פְּקוּדוֹת

מָקוֹר *Infinitivus.*

פָּקוֹד vel פְּקוֹד vel פְּקֹד

צִוּוּי *Imperativus.*

	Sing.	Plur.
m.	פְּקוֹד	פִּקְדוּ
f.	פִּקְדִי	פְּקוֹדְנָה

עָתִיד Futurum

	Sing. Maſc.	Fem.
1	אֶפְקוֹד	com.
2	תִּפְקוֹד	תִּפְקְדִי
3	יִפְקוֹד	תִּפְקוֹד
	Plur.	
1	נִפְקוֹד	com.
2	תִּפְקְדוּ	
3	יִפְקְדוּ	תִּפְקוֹדְנָה

Annotationes

Ad Præteritum.

Præteritum triplicem habet terminationem ; prima, & communis eſt in Pathach, ut פָּקַד *viſitavit* ; altera in Tzere, ut חָפֵץ *voluit* ; tertia in Cholem, ut יָכֹל *potuit*.

Verba, quæ deſinunt in ת, ſequente alio ת, ſyncopam patiuntur, ut כָּרַתָּ *ſuccidiſti* pro כָּרַתְתָּ ; & quæ deſinunt in נ, ſequente alio נ, illud abjiciunt, ut נָתַנּוּ *dedimus* pro נָתַנְנוּ : quod commune eſt omni Verborum generi in quacunque Conjugatione : נָתַן præterea *dedit* in omnibus ſecundis perſonis utriuſque generis, & numeri, & in prima ſingulari abjicit *nun*, quod compenſatur per Daghes, ſic נָתַתָּ *dediſti*, נָתַתִּי *dedi*, נָתַתְּ *dediſti* f. נְתַתֶּם, & נְתַתֶּן *dediſtis*.

Quædam in medio habent ChireK pro Pathach, ut שְׁאִלְתִּי pro שָׁאַלְתִּי *interrogavi*.

Femini. ſecunda ſingul. ſub ultima radicali ח, & ע habebit Pathach pro Scevà ; ut לָקַחַתְּ *accepiſti*, שָׁמַעַתְּ *audiviſti*.

Ad Benoni פּוֹקֵד.

Si tertia radicalis eſt ח, vel ע, fit aliquando craſis in Pathach ; ut נֹטַע pro נוֹטֵעַ, *plantans*.

Adhibetur etiam aliquando Kamętz, & Tzere ; ut אָבֵל, *lugens*.

Sæ-

Sæpe a fine accedit Jod Paragogicum, ut אֹסְרִי *ligans*, pro אֹסֵר.

Ad Infinitivum פְּקוֹד.

Ablato accentu, Cholem corripitur in Kametzchatuph, ut מְלָךְ־מֶלֶךְ *regnare Regem*. Cum ה paragogico Cholem pariter corripitur in Kametzchatuph, ſed ad primam transfertur; ut פָּקְדָה *viſitare*. Forma autem Pathach mutat Pathach in Sceva; ut a שְׁכַב dicitur שִׁכְבָה, *cuſtodire*.

Ad Imperativum.

Cum ה paragogico eadem mutationis ratio, quæ in Infinitivo, ut זָכְרָה *recordare*: aliquando ſub prima ſyllaba eſt Kametzchatuph, ut מָלְכִי pro מִלְכִי *regna f.* אֵפוּ *coquite*, 16. Exod. 23. irregulare cum Tzere ab אָפָה. Aliquando eſt Kametz ſub prima ſyllaba, ut Exod. 20. 8. זָכוֹר *recordare*.

Ad Futurum.

Cum ה paragogico tam Cholem, quam Pathach mutatur in Sceva; ut אֶפְקְדָה, *viſitabo*.

יִשְׁפּוּטוּ *judicabunt*; Exod. 14. 27. pro יִשְׁפְּטוּ, aut יִשְׁפּוֹטוּ.

Cum נ paragogico dicitur תִּפְקְדִין *viſitabis*, f. תִּפְקְדוּן *viſitabitis*.

Ultima Femin. Plur. patitur quandoque ſyncopam li-

literæ ה, ut תִּלְבַּשְׁןָ *veſtiebantur* ; 2. Sam. 13. 18. pro תִּלְבַּשְׁנָה, & תִּשְׁמַעְןָ *audietis*, pro תִּשְׁמַעְנָה.

Verba ab א incipientia, ex quibus aliqui peculiare genus Verborum Quieſcentium פ״א conſtituunt, habent א in Futuro quieſcens in Cholem vel expreſſe, ut יוֹאמַר *dicet*, vel occulte, ut תֹּסֵף *adjiciet*, & deſinunt ſæpe in Tzere, quod propter accentum retractum corripitur in Sægol, ut וַיֹּאמֶר, *& dixit*.

De Conjugatione Paſſiva Niphal.

נִפְקַד *viſitatus fuit*.

Infinit.

הִפָּקֵד

Imper.

	Sing.	Plur.
m.	הִפָּקֵד	הִפָּקְדוּ
f.	הִפָּקְדִי	הִפָּקַדְנָה

Futur.

	Maſc.	Fem.
Sing.		
1	אֶפָּקֵד	com.
2	תִּפָּקֵד	תִּפָּקְדִי
3	יִפָּקֵד	תִּפָּקֵד
Plur.		
1	נִפָּקֵד	
2	תִּפָּקְדוּ	
3	יִפָּקְדוּ	תִּפָּקַדְנָה

Præteritum.

	Maſc.	Femin.
Sing.		
3	נִפְקַד	נִפְקְדָה
2	נִפְקַדְתָּ	נִפְקַדְתְּ
1	נִפְקַדְתִּי	com.
Plur.		
3	נִפְקְדוּ	com.
2	נִפְקַדְתֶּם	נִפְקַדְתֶּן
1	נִפְקַדְנוּ	com.

Participium.

	Sing.	Plur.
m.	נִפְקָד	נִפְקָדִים
f.	נִפְקָדָה (	
m.	נִפְקֶדֶת)	נִפְקָדוֹת

Ar-

Annotationes

Ad Præteritum.

Cum prima radicis litera eſt gutturalis, *nun* pro Chirech habet Sægol, aut Pathach, ut נֶחְשַׁב *reputatus eſt*, נֶחְתַּם *obſignatus eſt:* frequentius autem habet locum ea regula *litera gutturalis punctat ſe, & præcedentem*, ut נֶאֱמַר *dictum eſt*.

Tria præter ordinem deſinunt in Cholem, נֶהֱפוֹךְ *converſus eſt*, נֶחְתּוֹם *obſignatus eſt*, & נֶעְתּוֹר *exoratus eſt*.

Ad Infinitivum.

Si prima radicis fuerit litera gutturalis, Daghes excidens compenſatur per Tzere ſub ה, ut הֵאָסֵף *aggregari*.

Eſt etiam hic terminatio Cholem non infrequens; ut הֵאָכֹל *comedi*.

Quædam conſervant נ Conjugationis: ut נִלְחֹם *pugnando*, pro הִלָּחֵם.

Hæc eadem obſerventur in Imperativo, & Futuro.

CAPUT X.

De Conjugatione ſecunda Pihel *& ejus Paſſiva* Puhal.

Cum præcipua hujus Conjugationis nota ſit Daghes forte in ſecunda radicali, generatim obſervandum eſt, Daghes ejectum compenſari per vocalem

lem longam; quamquam multa Verba abjiciunt Daghes ſine ulla compenſatione. Verbum autem הִתֵּל per totam Conjugationem eorum formam ſequitur, quæ ſecundam habent gutturalem. Ad hanc Conjugationem duo Verborum genera referuntur; primum eſt, quod a forma vulgo vocatur פּוֹעֵל *pohel*, vel מְרֻבָּע *quadratum* a quatuor literis; ut לוֹשֵׁן *detraxit*: ſed nihil peculiare habent hujuſmodi Verba præter anomaliam Daghes ejecti in Cholem converſi. Alterum genus eſt, quod loco Daghes unam, aut alteram radicis literam geminat, aut quod habet per ſe quatuor, vel quinque literas; ut a גָּלַל eſt גִּלְגֵּל *volvit*; פַּרְשֵׁן *expandit*: & hæc quoque analogicus flectuntur.

פִּקֵּד *recenſuit*.

Infinit.	פַּקֵּד		
Imperat.			
	P.	S.	
	פַּקְּדוּ	פַּקֵּד	m.
	פַּקֵּדְנָה	פַּקְּדִי	f.
Futur.			
	Fem. Sing.	Maſ.	
	com.	אֲפַקֵּד	1
	תְּפַקְּדִי	תְּפַקֵּד	2
	תְּפַקֵּד	יְפַקֵּד	3
Plu.			
	com.	נְפַקֵּד	1
	(	תְּפַקְּדוּ	2
	תְּפַקֵּדְנָה (	יְפַקְּדוּ	3

Præteri.			
Sing.			
	Fem.	Maſ.	
	פִּקְּדָה	פִּקֵּד	3
	פִּקַּדְתְּ	פִּקַּדְתָּ	2
	com.	פִּקַּדְתִּי	1
Plu.			
	com.	פִּקְּדוּ	3
	פִּקַּדְתֶּן	פִּקַּדְתֶּם	2
	com.	פִּקַּדְנוּ	1
Partic.			
	P.	S.	
	מְפַקְּדִים	מְפַקֵּד	m.
	(	מְפַקְּדָה)	f.
	מְפַקְּדוֹת	מְפַקֶּדֶת)	

An-

Annotationes

Ad Præteritum.

Sæpe in Pathach deſinit, præſertim ſi ſecunda, vel tertia ſit gutturalis, aut ר: ut שָׁבַר *confregit*.

Tria plerunque in Sægol deſinunt, דִּבֶּר *locutus eſt*; כִּבֵּס *lavit*, כִּפֶּר *expiavit*.

Ad Infinitivum.

Aliquando retinetur forma Præteriti; ut שַׁלֵּם *retribuere*.

Ad Imperativum.

Quandoque in fine eſt Pathach, ut פַּלַּג *divide*.

Cum ה paragogico סַפְּרָה *numera*.

De Conjugatione Puhal.

Hanc Kibbutz potiſſimum ſub prima radicali ab activa diſcernit. Pro Kibbutz aliquando eſt Kametz chatuph, cum hæ vocales invicem permutentur. Ejecto Daghes ex gutturalibus, & ר, Kibbutz producitur in Cholem.

פֻּקַּד *recenſitus eſt*.

Partic. P.	Partic. S.	
מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּד	m.
	מְפֻקָּדָה (	f.
מְפֻקָּדוֹת	מְפֻקֶּדֶת (	

Infin.

פֻּקּוֹד

Futur. Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אֲפֻקַּד	1

Præter. Fem.	Sing.	Maſc.	
פֻּקְּדָה		פֻּקַּד	3
פֻּקַּדְתְּ		פֻּקַּדְתָּ	2
com.		פֻּקַּדְתִּי	1
Plur.			
com.		פֻּקְּדוּ	3
פֻּקַּדְתֶּן		פֻּקַּדְתֶּם	2
com.		פֻּקַּדְנוּ	1
		תְּפֻקַּד	2

2 תִּפָּקֵד	תִּפָּקְדִי	2 תִּפָּקְדוּ)	
3 יִפָּקֵד	תִּפָּקֵד	3 יִפָּקְדוּ)	תִּפָּקַדְנָה
Plu.			
1 נִפָּקֵד	com.		

CAPUT XI.

De tertia Conjugatione Hiphil, *&* *ejus Paſſiva* Hophal.

TErtia Conjugatio eſt, quæ habet in utraque forma literam ה themati præfixam; in Activa quidem forma cum ChireK, ut הִפְקִיד, in Paſſiva autem cum Kametz Chatuph; ut הָפְקַד.

Porro י a ChireK per totam Conjugationem ſæpiſſime abjicitur.

הִפְקִיד *præfecit*.

Præter.				Parti.			
Sing.					S.		P.
	Maſ.	Fem.					
3	הִפְקִיד	הִפְקִידָה		m.	מַפְקִיד		מַפְקִידִים
2	הִפְקַדְתָּ	חִפְקַדְתְּ		f.	מַפְקִידָה)		
1	הִפְקַדְתִּי	com.			מַפְקֶדֶת)		מַפְקִידוֹת
				Inf.			
					הַפְקִיד vel הַפְקֵד		
Plu.				Imp.			
3	הִפְקִידוּ	com.			S.		P.
2	הִפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּן		m.	הַפְקִיד		הַפְקִידוּ
1	הִפְקַדְנוּ	com.		f.	הַפְקִידִי		הַפְקֵדְנָה

Annotationes

Ad Præteritum.

Sæpe in Pathach deſinit, præſertim ſi ſecunda, vel tertia ſit gutturalis, aut ר: ut שִׁבַּר *confregit*.

Tria plerunque in Sægol deſinunt, דִּבֶּר *locutus eſt*; כִּבֵּס *lavit*, כִּפֶּר *expiavit*.

Ad Infinitivum.

Aliquando retinetur forma Præteriti; ut שִׁלֵּם *retribuere*.

Ad Imperativum,

Quandoque in fine eſt Pathach, ut פַּלַּג *divide*.

Cum ה paragogico סַפְּרָה *numera*.

De Conjugatione Puhal.

Hanc Kibbutz potiſſimum ſub prima radicali ab activa diſcernit. Pro Kibbutz aliquando eſt Kametz chatuph, cum hæ vocales invicem permutentur. Ejecto Daghes ex gutturalibus, & ר, Kibbutz producitur in Cholem.

פֻּקַּד *recenſitus eſt*.

Partic.		
P.	S.	
מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּד	m.
	(מְפֻקָּדָה	f.
מְפֻקָּדוֹת	(מְפֻקֶּדֶת	
Infin.		
פֻּקּוֹד		
Futur.		
Fem.	Sing.	Maſ.
com.	אֲפֻקַּד	1

Præter.		
Fem.	Sing.	Maſc.
פֻּקְּדָה	פֻּקַּד	3
פֻּקַּדְתְּ	פֻּקַּדְתָּ	2
com.	פֻּקַּדְתִּי	1
Plur.		
com.	פֻּקְּדוּ	3
פֻּקַּדְתֶּן	פֻּקַּדְתֶּם	2
com.	פֻּקַּדְנוּ	1
	תְּפֻקַּד	2

תִּפָּקַדְנָה (	2 תִּפָּקְדוּ (	תִּפָּקְדִי	2 תִּפָּקֵד
	3 יִפָּקְדוּ (	תִּפָּקֵד	3 יִפָּקֵד
		Plu.	
		com.	1 נִפָּקֵד

CAPUT XI.

De tertia Conjugatione Hiphil, *&* *ejus Paſſiva* Hophal.

TErtia Conjugatio eſt, quæ habet in utraque forma literam ה themati præfixam; in Activa quidem forma cum ChireK, ut הִפְקִיד, in Paſſiva autem cum Kametz Chatuph; ut הָפְקַד.

Porro י a ChireK per totam Conjugationem ſæpiſſime abjicitur.

הִפְקִיד *præfecit*.

Præter.

Fem.	Maſ.
Sing.	
הִפְקִידָה	3 הִפְקִיד
הִפְקַדְתְּ	2 הִפְקַדְתָּ
com.	1 הִפְקַדְתִּי
Plu.	
com.	3 הִפְקִידוּ
הִפְקַדְתֶּן	2 הִפְקַדְתֶּם
com.	1 הִפְקַדְנוּ

Parti.

P.	S.	
מַפְקִידִים	מַפְקִיד	m.
	(מַפְקִידָה	f.
מַפְקִידוֹת	) מַפְקִידֶת	

Inf.

הַפְקִיד vel הַפְקֵד

Imp.

P.	S.	
הַפְקִידוּ	הַפְקִיד	m.
הַפְקֵדְנָה	הַפְקִידִי	f.

Fut.

Plu.				Sing.		
		com.		Fem.	Masc.	
	נַפְקִיד	1		com.	אַפְקִיד	
(	תַּפְקִידוּ	2		תַּפְקִידִי	תַּפְקִיד	2
תַּפְקֵדְנָה (	יַפְקִידוּ	3		תַּפְקִיד	יַפְקִיד	3

Annotationes

Ad Præteritum.

Ante literam gutturalem nota Conjugationis ה plerumque reſpondet gutturali; ut הֶאֱמִין *credidit*.

Ad Infinitivum.

Terminatio הַפְקִיד in ſimplici Infinitivi forma rarior eſt; at præfixis literis בכלם *bachlam*, & ה paragogico adveniente perpetua eſt, לְהַעֲבִיר ad *traducendum*, הַשְׁמִידָה *perdere*.

Si ſecunda, aut tertia ſit gutturalis, vel ר, poteſt eſſe Pathach pro ChireK, ut הַפְצַר *repugnare*.

Quædam retinent formam Præteriti; ut הִרְגִּיעַ *quietum reddere*; הִרְגִּין *commovere*; הִמְלִיט *liberare*, pro הַמְלִיט.

Ad Futurum.

Ex incipientibus ab א quædam illud amittunt, & ab initio etiam cum Cholem ſunt, ut in Kal dictum eſt; inde eſt אסיף pro אאסיף *colligam*. יַהֵל pro יַאֲהֵל *tentoria figet*.

De Conjugatione Hophal.

Vocalis Kametzchatuph, pro qua ſæpe etiam eſt Kibbutz, & Vau SureK, Hophal ab Hiphil diſcernit.

הָפְקַד *præfectus eſt.*

Præter.

Sing.

	Fem.	Maſc.
3	הָפְקְדָה	הָפְקַד
2	הָפְקַדְתְּ	הָפְקַדְתָּ
1	com.	הָפְקַדְתִּי

Plur.

	Fem.	Maſc.
3	com.	הָפְקְדוּ
2	הָפְקַדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּם
1	com.	הָפְקַדְנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מָפְקָדִים	מָפְקָד
f.	מָפְקָדוֹת	(מָפְקָדָה (מָפְקֶדֶת

Fut.

Sing.

	Fem.	Maſ.
1	com.	אָפְקַד
2	תָּפְקְדִי	תָּפְקַד
3	תָּפְקַד	יָפְקַד

Plur.

	Fem.	Maſ.
1	com.	נָפְקַד
2	(	תָּפְקְדוּ
3	תָּפְקַדְנָה (	יָפְקְדוּ

Annotationes

Ad Præteritum.

Sub prima gutturali eſt ChatephKametz loco Sceva, ut הָחֳרַב *vaſtatus eſt.*

Ad Participium.

מ Aliquando eſt cum Kametzchatuph; ut מָשְׁחָת *corruptus*; & prima gutturali מָעֳמָד *conſtitutus.*

CAPUT XII.

De Quarta Conjugatione Hithpahel.

COnjugatio *Hithpahel* formatur a *Pihel*, mutato Chirek in Pathach, & præfixa ſyllaba הִתְ: ut הִתְפַּקֵּד. Ratio Daghes eadem, quæ in Pihel.

Duæ præterea obſervandæ ſunt figuræ, quæ additæ ſyllabæ הִתְ accidunt, ſcil. Syncopa, & Metatheſis.

Syncopa eſt, cum litera ה, vel ת excidit: ה tollitur, cum alia formativa Temporis præponitur juxta communem Grammaticorum regulam, *characteriſtica Temporis excludit characteriſticam Conjugationis*, ut מִתְפַּקֵּד pro מְהִתְפַּקֵּד, Litera ת vero, cum Euphoniæ cauſſa in primam radicalem contrahitur, præcipue ſi prima radicis ſit una ex literis דטנת *datnath* ut הִנַּבֵּא pro הִתְנַבֵּא *vaticinatus eſt*: quod tamen in Bibliis rarum, apud Talmudicos vero frequentiſſimum.

Metatheſis eſt literæ ת, quando prima radicalis eſt una ex literis זסצש *Zaſtzas*: tunc enim illis poſtponitur: præterea poſt ז mutatur ת in ד, ut הִזְדַּמֵּן *præparavit ſe* a זַמֵּן; & poſt צ in ט, ut הִצְטַדֵּק *juſtificavit ſe*; a צַדֵּק.

Præ-

הִתְפַּקֵּד *recenſitus eſt*.

Inf.		
	הִתְפַּקֵּד	

	P.	Imp. S
m.	הִתְפַּקְּדוּ	הִתְפַּקֵּד
f.	הִתְפַּקֵּדְנָה	הִתְפַּקְּדִי

Futu. Sing.

	Fœm.	Maſ.
1	com.	אֶתְפַּקֵּד
2	תִּתְפַּקְּדִי	תִּתְפַּקֵּד
3	תִּתְפַּקֵּד	יִתְפַּקֵּד

Plur.

	Fœm.	Maſ.
1	com.	נִתְפַּקֵּד
2		תִּתְפַּקְּדוּ (
3	תִּתְפַּקֵּדְנָה	יִתְפַּקְּדוּ (

Præter. Sing.

	Fem.	Maſ.
3	הִתְפַּקְּדָה	הִתְפַּקֵּד
2	הִתְפַּקַּדְתְּ	הִתְפַּקַּדְתָּ
1	com.	הִתְפַּקַּדְתִּי

Plur.

	Fem.	Maſ.
3	com.	הִתְפַּקְּדוּ
2	הִתְפַּקַּדְתֶּן	הִתְפַּקַּדְתֶּם
1	com.	הִתְפַּקַּדְנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מִתְפַּקְּדִים	מִתְפַּקֵּד
f.		מִתְפַּקְּדָה (
	מִתְפַּקְּדוֹת	מִתְפַּקֶּדֶת (

Annotationes

Ad Præteritum.

Eſt cum Chirek in penultima, ut in Kal quoque obſervatum eſt, וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם *ſanctificabitis vos*.

Deſinit etiam in Pathach; ut הִתְחַזַּק *confirmavit ſe*. Quæ terminatio reperitur etiam in Imperativo & Futuro.

CAPUT XIII.

De Verbis Imperfectis, & primum de Deficientibus prima radicali נ.

VErba Deficientia prima litera נ compenſant literam נ in Conjugando deficientem per Daghes forte, ſi vox ab initio creſcat. Daghes autem ex Gutturalibus, & ר ejecto, Vocalis præcedens brevis mutatur in longam. Horum Anomaliam ſequuntur duo Verba לָקַח *accepit*, & לָתַע *commoli*, quod literam ל in Conjugando abjiciunt, perinde ac ſi inciperent a *Nun*. Multa autem Analogicωs flectuntur per omnia Tempora, & omnes Conjugationes.

De Conjugatione Kal.

Præteritum, & utrumque Participium Analoga ſunt: נָגַשׁ *acceſſit*; Benonì נֹגֵשׁ *accedens*, Pahul נָגוּשׁ, *admotus*.

Infinit.

גֶּשֶׁת.

Imper.

	P.	S.
m.	גְּשׁוּ	גַּשׁ
f.	גַּשְׁנָה	גְּשִׁי

Fut.

	Fem.	Sing. Maſ.
1	com.	אֶגַּשׁ
2	תִּגְּשִׁי	תִּגַּשׁ
3	תִּגַּשׁ	יִגַּשׁ

	Plur.	
1	com.	נִגַּשׁ
2	תִּגַּשְׁנָה	(תִּגְּשׁוּ
3		(יִגְּשׁוּ

An-

Annotationes

Ad Infinitivum.

Obſervanda Kimchii admonitio in Michlol : *Infinitivi cum defectu Nun & ſuperaddito ת nullus uſus eſto, niſi quem uſus Biblicus approbat*. Quare & Infinitivus perfectorum legem ſequitur.

Verbi נָתַן *dedit* ſpecialis eſt Anomalia; habet enim תֵּת pro תְּנֶת *dare*. Hinc Reg. 1. 6. 19. cum נ Paragogico לְתֵתֶן, *ad dandum*; & 17. 14. cum נ redundante תֵּתֶן. In Imperat. autem habet תֵּן *da*, & in Futu. אֶתֵּן *dabo*.

Propter gutturalem duplex eſt Pathach; ut גַּעַת *attingere* a נָגַע, קַחַת *accipere* a לָקַח.

Ad Imperativum.

Cum ה Paragogico גְּשָׁה *accede*.

Eſt & terminatio Cholem maxime apud Rabbinos, ut פּוֹל *cade*: קַח a לָקַח *accipe*, & Analogus לְקַח.

Cæterum hic Imperativus in pleriſque Verbis inuſitatus eſt; unde caute formandus, & adhibendus.

Ad Futurum

Terminatio Cholem hic etiam uſitata eſt, ut יִבּוֹל *marceſcet*: a לָקַח eſt אֶקַּח *accipiam*.

Cum ה Paragogico אֶצְּרָה *cuſtodiam*.

Propter gutturalem יֵחַת *deſcendet*.

Cum Apocopa literæ ה וַתִּגַּשְׁן & *acceſſerunt*.

De Conjugatione Paſſiva Niphal.

Præteritum, & Participium tantum Anomala ſunt; reliqua Tempora juxta paradigma נִפְקַד flectuntur. Verum לָקַח hic, ubique, & ſemper analogum eſt.

נִגַּשׁ *admotus eſt*.

Infinit.		
	הִנָּגֵשׁ	
Imper.		
הִנָּגְשׁוּ	הִנָּגֵשׁ	m.
הִנָּגַשְׁנָה	הִנָּגְשִׁי	f.
Futur.		
com.	אֶנָּגֵשׁ	1
תִּנָּגְשִׁי	תִּנָּגֵשׁ	2
תִּנָּגֵשׁ	יִנָּגֵשׁ	3
Plur.		
com.	נִנָּגֵשׁ	1
	(תִּנָּגְשׁוּ	2
תִּנָּגַשְׁנָה	(יִנָּגְשׁוּ	3

Præter. Sing.		
Fem.	Maſ.	
נִגְּשָׁה	נִגַּשׁ	3
נִגַּשְׁתְּ	נִגַּשְׁתָּ	2
com.	נִגַּשְׁתִּי	1
Plur.		
com.	נִגְּשׁוּ	3
נִגַּשְׁתֶּן	נִגַּשְׁתֶּם	2
com.	נִגַּשְׁנוּ	1
Partic.		
P.	S.	
נִגָּשִׁים	נִגָּשׁ	m.
	(נִגָּשָׁה	f.
נִגָּשׁוֹת	(נִגֶּשֶׁת	

Annotationes

Ad Præteritum.

Daghes ex gutturali ſæpiſſime excidit ſine ulla compenſatione; ut נִחַם *conſolationem accepit*.

Eſt & terminatio Cholem; ut נָמוֹל *circumciſus eſt*.

Ad

Ad Participium.

Definit & in Cholem, unde נִמֹּלִים *circumciſi*, *Gen.* 34. 22.

Formæ Pihel, Puhal, & Hithpahel Analogæ ſunt, unde ſpecialem doctrinam hic non requirunt.

CAPUT XIV.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

הִגִּישׁ *admovit*.

Infin.

הַגִּישׁ vel הַגֵּשׁ

Imp.

P.	S.	
הַגִּישׁוּ	הַגֵּשׁ	m.
הַגֵּשְׁנָה	הַגִּישִׁי	f.

Fut.

Sing.

Fem.	Maſ.	
com.	אַגִּישׁ	1
תַּגִּישִׁי	תַּגִּישׁ	2
תַּגִּישׁ	יַגִּישׁ	3

Plur.

com.	נַגִּישׁ	1
	(תַּגִּישׁוּ	2
תַּגֵּשְׁנָה	(יַגִּישׁוּ	3

Præter.

Sing.

Fem.	Maſ.	
הִגִּישָׁה	הִגִּישׁ	3
הִגַּשְׁתְּ	הִגַּשְׁתָּ	2
com.	הִגַּשְׁתִּי	1

Plur.

com.	הִגִּישׁוּ	3
הִגַּשְׁתֶּן	הִגַּשְׁתֶּם	2
com.	הִגַּשְׁנוּ	1

Partic.

P.	S.	
מַגִּישִׁים	מַגִּישׁ	m.
	(מַגִּישָׁה	f.
מַגִּישׁוֹת	(מַגֶּשֶׁת	

An-

Annotationes

Ad Præteritum.

Analogum eſt Jerem. 3. 18. הָנְחַלְתִּי *poſſidendum tradidi* a נָחַל.

Ad Infinit.

Analoga ſunt Ezech. 22. 20. לְהַנְתִּיךְ *ad fundendum* a נָתַךְ & Num. 5. 22. לְהַנְפִּיל *ad proſternendum*.

Ad Futurum.

Propter Gutturalem eſt in fine Pathach, ut יִגַּע *tanget*: quod per totam Conjugationem obſervandum. Cum Nun Paragogico תַּגִּישׁוּן *admovebitis*.

De Conjugatione Hophal.

הָגַּשׁ *admotus eſt*.

Partic. P.	Partic. S.	
מָגָּשִׁים	מָגָּשׁ	m.
מָגָּשׁוֹת	מָגָּשָׁה	f.

Infin.

הָגֵּשׁ

Futur. Sing.

Fem.	Maſ.	
com.	אָגַּשׁ	1
תָּגְּשִׁי	תָּגַּשׁ	2
	יָגַּשׁ	3

Præter. Sing.

Fem.	Maſ.	
הָגְּשָׁה	הָגַּשׁ	3
הָגַּשְׁתְּ	הָגַּשְׁתָּ	2
com.	הָגַּשְׁתִּי	1

Plur.

Fem.	Maſ.	
com.	הָגְּשׁוּ	3
הָגַּשְׁתֶּן	הָגַּשְׁתֶּם	2
com.	הָגַּשְׁנוּ	1

Digitized by Google

		תִּגַּשׁ	3 יִגַּשׁ
תִּגַּשְׁנָה	(2 תִּגְּשׁוּ	Plur.	
	(3 יִגְּשׁוּ	com.	1 נִגַּשׁ

CAPUT XV.

De Deficientibus ſecunda litera radicali, ac prima eorum Conjugatione Kal.

ALterum Deficientium genus eſt Verborum ſecundam literam radicalem geminantium, quæ in monoſyllabam contracta, ſecundam deficientem, cum vox a fine creſcit, per Daghes forte compenſant. Daghes autem ejectum Vocales breves in longas plerumque mutat. Hæc quoque Verba ſæpe Analogus flectuntur. Cæterum Temporibus Analogis omiſſis, Anomala tantum ſubjiciemus.

סָבַב *circuivit*.

Præter.

	Fem.	Masc.
Sing.		
3	סַבָּה	סַב
2	סַבּוֹת	סַבּוֹתָ
1	com.	סַבּוֹתִי
Plu.		
1	com.	סַבּוּ
2	סַבּוֹתֶן	סַבּוֹתֶם
3	com.	סַבּוֹנוּ

Benoni

m.	סֹבֵב	סֹבְבִים
f.	סֹבְבָה	סֹבְבוֹת

Pahul

m.	סָבוּב	סְבוּבִים
f.	סְבוּבָה	סְבוּבוֹת

Inf.

סוֹב.

Imp.

	S.	P.
m.	סוֹב	סוֹבּוּ
f.	סוֹבִּי	סֻבֶּינָה

Fut.

	Maſ. Sing.	Fem.
1	אָסוֹב	com.
2	תָּסוֹב	תָּסוֹבִּי
3	יָסוֹב	

תְּסֻבֶּינָה	(2 תָּסֹבּוּ	תָּסוֹב	3 יָסוֹב
	(3 יָסֹבּוּ	Plur. com.	1 נָסוֹב

Annotationes

Ad Præteritum.

Eſt & hic forma Cholem, ut וְרֹבּוּ *& jaculati ſunt*.

Daghes excidente, וְאָרוֹתִי *& maledicam*.

Ad Infinitivum.

Quædam cum SureK ſunt; ut בּוּר *declarare*, חוּל *ſaltare*, עוּת *tempeſtive loqui*.

Ad Imperativum.

Et in Pathach, ut גַּל *devolve*.

Accentu ad ultimam retracto, Cholem convertitur in Kametz Chatuph; ut רָנּוּ, *cantate*.

Ad Futurum.

Vocalis Kametz ſub formativis non raro in brevem, & Daghes reſolvitur, quod Chaldæis maxime proprium; ut אֶקֹּב *maledicam*.

Eſt & terminatio Surek, ut יְשׁוּד *vaſtabit*; & Kibbutz, ut וְחָרֻץ *& conteratur*.

Accentu ad penultimam recedente, Cholem in Kametz Chatuph, ut וַיָּסָב *& circuivit*. Cum ה Paragogico, תָּרֹנָּה *clamitet*.

De

De Conjugatione Niphal.

נָסַב *circumdatus eſt.*

Imper.

P.	S.	
הִסַּבּוּ	הִסַּב	m.
הִסַּבֶּינָה	הִסַּבִּי	f.

Fut.

Sing.

Fem.	Maſc.	
com.	אֶסַּב	1
תִּסַּבִּי	תִּסַּב	2
תִּסַּב	יִסַּב	3

Plur.

com.	נִסַּב	1
	(תִּסַּבּוּ	2
תִּסַּבֶּינָה	(יִסַּבּוּ	3

Præter.

Fem.	Sing.	Maſc.	
נָסַבָּה		נָסַב	3
נְסַבּוֹת		נְסַבּוֹתָ	2
com.		נְסַבּוֹתִי	1

Plu.

com.	נָסַבּוּ	3
נְסַבּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶם	2
com.	נְסַבּוֹנוּ	1

Part.

P.	S.	
נְסַבִּים	נָסָב	m.
נְסַבּוֹת	נְסַבָּה	f.

Inf.

הִסּוֹב

Annotationes

Ad Præteritum.

Ante ח characteriſtica נ amat Chirek ; ut נִחַר *exſiccatur*, a חָרַר.

Sunt quoque hic terminationes Tzere, & Cholem, ut נָמֵס *liqueſcit*. Hinc נָסֵבָּה *convertit ſe*, Ezech. 26. 2. Hinc etiam Tzere aliquando mutatur in Sceva, ſublato Daghes, ut וְנָבְקָה *& exhaurietur*, Iſai. 19. 13. וְנָסְבָה *& ambiebatur*, Ezech. 41. 7.

Da-

Daghes excidente נִחֲרוּ *exardeſcunt*;

Ad Participium.

Et in Tzere; ut נָמֵס *liqueſcens*.

Ad Infinit.

Et in Tzere, ut הִמֵּס *liqueſcere*; & in Pathach, ut הֵחַל *pollui*.

Ad Futurum.

Ex prima gutturali excidente Daghes literæ formativæ notantur cum Tzere; ut אֵחֵל *profanabor*. Hanc formam imitatur euphoniæ cauſſa יֵמַר *amareſcet*, pro יִמַּר.

Definit & in Cholem, & in Tzere; ut יִתֹּם *abſumetur*; תֵּחֵל *polluetur*.

Cum ה Paragogico נִדְּמָה *ſileamus*.

CAPUT XVI.

De Pihel, *& ejus Paſſiva Conjugatione* Puhal.

IN his duabus Conjugationibus Verba Deficientia ſecunda aut ſunt omnino Analoga, ut חִלֵּל *polluit*, aut ad vitandam cacophoniam trium ſimilium literarum, Daghes imponendum ſecundæ radicali convertunt in Cholem, ut סֹבֵב pro סִבֵּב: & præter Cho-

lem

lem flexio reliqua perficitur ad formam Analogam; ſic Pihel Præter. סֹבֵב &c. Partic. מְסוֹבֵב &c. Puhal autem Præter. סֹבַב &c. Partic. מְסוֹבָב &c. Quare his omiſſis, pergamus ad alias Conjugationes Anomalas.

CAPUT XVII.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

הֵסֵב *circumduxit.*

Inf.

הָסֵב

Imper.

P.	S.	
הָסֵבּוּ	הָסֵב	m.
הֲסִבֶּינָה	הָסֵבִּי	f.

Fut.

Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אָסֵב	1
תָּסֵבִּי		תָּסֵב	2
תָּסֵב		יָסֵב	3
	Plu.		
com.		נָסֵב	1
תְּסִבֶּינָה		(תָּסֵבּוּ	2
		(יָסֵבּוּ	3

Præter.

Fem.	Maſc.	
	Sing.	
הֵסֵבָּה	הֵסֵב	3
הֲסִבּוֹת	הֲסִבּוֹתָ	2
com.	הֲסִבּוֹתִי	1
	Plu.	
com.	הֵסֵבּוּ	3
הֲסִבּוֹתֶן	הֲסִבּוֹתֶם	2
com.	הֲסִבּוֹנוּ	1

Partic.

P.	S.	
מְסִבִּים	מֵסֵב	m.
מְסִבּוֹת	מְסִבָּה	f.

An-

Annotationes

Ad Præteritum.

Deſinit etiam in Pathach, ut הֵשַׁח *depreſſit*; quod accidit etiam in Participio: ut מֵסַב *circumducens*.

Ad Infinitivum.

Pro Tzere non raro eſt Pathach, maxime ante gutturalem, ut לְהָבַר *ad purgandum*.

Ad Futurum.

Vocalis longa ſub formativis reſolvitur nonnunquam in brevem, & Daghes; ut תַּמֵּר *exacerbas* Exodi 23. 22. & præterea eſt ſæpe terminatio Chirek, ut יַתִּים *abſolvet*. Retracto accentu pro Tzere eſt Sægol, ut וַתֶּרֶץ *& confregit*.

De Conjugatione Hophal.

הוּסַב *circumductus eſt*.

	Fem.	Sing. Maſ.
	Præter.	
3	הוּסַבָּה	הוּסַב
2	הוּסַבּוֹת	הוּסַבּוֹתָ
1	com.	הוּסַבּוֹתִי
	Plur.	
3	com.	הוּסַבּוּ
2	הוּסַבּוֹתֶן	הוּסַבּוֹתֶם
1	com.	הוּסַבּוֹנוּ

Inf.

Parti.	P.	S.
m.	מוּסַבִּים	מוּסָב
f.	מוּסַבּוֹת	מוּסַבָּה

Inf.

הוּסֵב

Futur.
Sing.

Fem.	Maſ.	
com.	הוּסַב	1
תּוּסַבִּי	תּוּסַב	2
תּוּסַב	יוּסַב	3

Plur.

com.	נוּסַב	1
	(תּוּסַבּוּ	2
תּוּסַבֶּינָה	(יוּסַבּוּ	3

Pro SureK per totam Conjugationem aliquando eſt Kibbutz; & etiam Daghes euphonicum; ut יוּסַּב *circumagetur*, יֻכַּת *contereretur*.

CAPUT XVIII.

De Conjugatione Hithpahel.

HÆc formam ſui Pihel ſequitur, & Analogice flectitur: obſervanda ſolummodo in propoſito paradigmate figura Metatheſis, qua dicitur הִסְתּוֹבֵב *convertit ſe* pro הִתְסוֹבֵב.

CAPUT XIX.

De Verbis Quieſcentibus prima radicali Jod, *ac de eorum prima Conjugatione* Kal.

QUieſcentia prima radicali *Jod* ſunt, quæ י vel abjiciunt, vel in ו commutant; ac differunt a Deficientibus, quæ & ipſa literam thematis abjiciunt; quod Deficientia literam deficientem per Daghes forte complent; Quieſcentia vero literam abjectam vocali longa indicant. Ceterum & hic multa Tempora Analogic*us* flectuntur; quin etiam integræ Conjugatio-

nes פֹּעַל , פּוֹעֵל , הִתְפַּיֵּל communem perfectorum legem ſequuntur.

Octo præterea ſunt Verba, quæ *Jod* abjectum more Deficientium פּ״נ per Daghes compenſant, quæ a nonnullis vocantur Deficientia פּ״י, & ſecundum Anomaliam Deficientium נ flectuntur, & ſunt יָצַק *fudit*, יָצַר *finxit*, יָצַת *flagravit*, יָקַף *ambivit*, יָנַח *ſtatuit*, יָצַב *erexit*, יָצַג *collocavit*, יָצַע *ſtravit*.

Kal.

Præteritum, & utrumque Participium Analoga ſunt; ut יָשַׁב *ſedit*; Benonì יֹשֵׁב, Pahul יָשׁוּב.

Infinit.

שֶׁבֶת.

Imper.

P.		S.
שְׁבוּ		שֵׁב m.
שֵׁבְנָה		שְׁבִי f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſ.
	com.	1 אֵשֵׁב
תֵּשְׁבִי		2 תֵּשֵׁב
תֵּשֵׁב		3 יֵשֵׁב
	Plur.	
com.		1 נֵשֵׁב
		2 תֵּשְׁבוּ)
תֵּשַׁבְנָה		3 יֵשְׁבוּ)

Annotationes

Ad Infinit.

Propter gutturalem duplex Pathach; ut דַּעַת *ſcire*.

Sæpe Analogiam ſervat, ut יְשׁוֹב *manere*; לִיסוֹד *ad fundandum*. A יָכוֹל eſt יְכֹלֶת *poſſe*, & a יָבֵשׁ eſt יְבֹשֶׁת *exſiccari*. Cum ה paragogico שִׁבְתָּה *ſedere*.

Ad

Ad Imperativum.

Et in Pathach, maxime propter gutturalem; ut רַע, *cognoſce*.

Cum ה paragogico eſt שְׁבָה.

Ad Futurum.

Cum prima radicalis *Jod* exprimitur, formativæ Futuri habent ChireK, & in fine eſt Pathach ad formam perfectorum, ut אִישַׁן *dormiam*; *Jod* tamen aliquando abjicitur; ut יֵחַם *ardeſces*, יִשְׁנוּ *dormient* pro יִישְׁנוּ.

Cum ה paragogico נֵרְדָה, *deſcendemus*.

Specialis Anomaliæ eſt Verbum יָכֹל *potuit*, quod literam *Jod* commutat in Surek, & dicitur אוּכַל, תּוּכַל &c.

De Conjugatione Niphal.

נוֹשַׁב *conſtitutus eſt*.

Part. P.	Part. S.	
נוֹשָׁבִים	נוֹשָׁב	m.
נוֹשָׁבוֹת (נוֹשֶׁבֶת)	נוֹשָׁבָה (	f.
Infin.	הִוָּשֵׁב	
Impe. P.	Impe. S.	
הִוָּשְׁבוּ	הִוָּשֵׁב	m.
הִוָּשַׁבְנָה	הִוָּשְׁבִי	f.

Præter.	Fem.	Maſc.
Sing. 3	נוֹשְׁבָה	נוֹשַׁב
2	נוֹשַׁבְתְּ	נוֹשַׁבְתָּ
1	com.	נוֹשַׁבְתִּי
Plu. 3	com.	נוֹשְׁבוּ
2	נוֹשַׁבְתֶּן	נוֹשַׁבְתֶּם
1		נוֹשַׁבְנוּ

E 2 Fu-

Plur.			Futur. Fem.	Sing.	Maſ.	
com.	נושב	1		com.	אושב	1
	(תושבו	2	תושבי		תושב	2
תושבנה	(יושבו	3	תושב		יושב	3

Annotationes

Ad Præteritum.

Vau aliquando ſupprimitur; ut נעדתי *conveniam*.

Ad Futurum.

א Eſt etiam cum ChireK; ut אושב.

Et in Pathach; ut ויועץ *& conſilium iniit*. Et loco *Vau* eſt radicale *Jod*, ut ירה יירה Exod. 19. 13. *jaculis utique conficietur*.

Conjugationes Pihel, & Puhal Analogæ ſunt, ac propterea earum ratio ex communi Verborum perfectorum doctrina repetenda eſt.

CAPUT XX.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

ANomalia eſt in prima radicali י, quæ commutatur in ו, quod in forma *Hiphil* quieſcit in Cholem, & in *Hophal* in Surek. Quædam tamen in forma activa י radicale retinent, ſed quieſcens in Tzere, ut היטיב *benefecit*: verum aliquando hoc *Jod* abjicitur, ſicut & alterum ad Conjugationis formam pertinens.

Præ-

הוֹשִׁיב *collocavit.*

Infinit.

הוֹשִׁיב vel הוֹשֵׁב

P.	Imper.	S.
הוֹשִׁיבוּ		m. הוֹשִׁיב
הוֹשֵׁבְנָה		f. הוֹשִׁיבִי

Fut.

Fem.	Sing.	Maſ.
com.		1 אוֹשִׁיב
תּוֹשִׁיבִי		2 תּוֹשִׁיב
תּוֹשִׁיב		3 יוֹשִׁיב

Plur.

com.	1 נוֹשִׁיב
(	2 תּוֹשִׁיבוּ
תּוֹשֵׁבְנָה (	3 יוֹשִׁיבוּ

Præter.

Sing.

Fem.	Maſc.
הוֹשִׁיבָה	3 הוֹשִׁיב
הוֹשַׁבְתְּ	2 הוֹשַׁבְתָּ
com.	1 הוֹשַׁבְתִּי

Plur.

com.	3 הוֹשִׁיבוּ
הוֹשַׁבְתֶּן	2 הוֹשַׁבְתֶּם
com.	1 הוֹשַׁבְנוּ

P.	Partic.	S.
מוֹשִׁיבִים		m. מוֹשִׁיב
		f. מוֹשִׁיבָה (
מוֹשִׁיבוֹת		מוֹשֶׁבֶת (

Annotationes

Ad Futurum.

Quandoque characteriſtica Conjugationis ה expreſſa hic legitur; ut יְהוֹדֶה *laudabit*, pro יוֹדֶה.

Et in Pathach; ut תּוֹתַר, *relinques*.

Et cum ן paragogico תּוֹסִיפוּן *addetis*.

De Conjugatione Hophal.

הוּשַׁב *collocatus fuit*.

Præterit.

Fem.	Sing.	Maſc.
הוּשְׁבָה		3 הוּשַׁב
הוּשַׁבְתְּ		2 הוּשַׁבְתָּ
com.		1 הוּשַׁבְתִּי

Futur. Sing.			Plur.		
Fem.	Maſc.				
com.	אוּשַׁב	1	com.	הוּשְׁבוּ	3
תּוּשְׁבִי	תּוּשַׁב	2	הוּשַׁבְתֶּן	הוּשַׁבְתֶּם	2
תּוּשַׁב	יוּשַׁב	3		הוּשַׁבְנוּ	1
			P.	Partic.	S.
			מוּשָׁבִים	מוּשָׁב	m.
Plur.				מוּשָׁבָה (	f.
com.	נוּשַׁב	1	מוּשָׁבוֹת	מוּשֶׁבֶת (	
	תּוּשְׁבוּ (	2		Infinit.	
תּוּשַׁבְנָה	יוּשְׁבוּ (	3		הוּשַׁב	

CAPUT XXI.

De Conjugatione Hithpahel.

H*Ithpahel* Analogam eſſe ſupra diximus. Tria tamen ſunt Verba, quæ ſpecialem Anomaliam patiuntur, mutato Jod in Vau conſonam mobilem: nempe

a יָדַע fit הִתְוַדַּע, *cognovit ſe.*

a יָכַח fit הִתְוַכַּח, *diſceptavit.*

a יָסַר fit הִתְוַסֵּר, *eruditus eſt.*

CAPUT XXII.

De Verbis Quieſcentibus ſecunda radicali, & eorum prima Conjugatione Kal.

ALterum genus Verborum Quieſcentium eſt, quorum ſecunda radicalis eſt vel *Vau*, vel *Jod*, & vo-

vocantur Quieſcentia ע״ו; ut קוּם *ſurgere*, בִּין *intelligere*. Ratio autem flectendi utramque formam eadem eſt, cujus Anomalia perpetua eſt in radicali vel quieſcente, vel abjecta. Cum autem hæc Verba duas tantum literas radicales exprimant in Præterito, ideo eorum origo, & forma ſumitur ab Infinitivo, ubi omnes tres literæ radicales exprimuntur.

Ex hoc genere Quieſcentium excipiuntur omnia Verba, quæ deſinunt in ה; illa enim mediam radicalem ſive Vau, ſive Jod ſemper efferunt.

קָם *ſurrexit*.

Infin.

קוּם.

P.	Imper.	S.
קוּמוּ		קוּם m.
קֹמְנָה		קוּמִי f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſ.
com.		אָקוּם 1
תָּקוּמִי		תָּקוּם 2
תָּקוּם		יָקוּם 3
	Plur.	
com.		נָקוּם 1
		(תָּקוּמוּ 2
תָּקוּמֶנָה		(יָקוּמוּ 3

Præteri.

Fem.	Sing.	Maſc.
קָמָה		קָם 3
קַמְתְּ		קַמְתָּ 2
com.		קַמְתִּי 1
	Plur.	
com.		קָמוּ 3
קַמְתֶּן		קַמְתֶּם 2
		קַמְנוּ 1

P.	Partic.	S.
קָמִים		קָם m.
קָמוֹת		קָמָה f.

P.	Pahul	S.
קוּמִים		קוּם m.
קוּמוֹת		קוּמָה f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Deſinit & in Tzere, ut מֵת *mortuus eſt*: & in Cholem, ut בּוֹשׁ *erubuit*. Tzere quidem manet tantum in tertiis perſonis, ut מֵתָה מֵתוּ; Cholem autem ubique, ut בֹּשְׁתִּי *erubui*. A בִּין eſt בָּן *intellexit*.

Ad Participium.

Eſt & hic Tzere, ut עֵר *vigilans*; quin & Cholem, ut אוֹר *lucens*: & quandoque etiam SureK; ut סוּרָה *fugitiva*, שׁוּבֵי *reduces* Mich. 2. 8.

Ad Infinitivum.

Et cum Cholem, ut קוֹם *ſurgere*, quæ terminatio frequens eſt etiam in Imperativo & Futuro. Unde cum ה paragogico בְּבוֹאָה *intrando*.

Ad Futurum.

Ex terminatione Cholem accentu retracto eſt וַיָּקָם *& ſurrexit*: propter gutturalem deſinit etiam in Pathach; ut וַיָּנַע *& commotum eſt*.

Cum ן paragogico accentus fere transfertur ad ultimam, quapropter Kametz ſub formativa Futuri convertitur in Sceva, ut יְשׁוּבוּן *revertentur*.

Verbum בּוֹשׁ *erubuit* ſub Characteriſticis Futuri habet Tzere, forma a בּוֹשׁ, & יָבֵשׁ, compoſita; ut אֵבוֹשׁ, תֵּבוֹשׁ, &c.

De

De Conjugatione Niphal.

נָקוֹם *excitatus eſt.*

Infinit.		
	הִקּוֹם	

P.	Imper.	S.
הִקּוֹמוּ		הִקּוֹם m.
הִקּוֹמְנָה		הִקּוֹמִי f.

Fem.	Futur. Sing.	Maſc.
com.		אֶקּוֹם 1
תִּקּוֹמִי		תִּקּוֹם 2
תִּקּוֹם		יִקּוֹם 3
	Plur.	
com.		נִקּוֹם 1
	(	תִּקּוֹמוּ 2
תִּקּוֹמְנָה	(	יִקּוֹמוּ 3

Præter. Sing. Fem.	Maſ.
נָקוֹמָה	נָקוֹם 3
נְקוּמוֹת	נְקוּמוֹתָ 2
com.	נְקוּמוֹתִי 1
Plur.	
com.	נָקוֹמוּ 3
נְקוּמוֹתֶן	נְקוּמוֹתֶם 2
	נְקוּמוֹנוּ 1

Partic. P.	S.
נְקוֹמִים	נָקוֹם m.
נְקוֹמוֹת	נְקוֹמָה f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Semel reperitur *Nun* cum Tzere. Zach. 2. 13. נֵעוֹר *ſuſcitatus eſt.*

Ad Infinitivum.

Si prima litera radicalis ſit gutturalis, pro Chirech ſub ה erit Tzere, הֵאוֹר *illuſtrari*. Sic & in Imperativo & in Futuro.

CAPUT XXIII.

De Conjugatione Pihel, *& ejus Paſſiva* Puhal.

Duplex Anomalia hic occurrit; prima eſt, cum prima, & tertia thematis litera geminatur; ut a כּוּל eſt כִּלְכֵּל: altera, cum *Vau* media radicalis quieſcit in Cholem, & loco illius geminandæ per Daghes forte, geminatur ultima; cujuſmodi forma fuit etiam in Deficientibus ſecunda; ut קוֹמֵם.

In paucis quibuſdam communis ſervatur Analogia; ut קִיֵּם *erexit*, חִיֵּב *reum peregit*. Rarior quidem hæc forma apud priſcos Hebræos fuit, at apud poſteriores Rabbinos admodum trita.

קוֹמֵם *erexit*.

Præter.

Sing.	Maſc.	Femin.
3	קוֹמֵם	קוֹמְמָה
2	קוֹמַמְתָּ	קוֹמַמְתְּ
1	קוֹמַמְתִּי	com.

Plur.		
3	קוֹמְמוּ	com.
2	קוֹמַמְתֶּם	קוֹמַמְתֶּן
1	קוֹמַמְנוּ	

Parti.

	S.	P.
m.	מְקוֹמֵם	מְקוֹמְמִים
f.	מְקוֹמֶמָה	מְקוֹמְמוֹת

Plur.

Infin.

קוֹמֵם

Imper.

	S.	P.
m.	קוֹמֵם	קוֹמְמוּ
f.	קוֹמְמִי	קוֹמֵמְנָה

Futur.

Sing.	Maſ.	Fem.
1	אֲקוֹמֵם	com.
2	תְּקוֹמֵם	תְּקוֹמְמִי
3	יְקוֹמֵם	תְּקוֹמֵם

	(תְּקוֹמְמוּ	2	Plur.	
תְּקוֹמֵמְנָה	(יְקוֹמְמוּ	3	com.	נְקוֹמֵם 1

De Conjugatione Puhal.

Infinit.			Præter.		
	קוֹמַם		Fem. Sing.	Maſc.	
Futur.			קוֹמְמָה	קוֹמַם	3
Fem. Sing.	Maſc.		קוֹמַמְתְּ	קוֹמַמְתָּ	2
com.	אֲקוֹמַם	1	com.	קוֹמַמְתִּי	1
תְּקוֹמְמִי	תְּקוֹמַם	2	Plur.		
תְּקוֹמַם	יְקוֹמַם	3	com.	קוֹמְמוּ	3
Plur.			קוֹמַמְתֶּן	קוֹמַמְתֶּם	2
com.	נְקוֹמַם	1		קֹמַמְנוּ	1
	תְּקוֹמְמוּ	2	P. Partic.	S.	
תְּקוֹמַמְנָה	יְקוֹמְמוּ	3	מְקוֹמָמִים	מְקוֹמָם	m.
			מְקוֹמָמוֹת	מְקוֹמָמָה	f.

Sola prima vox cujuſque Temporis per terminationem Pathach differt a forma Activa; reliquæ omnes cum ea conveniunt; quæ caute ex ſenſu diſtinguendæ ſunt.

CAPUT XXIV.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

הֵקִים *ſuſcitavit.*

			Præter.		
הֲקִימוֹת	הֲקִימוֹתָ	2	Fem. Sing.	Maſ.	
com.	הֲקִימוֹתִי	1	הֵקִימָה	הֵקִים	3
				Plur.	

(מְקִימָה f.

מְקִימוֹת (מְקִימֶת

Infin.

הָקֵם vel הָקִים

P.	Imper.	S.
הָקִימוּ		הָקֵם m.
הָקֵמְנָה		הָקִימִי f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſ.
com.		אָקִים 1
תָּקִימִי		תָּקִים 2
תָּקִים		יָקִים 3

Plur.

com.		נָקִים 1
	(	תָּקִימוּ 2
תְּקֵמֶנָה	(	יָקִימוּ 3

Plur.

com.	הֵקִימוּ 3
הֲקִימוֹתֶן	הֲקִימוֹתֶם 2
com.	הֲקִימוֹנוּ 1

Alia forma

Fem.	Sing.	Maſ.
הֵקִימָה		הֵקִים 3
הֵקַמְתְּ		הֵקַמְתָּ 2
com.		הֵקַמְתִּי 1

Plur.

com.	הֵקִימוּ 3
הֵקַמְתֶּן	הֵקַמְתֶּם 2
com.	הֵקַמְנוּ 1

P.	Particip.	S.
מְקִימִים		מֵקִים m.

Annotationes

Ad Præteritum.

Deſinit quandoque in Tzere; ut הֵפֵר *irritum fecit*; & in Pathach, maxime propter gutturalem, ut הֵרַע *malefecit*: quæ terminationes reperiuntur etiam in Participio. Et Tzere ſub ה reſolvitur ſæpe in Chirek, & Daghes, ut הֵזִילוּ *vilipendunt*: & Tzere ſub prima radicali loco Chirech, ut Exod. 19. 23. הַעֵדֹתָה *conteſtatus es*.

Ad

Ad Infinitivum.

Præpoſita litera ſervili ל & ב extruditur aliquando characteriſtica ה, ut לָדִין *ad judicandum*, pro לְהָדִין. Verum & alias ſimpliciter eſt aphæreſis ה; ut גִּיל *exultare*, pro הָגִיל, quod frequens eſt etiam in Imperativo, ut שִׂים *pone* pro הָשִׂים.

Ad Futurum.

Cum *Nun* Paragogico accentus ſedem ſuam mutat, ac propterea Kametz tranſit in Sceva, ut תְּחִילִין *paries*. Eſt & terminatio Tzere.

Accentu retracto, pro Tzere eſt Sægol, & ſub gutturali Pathach, ut וַתָּקֶם *& præſtitiſti:* וַיָּרַע *& maleſecit*.

De Conjugatione Hophal.

Infinit.

הוּקַם

Futur.

	Sing. Fem.	Maſ.
1	com.	אוּקַם
2	תּוּקְמִי	תּוּקַם
3	תּוּקַם	יוּקַם
	Plur.	
1	com.	נוּקַם
2		(תּוּקְמוּ
3	תּוּקַמְנָה	(יוּקְמוּ

Præter.

	Sing. Fem.	Maſ.
3	הוּקְמָה	הוּקַם
2	הוּקַמְתְּ	הוּקַמְתָּ
1	com.	הוּקַמְתִּי
	Plur.	
3	com.	הוּקְמוּ
2	הוּקַמְתֶּן	הוּקַמְתֶּם
1	com.	הוּקַמְנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מוּקָמִים	מוּקָם
f.	מוּקָמוֹת	מוּקָמָה

Vocalis longa Surek per totam Conjugationem aliquando reſolvitur in brevem, & Daghes, ut הֻקַּם *conſtitutus eſt*.

CAPUT XXV.

De Conjugatione Hithpahel.

HÆc Conjugatio ſola ſyllaba הִתְ differt a Pihel. Eſt & hic altera forma Analoga, quæ in Pihel poſita, הִתְקַיֵּם, *inſurrexit*.

Præteri. הִתְקוֹמֵם, &c..

Partic. מִתְקוֹמֵם &c.

Infin. הִתְקוֹמֵם.

Imper. הִתְקוֹמֵם &c.

Futur. אֶתְקוֹמֵם &c.

CAPUT XXVI.

De Verbis Quieſcentibus ultima radicali א *& prima ipſorum Conjugatione* Kal.

TErtium genus Verborum Quieſcentium eſt, quorum tertia radicalis eſt א, ut plurimum in Kametz, vel Tzere quieſcens. Sæpe autem cum quarta Quieſcentium ה ſpecie formam commutant; ſicut & illa viciſſim non raro horum formam ſubeunt.

מָצָא *invenit*.

Præter. Sing.

	Maſc.	Fem.
3	מָצָא	מָצְאָה
2	מָצָאתָ	מָצָאתְ
1	מָצָתִי	

Plur.

P. Imper.		S.
מִצְאוּ	מְצָא	m.
מְצֶאנָה	מִצְאִי	f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אֶמְצָא	1
תִּמְצְאִי		תִּמְצָא	2
תִּמְצָא		יִמְצָא	3
	Plur.		
com.		נִמְצָא	1
	(	תִּמְצְאוּ	2
תִּמְצֶאנָה	(	יִמְצְאוּ	3

Plur.		
com.	מָצְאוּ	3
מְצָאתֶן	מְצָאתֶם	2
com.	מָצָאנוּ	1

P. Benoni	S.	
מוֹצְאִים	מוֹצֵא	m.
מוֹצְאוֹת	מוֹצְאָה	f.

P. Pahul	S.	
מְצוּאִים	מָצוּא	m.
מְצוּאוֹת	מְצוּאָה	f.

Infinit.

מָצוֹא מְצוֹא מְצוֹאת

Annotationes

Ad Præteritum.

Nonnulla habent Tzere; ut יָרֵא *timuit*. Ad formam Quieſcentium ה eſt מָלוּ pro מָלְאוּ *impleverunt*.

Ad Participium.

Et in Sægol ad formam Quieſcentium ה; ut מֹצֶא *inveniens*.

Ad Infinitivum.

Cum ה paragogico Cholem, ut in Verbis perfectis, mutatur, & transfertur; ut לְטַמְּאָה *ad coinquinandum*.

Ad

Ad Imperativum.

Cum ה paragogico רִפְאָה *ſana*.

Ad formam Quieſcentium ה רְפָה *cura*.

De Conjugatione Niphal.

נִמְצָא *inventus eſt*.

Infin.			
	הִמָּצֵא		
P.	Imper.	S.	
הִמָּצְאוּ		הִמָּצֵא	m.
הִמָּצֶאנָה		הִמָּצְאִי	f.
	Futur.		
Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אֶמָּצֵא	1
תִּמָּצְאִי		תִּמָּצֵא	2
תִּמָּצֵא		יִמָּצֵא	3
	Plur.		
com.		נִמָּצֵא	1
תִּמָּצֶאנָה		(תִּמָּצְאוּ	2
		(יִמָּצְאוּ	3

Præter.		
Sing.		
Fem.	Maſ.	
נִמְצְאָה	נִמְצָא	3
נִמְצֵאת	נִמְצֵאתָ	2
com.	נִמְצֵאתִי	1
Plur.		
com.	נִמְצְאוּ	3
נִמְצֵאתֶן	נִמְצֵאתֶם	2
com.	נִמְצֵאנוּ	1
Partic.		
P.	S.	
נִמְצָאִים	נִמְצָא	m.
נִמְצָאוֹת	נִמְצָאָה	f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Ad formam Quieſcentium ה נִפְלֵיתִי pro נִפְלֵאתִי *admiratus ſum*.

Ad

Ad Participium.

Vox feminina aliquando patitur contractionem ; ut נִפְלֵאת *occultata*, נִטְמֵאת *polluta*.

Ad Infinitivum.

Daghes ejecto הֵרָפֵא *ſanari*.

CAPUT XXVII.

De Conjugatione Pihel, *& ejus Paſſiva* Puhal.

מִצֵּא *exhibuit*.

Imper. P.	S.	
מַצְּאוּ	מַצֵּא	m.
מַצֶּאנָה	מַצְּאִי	f.
Futur. Sing. Fem.	Maſ.	
com.	אֲמַצֵּא	1
תְּמַצְּאִי	תְּמַצֵּא	2
תְּמַצֵּא	יְמַצֵּא	3
Plur. com.	נְמַצֵּא	1
(	תְּמַצְּאוּ	2
תְּמַצֶּאנָה (	יְמַצְּאוּ	3

Præter. Fem.	Sing. Maſ.	
מִצְּאָה	מִצֵּא	3
מִצֵּאת	מִצֵּאתָ	2
com.	מִצֵּאתִי	1
Plu. com.	מִצְּאוּ	3
מִצֵּאתֶן	מִצֵּאתֶם	2
com.	מִצֵּאנוּ	1
Part. P.	S.	
מְמַצְּאִים	מְמַצֵּא	m.
מְמַצְּאוֹת	מְמַצְּאָה	f.
Infin.	מַצֵּא	

Annotationes

Ad Præteritum.

Quædam deſinunt in Kametz ad formam Quieſcentium ה; ut דָּכָא *contrivit*.

De Conjugatione Puhal.

Quam pauciſſima hic uſitata reperiuntur. Cæterum forma ſolo Kibbutz ab Activa differt. Quare ſatis erit primas cujuſque Temporis voces tradere.
Præter. מֻצָּא &c. Infin. מֻצֵּאת vel מֻצּוֹא.
Partic. מְמֻצָּא &c. Futur. אֲמֻצָּא &c.

CAPUT XXVIII.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

הִמְצִיא *tradidit*.

Partic.

P.	S.	
מַמְצִיאִים	מַמְצִיא	m.
מַמְצִיאוֹת	מַמְצִיאָה	f.

Infinit.

הַמְצִיא vel הַמְצֵא

Imper.

P.	S.	
הַמְצִיאוּ	הַמְצִיא	m.
הַמְצֶאנָה	הַמְצִיאִי	f.

Præter.

Fem.	Sing. Maſc.	
הִמְצִיאָה	הִמְצִיא	3
הִמְצֵאת	הִמְצֵאתָ	2
com.	הִמְצֵאתִי	1

Plu.

com.	הִמְצִיאוּ	3
הִמְצֵאתֶן	הִמְצֵאתֶם	2
com.	הִמְצֵאנוּ	1

Fut.

Futur.

Sing.

	Maſ.	Fem.
1	אַמְצִיא	com.
2	תַּמְצִיא	תַּמְצִיאִי
3	יַמְצִיא	תַּמְצִיא

Plur.

1	נַמְצִיא	com.
2	תַּמְצִיאוּ (	
3	יַמְצִיאוּ (	תַּמְצֶאנָה

Sæpe א in fine deficit per totam Conjugationem ut הֶחֱטִי *ad peccandum induxit*, pro הֶחֱטִיא.

De Conjugatione Paſſiva Hophal.

הָמְצָא *traditus eſt*.

Præter.

Sing.

	Maſ.	Fem.
3	הָמְצָא	הָמְצְאָה
2	הָמְצֵאתָ	הָמְצֵאת
1	הָמְצֵאתִי	com.

Plu.

3	הָמְצְאוּ	com.
2	הָמְצֵאתֶם	הָמְצֵאתֶן
1	הָמְצֵאנוּ	

	S.	Partic. P.
m.	מָמְצָא	מָמְצָאִים
f.	מָמְצָאָה	מָמְצָאוֹת

Inf.

הָמְצֵא & הָמְצֵאת

Fut.

Sing.

	Maſ.	Fem.
1	אָמְצָא	com.
2	תָּמְצָא	תָּמְצְאִי
3	יָמְצָא	תָּמְצָא

Plur.

1	נָמְצָא	com.
2	תָּמְצְאוּ (	
3	יָמְצְאוּ (	תָּמְצֶאנָה

CAPUT XXIX.

De Conjugatione Hithpahel.

הִתְמַצֵּא *inventus eſt*.

Inf.

הִתְמַצֵּא

P.	Imp.	S.
הִתְמַצְּאוּ		הִתְמַצֵּא m.
הִתְמַצֶּאנָה		הִתְמַצְּאִי f.

Fut.

Fem.	Sing.	Maſ.
com.		1 אֶתְמַצֵּא
תִּתְמַצְּאִי		2 תִּתְמַצֵּא
תִּתְמַצֵּא		3 יִתְמַצֵּא
	Plu.	
com.		1 נִתְמַצֵּא
תִּתְמַצֶּאנָה		2 תִּתְמַצְּאוּ)
		3 יִתְמַצְּאוּ)

Præter.

Sing.

Fem.	Maſ.
הִתְמַצְּאָה	3 הִתְמַצֵּא
הִתְמַצֵּאת	2 הִתְמַצֵּאתָ
com.	1 הִתְמַצֵּאתִי
Plu.	
com.	3 הִתְמַצְּאוּ
הִתְמַצֵּאתֶן	2 הִתְמַצֵּאתֶם
com.	1 הִתְמַצֵּאנוּ

Parti.

P.	S.
מִתְמַצְּאִים	מִתְמַצֵּא m.
מִתְמַצְּאוֹת	מִתְמַצְּאָה f.

CAPUT XXX.

De Quieſcentibus tertia radicali ה, *& prima eorum Conjugatione* Kal.

ULtima ſpecies Verborum Quieſcentium eſt, quorum ultima radicalis eſt litera ה, vel quieſcens in vocali longa, vel in Jod, aut Vau mutata, vel penitus abjecta.

Habent præterea hæc Verba in ſingulis fere Temporibus cujuſque Conjugationis terminationem propriam

priam a communi Analogia diſcrepantem. Præteritum enim definit in Kametz: Participium (excepto Pahul Kal) & Futurum in Sægol. Imperativus in Tzere. Infinitivus in Cholem, aut וֹת.

Non raro etiam Quieſcentium tertia א formam aſſumunt.

Denique accidit Imperativo (exceptis Kal, & Niphal) & Futuro Apocope, quæ varia in ſingulis Conjugationibus eſt.

גָּלָה *migravit.*

Inf.

גָּלֹה גְּלֹה גָּלוֹת גְּלוֹת

גָּלוֹ

P.	Imp.	S	
גְּלוּ		גְּלֵה	m.
גְּלֶינָה		גְּלִי	f.

Fut.

Fem.	Sing.	Maſc.	
com.		אֶגְלֶה	1
תִּגְלִי		תִּגְלֶה	2
תִּגְלֶה		יִגְלֶה	3
	Plur.		
com.		נִגְלֶה	1
		(תִּגְלוּ	2
תִּגְלֶינָה		(יִגְלוּ	3

Præter.

Fem.	Sing.	Maſc.	
גָּלְתָה		גָּלָה	3
גָּלִית		גָּלִיתָ	2
com.		גָּלִיתִי	1
	Plur.		
com.		גָּלוּ	3
גְּלִיתֶן		גְּלִיתֶם	2
com.		גָּלִינוּ	1

P.	Benonì	S.	
גּוֹלִים		גּוֹלֶה	m.
גּוֹלוֹת		גּוֹלָה	f.

P.	Pahul	S.	
גְּלוּיִם		גָּלוּי	m.
גְּלוּיוֹת		גְּלוּיָה	f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Jod e medio ſæpe excidit tum hic, tum in aliis Conjugationibus; ut וְהָיִתָ *& eris*, pro וְהָיִיתָ.

Ali-

Aliquando exprimitur litera radicalis ה, ut תָּמָהוּ *admirati ſunt*, pro תָּמוּ: nonnunquam etiam mutatur in Jod, ut נָטָיוּ *extenderunt*, pro נָטוּ.

Ex forma Quieſcientium tertia א eſt 2. Sam. 21. 12. תְּלָאוּם *ſuſpenderunt eos*.

Ad Participium.

Et cum א loco ה, ut נֹשֶׁא *exigens*.

Ad Futurum.

Et in Tzere ex terminatione Imperativi, vel potius forma Chaldaica; ut תַּעֲשֶׂה *facies*.

Apocopa hic varie fit.

1. Cum literæ characteriſticæ propriam retinent vocalem, & Sægol ultimæ ſyllabæ ad primam radicalem recedit, abjecto ה, fitque vox penacuta: ut יִגֶל *migrabit*, pro יִגְלֶה: quod ſi prima, aut ſecunda erit gutturalis, pro Sægol eſt Pathach; ut יִמַח *delebit* pro יִמְחֶה: & quandoque etiam ſub formativis pro Chirek eſt Pathach; ut תַּעַשׂ *facies*, pro תַּעֲשֶׂה.

2. Quando literæ formativæ Futuri habent Tzere; ut יֵרֶא *videbit*, pro יֵרָאֶה.

3. Cum literæ characteriſticæ habent Chirek, vel Tzere, & vox deſinit in duplex Sceva; ut יֵרְדְּ *dominabitur*, pro יִרְדֶּה: יִשְׁבְּ *captivam faciet*, pro יִשְׁבֶּה: & propter gutturalem loco prioris Sceva eſt Pathach; ut יִחַדְּ *gaudebit* pro יֶחֱדֶּה: & propter א finale abjicitur ultimum Sceva; ut וַיַּרְא *& vidit*.

4. Ver-

4. Verba הָיָה, & חָיָה ſub formativis recipiunt Sceva, ſequente ChireK: ut יְהִי *erit*, pro יִהְיֶה, יְחִי *vivet* pro יִחְיֶה.

5. Verba Deficientia פ״נ retinent unicam radicalem; ut תֵּט pro תִּטֶּה *tendes*, a נָטָה.

De Conjugatione Niphal.

נִגְלָה *tranſportatus eſt*.

Inf.

הִגָּלוֹת	הִגָּלֵה

Imper.

P.	S.	
הִגָּלוּ	הִגָּלֵה	m.
הִגָּלֶינָה	הִגָּלִי	f.

Fut.

Fem.	Sing. Maſ.	
com.	אֶגָּלֶה	1
תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה	2
תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה	3

Plur.

Fem.	Maſ.	
com.	נִגָּלֶה	1
(	תִּגָּלוּ	2
תִּגָּלֶינָה (	יִגָּלוּ	3

Præter.

Sing.

Fem.	Maſc.	
נִגְלְתָה	נִגְלָה	3
נִגְלֵית	נִגְלֵיתָ	2
com.	נִגְלֵיתִי	1

Plu.

Fem.	Maſc.	
com.	נִגְלוּ	3
נִגְלֵיתֶן	נִגְלֵיתֶם	2
com.	נִגְלֵינוּ	1

Partic.

P.	S.	
נִגְלִים	נִגְלֶה	m.
נִגְלוֹת	נִגְלָה	f.

Annotationes

Ad Futurum.

Apocopa tollit tantum literam ה cum præcedenti vocali, ut תִּגָּל *retegeris*, pro תִּגָּלֶה.

Excidente Daghes אֶעֱנֶה *exaudiar*.

CAPUT XXXI.

De Conjugatione Pihel, *& ejus Paſſiva* Puhal.

גִּלָּה *revelavit*.

Inf.			Præter. Sing.		
גַּלּוֹת	גַּלֵּה		Fem.	Maſ.	
P. Imper.	S.		גִּלְּתָה	גִּלָּה	3
גַּלּוּ	גַּלֵּה	m.	גִּלֵּית	גִּלֵּיתָ	2
גַּלֶּינָה	גַּלִּי	f.	com.	גִּלֵּיתִי	1
Futu. Fem. Sing.	Maſ.		Plur.		
com.	אֲגַלֶּה	1	com.	גִּלּוּ	3
תְּגַלִּי	תְּגַלֶּה	2	גִּלֵּיתֶן	גִּלֵּיתֶם	2
תְּגַלֶּה	יְגַלֶּה	3	com.	גִּלֵּינוּ	1
Plur.			Partic.		
com.	נְגַלֶּה	1	P.	S.	
	(תְּגַלּוּ	2	מְגַלִּים	מְגַלֶּה	m.
תְּגַלֶּינָה	(יְגַלּוּ	3	מְגַלּוֹת	מְגַלָּה	f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Et cum ChireK in ſecundis, & primis perſonis, ut Exod. 23. 12. צִוִּיתִיךָ *precepi tibi*.

Cum א loco ה ex forma præcedentis ſpeciei Quie-ſcen-

ſcentium, שִׁנָּא *mutavit*; & propter gutturalem excidente Daghes, עֵרָה *nudavit*.

Ad Imperativum.

Apocopa tollit ultimam ſyllabam tam hic, quam in Futuro; ut גַּל *retege*; pro גַּלֵּה; תְּכַס *teges*; pro תְּכַסֶּה.

De Conjugatione Puhal.

גֻּלָּה *revelatus eſt*.

	Infin.		
גֻּלּוֹת	vel	גֻּלֵּה	
	Fut. Sing.		
Fem.		Maſc.	
com.		אֲגֻלֶּה	1
תְּגֻלִּי		תְּגֻלֶּה	2
תְּגֻלֶּה		יְגֻלֶּה	3
	Plur.		
com.		נְגֻלֶּה	1
		(תְּגֻלּוּ	2
תְּגֻלֶּינָה		(יְגֻלּוּ	3

	Præter.		
Fem.	Sing.	Maſc.	
גֻּלְּתָה		גֻּלָּה	3
גֻּלֵּית		גֻּלֵּיתָ	2
com.		גֻּלֵּיתִי	1
	Plur.		
com.		גֻּלּוּ	3
גֻּלֵּיתֶן		גֻּלֵּיתֶם	2
com.		גֻּלֵּינוּ	1
P.	Parti.	S.	
מְגֻלִּים		מְגֻלֶּה	m.
מְגֻלּוֹת		מְגֻלָּה	f.

Annotationes

Ad Præteritum.

Excidente Daghes Kibbutz mutatur in Cholem, ut הֹרָה *conceptus eſt*.

Eſt & Kametz chatuph loco Kibbutz: ut כָּלּוּ *finiuntur*.

C A-

CAPUT XXXII.

De Conjugatione Hiphil, *& ejus Paſſiva* Hophal.

הָגְלָה *deportavit*.

Præter.

	Maſ.	Sing.	Fem.
3	הָגְלָה		הָגְלְתָה
2	הָגְלֵיתָ		הָגְלֵית
1	הָגְלֵיתִי		com.

Plur.

3	הָגְלוּ	com.
2	הָגְלֵיתֶם	הָגְלֵיתֶן
1	הָגְלֵינוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מֳגְלֶה	מֳגְלִים
f.	מֳגְלָה	מֳגְלוֹת

Infinit.

הָגְלֵה vel הָגְלוֹת vel הֳגְלֵת

Imper.

	S.	P.
m.	הֳגְלֵה	הֳגְלוּ
f.	הֳגְלִי	הֳגְלֶינָה

Fut.

Sing.

	Maſ.	Fem.
1	אֳגְלֶה	com.
2	תֳּגְלֶה	תֳּגְלִי
3	יָגְלֶה	תֳּגְלֶה

Plur.

1	נֳגְלֶה	com.
2	תֳּגְלוּ (	
3	יָגְלוּ (	תֳּגְלֶינָה

Annotationes

Ad Præteritum.

Characteriſtica הָ quandoque habet Sægol etiam non ſequente gutturali; ut הֶגְלָה *deportavit*.

Ad Imperativum.

Per Apocopam tollitur ה, & vox duplici notatur Sæ-

Sægol, aut propter gutturalem duplici Pathach ; ut הֶרֶב *multiplica*, pro הַרְבֵּה, הַעַל *deduc*, pro הַעֲלֵה.

Ex Deficientibus prima *Nun* per Apocopam eſt הַט *inclina* pro הַטֵּה, הַךְ *percute* pro הַכֵּה.

Ad Futurum.

Hic quoque duplex Sægol propter Apocopam, ut יֶפֶר *producet*, pro יַפְרֶה. Si vero ſecunda radicis fuerit gutturalis, pro altero Sægol eſt Pathach; ut יֶשַׁע *reſpiciet* pro יַשְׁעֶה: ſi autem prima fuerit gutturalis, ſemper eſt duplex Pathach; ut וָאַעַל *& obtuli* pro וָאַעֲלֶה. Quandoque eſt etiam duplex Sceva, ut in Kal; ut יַרְדְּ *dominari faciet* pro יַרְדֶּה, יַפְתְּ *alliciet*, pro יַפְתֶּה.

Ex Deficientibus prima *Nun* per Apocopam eſt יַז *aſperget* pro יַזֶּה, יַךְ *percutiet* pro יַכֶּה: & ex Quieſcentibus prima *Jod* וַיּוֹר *& ejaculatus eſt* pro וַיּוֹרֶה.

De Conjugatione Hophal.

הָגְלָה *tranſportatus eſt.*

	Præter. Sing. Maſ.	Fæm.
3	הָגְלָה	הָגְלְתָה
2	הָגְלֵיתָ	הָגְלֵית
1	הָגְלֵיתִי	com.
	Plur.	
3	הָגְלוּ	com.
2	הָגְלֵיתֶם	הָגְלֵיתֶן
1	הָגְלֵינוּ	com.

	Partic. S.	P.
m.	מָגְלֶה	מָגְלִים
f.	מָגְלָה	מָגְלוֹת

Infin. הָגְלֵה vel הָגְלוּ vel הָגְלוֹת

Fu-

		Futur.	
		Sing.	
		Fem.	Maſ.
		com.	1 אָגְלֶה
		תָּגְלִי	2 תָּגְלֶה
תָּגְלֶה	3 יָגְלֶה		
Plur.			
com.	1 נָגְלֶה		
	2 תָּגְלוּ (		
תָּגְלֶינָה	3 יָגְלוּ (		

Annotationes

Ad Præteritum.

Contractum in ת reperitur Jerem. 13. 19. הָגְלַת *deportata eſt* pro הָגְלְתָה.

Ad Participium.

Loco Kametzchatuph eſt aliquando Kibbutz, ut Jerem. 40. 1. הַמֻּגְלִים *deportati*.

CAPUT XXXIII.

De Conjugatione Hithpahel.

הִתְגַּלָּה *retexit ſe*.

		Præter.	
		Sing.	
		Fem.	Maſ.
		הִתְגַּלְּתָה	3 הִתְגַּלָּה
			2 הִתְגַּלֵּיתָם
הִתְגַּלֵּית	2 הִתְגַּלֵּיתָ		
com.	1 הִתְגַּלֵּיתִי		
Plur.			
com.	3 הִתְגַּלּוּ		

2	הִתְגַּלִּיתֶם	הִתְגַּלִּיתֶן
1	הִתְגַּלִּינוּ	com.

Parti.

	S.	P.
m.	מִתְגַּלֶּה	מִתְגַּלִּים
f.	מִתְגַּלָּה	מִתְגַּלּוֹת

Infin.

הִתְגַּלּוֹת

Impe.

	S.	P.
m.	הִתְגַּלֵּה	הִתְגַּלּוּ
f.	הִתְגַּלִּי	הִתְגַּלֶּינָה

Futur.

Sing.

	Maſ.	Fem.
1	אֶתְגַּלֶּה	com.
2	תִּתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלִּי
3	יִתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּה

Plur.

	Maſ.	Fem.
1	נִתְגַּלֶּה	com.
2	תִּתְגַּלּוּ (	תִּתְגַּלֶּינָה
3	יִתְגַּלּוּ (	

Annotationes

Ad Præteritum.

Anomalia ſpecialis Verbi שָׁחָה *incurvatus eſt* notanda eſt, quod tertiam radicalem geminat; ſed prior convertitur in ו conſonantem commodioris pronunciationis cauſſa, ut הִשְׁתַּחֲוָה *incurvavit ſe*; ת autem, & שׁ pro more tranſponuntur.

Ad Imperativum.

Cum Apocopa eſt הִתְחַל *ægrotum age*.

Ad

Ad Futurum.

Apocope; יִתְגַּל *reteget ſe.*

Anomalia יִשְׁתַּחוּ *incurvabit ſe*, quod regulariter Apocopæ ratione deberet eſſe יִשְׁתַּחְו vel יִשְׁתַּחַו: ſed euphoniæ cauſſa in fine ſumtum eſt SureK, ut יִשְׁתַּחוּ ſit pro יִשְׁתַּחֲוֶה.

CAPUT XXXIV.

De Verbis dupliciter imperfectis.

CUm hæc Verba plurimum negotii ſtudioſæ juventuti propter duplicem Anomaliam faceſſere ſoleant, viſum eſt nonnulla & horum paradigmata per ſingulas Conjugationes proponere, ut facilior ad Hebraicam, ut ajunt, veritatem illi pateret aditus. Ac primo quidem

De Verbis Deficientibus פנ, *&* *Quieſcentibus* לא.

Kal.

נָשָׂא *tulit.*

Plur.			Præter. Fem.	Sing. Maſ.	
com.	נָשְׂאוּ	3	נָשְׂאָה	נָשָׂא	3
נְשָׂאתֶן	נְשָׂאתֶם	2	נָשָׂאת	נָשָׂאתָ	2
com.	נָשָׂאנוּ	1	com.	נָשָׂאתִי	1

Par-

Parti.

P.	S.	
נוֹשְׂאִים	נֹשֵׂא	m.
(	נוֹשְׂאָה	f.
נוֹשְׂאוֹת	(נוֹשֵׂאת	

Pahul

P.	S.	
נְשׂוּאִים	נָשׂוּא	m.
נְשׂוּאוֹת	נְשׂוּאָה	f.

Infin.

נָשׂוּא vel, שׂוּא

& שְׂאֵת vel שֵׂאת

P.	Imper.	S.	
שְׂאוּ	שָׂא vel	נְשָׂא	
שְׂאֶנָה		שְׂאִי	f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אֶשָּׂא	1
תִּשְׂאִי		תִּשָּׂא	2
תִּשָּׂא		יִשָּׂא	3

Plur.

com.		נִשָּׂא	1
	(	תִּשְׂאוּ	2
תִּשֶּׂאנָה	(	יִשְׂאוּ	3

Niphal.

Præter.

Fem.	Sing.	Maſc.	
נִשְּׂאָה		נִשָּׂא	3
נִשֵּׂאת		נִשֵּׂאתָ	2
com.		נִשֵּׂאתִי	1

Plur.

com.		נִשְּׂאוּ	3
נִשֵּׂאתֶן		נִשֵּׂאתֶם	2
com.		נִשֵּׂאנוּ	1

P.	Partic.	S.	
נִשָּׂאִים		נִשָּׂא	m.
נִשָּׂאוֹת		נִשָּׂאָה	f.

Infinit.

הִנָּשֵׂא

P.	Imper.	S.	
הִנָּשְׂאוּ		הִנָּשֵׂא	m.
הִנָּשֶׂאנָה		הִנָּשְׂאִי	f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſc.	
com.		אֶנָּשֵׂא	1
תִּנָּשְׂאִי		תִּנָּשֵׂא	2
תִּנָּשֵׂא		יִנָּשֵׂא	3

Plur.

Fem.	Masc.		Plur.	
	(תִּנָּשְׂאוּ 2		com.	1 נִנָּשֵׂא
תִּנָּשֶׂאנָה	(יִנָּשְׂאוּ 3			

Pihel.

Præter.

Fem.	Sing.	Maſ.
נִשְּׂאָה		3 נִשֵּׂא
נִשֵּׂאת		2 נִשֵּׂאתָ
com.		1 נִשֵּׂאתִי

Plur.	
com.	3 נִשְּׂאוּ
נִשֵּׂאתֶן	2 נִשֵּׂאתֶם
com.	1 נִשֵּׂאנוּ

Partic.

P.	S.	
מְנַשְּׂאִים	מְנַשֵּׂא	m.
מְנַשְּׂאוֹת	מְנַשְּׂאָה	f.

Infinit.

נַשֵּׂא

P.	Imper. S.	
נַשְּׂאוּ	נַשֵּׂא	m.
נַשֶּׂאנָה	נַשְּׂאִי	f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſ.
com.		1 אֲנַשֵּׂא
תְּנַשְּׂאִי		2 תְּנַשֵּׂא
תְּנַשֵּׂא		3 יְנַשֵּׂא

Plur.	
com.	1 נְנַשֵּׂא
	(תְּנַשְּׂאוּ 2
תְּנַשֶּׂאנָה	(יְנַשְּׂאוּ 3

Hiphil.

Præter.

Fem.	Sing.	Maſc.
הִשִּׂיאָה		3 הִשִּׂיא
הִשֵּׂאת		2 הִשֵּׂאתָ
com.		1 הִשֵּׂאתִי

Plu.	
com.	3 הִשִּׂיאוּ
הִשֵּׂאתֶן	2 הִשֵּׂאתֶם
com.	1 הִשֵּׂאנוּ

Futur.

Fem.	Sing.	Maſc.
com.	1	אַשִּׂיא
תַּשִּׂיאִי	2	תַּשִּׂיא
תַּשִּׂיא	3	יַשִּׂיא
	Plu.	
com.	1	נַשִּׂיא
(	2	תַּשִּׂיאוּ
תַּשֶּׂאנָה (	3	יַשִּׂיאוּ

Partic.

P.	S.	
מַשִּׂיאִים	מַשִּׂיא	m.
מַשִּׂיאוֹת	מַשִּׂיאָה	f.

Infinit.

הַשִּׂיא vel הַשֵּׂא

Imper.

P.	S.	
הַשִּׂיאוּ	הַשֵּׂא	m.
הַשֶּׂאנָה	הַשִּׂיאִי	f.

Hophal.

Præter.

Fem.	Sing.	Maſc.
הֻשְּׂאָה	3	הֻשָּׂא
הֻשֵּׂאת	2	הֻשֵּׂאתָ
com.	1	הֻשֵּׂאתִי
	Plur.	
com.	3	הֻשְּׂאוּ
הֻשֵּׂאתֶן	2	הֻשֵּׂאתֶם
com.	1	הֻשֵּׂאנוּ

Partic.

P.	S.	
מֻשָּׂאִים	מֻשָּׂא	m.
מֻשָּׂאוֹת	מֻשָּׂאָה	f.

Futur.

Femin.	Sing.	Maſc.
com.	1	אֻשָּׂא
תֻּשְּׂאִי	2	תֻּשָּׂא
תֻּשָּׂא	3	יֻשָּׂא
	Plur.	
com.	1	נֻשָּׂא
(	2	תֻּשְּׂאוּ
תֻּשֶּׂאנָה (	3	יֻשְּׂאוּ

Hithpahel.

Præteri.

	Maſ.	Sing.	Fem.
3	הִתְנַשֵּׂא		הִתְנַשְּׂאָה
2	הִתְנַשֵּׂאתָ		הִתְנַשֵּׂאת
1	הִתְנַשֵּׂאתִי	com.	

Plur.

3	הִתְנַשְּׂאוּ	com.	
2	הִתְנַשֵּׂאתֶם		הִתְנַשֵּׂאתֶן
1	הִתְנַשֵּׂאנוּ	com.	

Partic.

	S.	P.
m.	מִתְנַשֵּׂא	מִתְנַשְּׂאִים
f.	מִתְנַשְּׂאָה	מִתְנַשְּׂאוֹת

Infinit.

הִתְנַשֵּׂא

Imper.

	S.	P.
m.	הִתְנַשֵּׂא	הִתְנַשְּׂאוּ
f.	הִתְנַשְּׂאִי	הִתְנַשֶּׂאנָה

Futur.

Sing.

	Maſc.	Fem.
1	אֶתְנַשֵּׂא	com.
2	תִּתְנַשֵּׂא	תִּתְנַשְּׂאִי
3	יִתְנַשֵּׂא	תִּתְנַשֵּׂא

Plur.

1	נִתְנַשֵּׂא	com.
2	תִּתְנַשְּׂאוּ)	תִּתְנַשֶּׂאנָה
3	יִתְנַשְּׂאוּ)	

De Verbis Deficientibus פ״נ, *&*
Quieſcentibus ל״ה.

Kal.

נָטָה *extendit.*

Præter.

	Maſc.	Sing.	Fem.
3	נָטָה		נָטְתָה
2	נָטִיתָ		נָטִית
1	נָטִיתִי	com.	

Plur.

3	נָטוּ	com.
2	נְטִיתֶם	נְטִיתֶן
1	נָטִינוּ	com.

Par-

נְטֶינָה	נְטִי	f.

Futur.

Fem.	Sing.	Maſ.
com.		אֶטֶּה 1
תִּטִּי		תִּטֶּה 2
תִּטֶּה		יִטֶּה 3

Plur.

com.		נִטֶּה 1
	(	תִּטּוּ 2
תִּטֶּינָה	(	יִטּוּ 3

P.	Partic.	S.
נוֹטִים		m. נוֹטֶה
נוֹטוֹת		f. נוֹטָה

P.	Pahul	S.
נְטוּיִים		m. נָטוּי
נְטוּיוֹת		f. נְטוּיָה

Infinit.

נְטוֹת vel נְטוֹ

P.	Imper.	S.
נְטוּ		m. נְטֵה

Niphal.

Imper.

P.	S.	
הִנָּטוּ	הִנָּטֵה	m.
הִנָּטֶינָה	הִנָּטִי	f.

Futur.
Sing.

Fem.		Maſ.
com.		אֶנָּטֶה 1
תִּנָּטִי		תִּנָּטֶה 2
תִּנָּטֶה		יִנָּטֶה 3

Plur.

com.		נִנָּטֶה 1
	(	תִּנָּטוּ 2
תִּנָּטֶינָה	(	יִנָּטוּ 3

Præter.

Fem.	Sing.	Maſ.
נִטְּתָה		נִטָּה 3
נִטֵּית		נִטֵּיתָ 2
com.		נִטֵּיתִי 1

Plur.

com.		נִטּוּ 3
נִטֵּיתֶן		נִטֵּיתֶם 2
com.		נִטֵּינוּ 1

P.	Partic.	S.
נִטִּים		m. נִטֶּה
נִטּוֹת		f. נִטָּה

Infin.

הִנָּטוֹת vel הִנָּטֹה

Pihel.

Præter.

	Maſ.	Sing. Fem.
3	נִטָּה	נִטְּתָה
2	נִטֵּיתָ	נִטֵּית
1	נִטֵּיתִי	com.

Plur.

3	נִטּוּ	com.
2	נִטֵּיתֶם	נִטֵּיתֶן
1	נִטֵּינוּ	com.

Particip.

	S.	P.
m.	מְנַטֶּה	מְנַטִּים
f.	מְנַטָּה	מְנַטּוֹת

Infin.

נַטֵּה vel נַטּוֹת.

Imper.

	S.	P.
m.	נַטֵּה	נַטּוּ
f.	נַטִּי	נַטֶּינָה

Futur. Sing.

	Maſ.	Fem.
1	אֲנַטֶּה	com.
2	תְּנַטֶּה	תְּנַטִּי
3	יְנַטֶּה	תְּנַטֶּה

Plur.

1	נְנַטֶּה	com.
2	תְּנַטּוּ (	
3	יְנַטּוּ (	תְּנַטֶּינָה

Puhal.

Præter.

	Maſc.	Sing. Fem.
3	נֻטָּה	נֻטְּתָה
2	נֻטֵּיתָ	נֻטֵּית
1	נֻטֵּיתִי	com.

Plur.

3	נֻטּוּ	com.
2	נֻטֵּיתֶם	נֻטֵּיתֶן
1	נֻטֵּינוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מְנֻטֶּה	מְנֻטִּים
f.	מְנֻטָּה	מְנֻטּוֹת

Fu-

Fut. Fem.	Sing.	Maſ.	
com.		אֶנָּטֶה	1
תִּנָּטִי		תִּנָּטֶה	2
תִּנָּטֶה		יִנָּטֶה	3

Plur.		
com.	נִנָּטֶה	1
(	תִּנָּטוּ	2
תִּנָּטֶינָה (	יִנָּטוּ	3

Hiphil.

Præter. Sing.

Fem.	Maſc.	
הִטְּתָה	הִטָּה	3
הִטִּית	הִטִּיתָ	2
com.	הִטִּיתִי	1

Plur.

com.	הִטּוּ	3
הִטִּיתֶן	הִטִּיתֶם	2
com.	הִטִּינוּ	1

Partic.

P.	S.	
מַטִּים	מַטֶּה	m.
מַטּוֹת	מַטָּה	f.

Infin.

הַטּה vel הַטּוֹת

P.	Imper. S.	
הַטּוּ	הַטֵּה	m.
הַטֶּינָה	הַטִּי	f.

Futur.

Fem.	Sing. Maſ.	
com.	אַטֶּה	1
תַּטִּי	תַּטֶּה	2
תַּטֶּה	יַטֶּה	3

Plur.

com.	נַטֶּה	1
(	תַּטּוּ	2
תַּטֶּינָה (.	יַטּוּ	3

Hophal.

Præter.

Fem.	Sing. Maſ.	
הֻטְּתָה	הֻטָּה	3
הֻטֵּית	הֻטֵּיתָ	2
com.	הֻטֵּיתִי	1

Fem.	Futur. Sing.	Maſ.		Plu.
com.		1 אֻטֶּה	com.	3 הֻטּוּ
תֻּטִּי		2 תֻּטֶּה	הֻטֵּיתֶן	2 הֻטֵּיתֶם
תֻּטֶּה		3 יֻטֶּה	com.	1 הֻטֵּינוּ
	Plur.		P. Parti.	S.
com.		1 נֻטֶּה	מֻטִּים	m. מֻטֶּה
		2 תֻּטּוּ (	מֻטּוֹת	f. מֻטָּה
תֻּטֶּינָה		3 יֻטּוּ (	Infin. הֻטּוֹת vel	הֻטֵּה

De Verbis Quieſcentibus פ"י, & ל"א.

Kal.

יָצָא *exivit.*

	Infin.			Præter.	
צֵאת	vel	יְצֹא	Fem.	Sing.	Maſ.
P.	Impe.	S.	יָצְאָה		3 יָצָא
צְאוּ		m. צֵא	יָצָאת		2 יָצָאתָ
צֶאנָה		f. צְאִי	com.		1 יָצָאתִי
	Futur.			Plur.	
Fem.	Sing.	Maſ.	com.		3 יָצְאוּ
com.		1 אֵצֵא	יְצָאתֶן		2 יְצָאתֶם
תֵּצְאִי		2 תֵּצֵא	com.		1 יָצָאנוּ
תֵּצֵא		3 יֵצֵא		Parti.	
	Plur.		P.		S.
com.		1 נֵצֵא	יוֹצְאִים		m. יוֹצֵא
		2 תֵּצְאוּ (			f. יוֹצְאָה (
תֵּצֶאנָה		3 יֵצְאוּ (	יוֹצְאוֹת		יוֹצֵאת (

Hi-

Hiphil.

Præter.

	Maſ.	Sing.	Fæm.
3	הוציא		הוציאה
2	הוצאת		הוצאת
1	הוצאתי		com.

Plur.

3	הוציאו	com.
2	הוצאתם	הוצאתן
1	הוצאנו	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מוציא	מוציאים
f.	מוציאה	מוציאות

Infin.

הוציא

Imper.

	S.	P.
m.	הוציא	הוציאו
f.	הוציאי	הוצאנה

Fut. Sing.

	Maſ.	Fem.
1	אוציא	com.
2	תוציא	תוציאי
3	יוציא	תוציא

Plur.

1	נוציא	com.
2	תוציאו (	
3	יוציאו (	תוצאנה

Hophal.

Præter.

	Maſ.	Sing.	Fem.
3	הוצא		הוצאה
2	הוצאת		הוצאת
1	הוצאתי		com.

Plur.

3	הוצאו	com.
2	הוצאתם	הוצאתן
1	הוצאנו	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מוצא	מוצאים
f.	מוצאה	מוצאות

Fut.

	Fem.	Sing. Maſ.
1	com.	אוֹצָא
2	תּוֹצְאִי	תּוֹצָא
3	תּוֹצָא	יוֹצָא

Plu.

	Fem.	Maſ.
1	com.	נוֹצָא
2	תּוֹצֶאנָה	(תּוֹצְאוּ
3		(יוֹצְאוּ

De Quieſcentibus פ״י , *&* ל״ה.

Kal.

יָרָה *ejaculatus eſt.*

Præter.

	Fem.	Sing. Maſc.
3	יָרְתָה	יָרָה
2	יָרִית	יָרִיתָ
1	com.	יָרִיתִי

Plur.

	Fem.	Maſc.
3	com.	יָרוּ
2	יְרִיתֶן	יְרִיתֶם
1	com.	יָרִינוּ

Benoni

	P.	S.
m.	יוֹרִים	יוֹרֶה
f.	יוֹרוֹת	יוֹרָה

Pahul

	P.	S.
m.	יְרוּיִם	יָרוּי
f.	יְרוּיוֹת	יְרוּיָה

Infinit.

יְרוֹת vel יָרֹה

Imper.

	P.	S.
m.	יְרוּ	יְרֵה
f.	יְרֶינָה	יְרִי

Futur.

	Fem.	Sing. Maſc.
1	com.	אִירֶה
2	תִּירִי	תִּירֶה
3	תִּירֶה	יִירֶה

Plu.

	Fem.	Maſc.
1	com.	נִירֶה
2	תִּירֶינָה	(תִּירוּ
3		(יִירוּ

Ni-

Niphal.

Præter.

	Fem.	Sing.	Maſc.
3	נוֹרְתָה		נוֹרָה
2	נוֹרֵית		נוֹרֵיתָ
1	com.		נוֹרֵיתִי

Plu.

3	com.	נוֹרוּ
2	נוֹרֵיתֶן	נוֹרֵיתֶם
1	com.	נוֹרֵינוּ

Partic.

	P.	S.
m.	נוֹרִים	נוֹרֶה
f.	נוֹרוֹת	נוֹרָה

Inf.

הִוָּרֵה vel הִוָּרֹה vel הִוָּרוֹת vel הִיָּרוֹת

Imper.

	S.	P.
m.	הִוָּרֵה	הִוָּרוּ
f.	הִוָּרִי	הִוָּרֶינָה

Fut.

	Maſ.	Sing.	Fem.
1	אִוָּרֶה		com.
2	תִּוָּרֶה		תִּוָּרִי
3	יִוָּרֶה		תִּוָּרֶה

Plur.

1	נִוָּרֶה	com.
2	תִּוָּרוּ (	
3	יִוָּרוּ (	תִּוָּרֶינָה

Hiphil.

Præter.

Sing.

	Maſ.	Fem.
3	הוֹרָה	הוֹרְתָה
2	הוֹרֵיתָ	הוֹרֵית
1	הוֹרֵיתִי	com.

Plur.

3	הוֹרוּ	com.
2	הוֹרֵיתֶם	הוֹרֵיתֶן
1	הוֹרֵינוּ	com.

Partic.

	S.	P.
m.	מוֹרֶה	מוֹרִים
f.	מוֹרָה	מוֹרוֹת

Infinit.

הוֹרֵה vel הוֹרוֹת

Im-

Imper.

S.		P.
m.	הוֹרֶה	הוֹרוּ
f.	הוֹרִי	הוֹרֶינָה

Futur.

	Maſ.	Sing.	Fem.
1	אוֹרֶה	com.	
2	תּוֹרֶה		תּוֹרִי
3	יוֹרֶה		תּוֹרֶה

Plu.

1	נוֹרֶה	com.	
2	תּוֹרוּ)		תּוֹרֶינָה
3	יוֹרוּ)		

Hophal.

Præter.

	Maſ.	Sing.	Fem.
3	הוֹרָה		הוֹרְתָה
2	הוֹרֵיתָ		הוֹרֵית
1	הוֹרֵיתִי	com.	

Plur.

3	הוֹרוּ	com.	
2	הוֹרֵיתֶם		הוֹרֵיתֶן
1	הוֹרֵינוּ	com.	

Part.

S.		P.
m.	מוֹרֶה	מוֹרִים
f.	מוֹרָה	מוֹרוֹת

Fut.
Sing.

	Maſ.		Fem.
1	אוֹרֶה		com.
2	תּוֹרֶה		תּוֹרִי
3	יוֹרֶה		תּוֹרֶה

Plur.

1	נוֹרֶה		com.
2	תּוֹרוּ)		תּוֹרֶינָה
3	יוֹרוּ)		

De Quieſcentibus ע״ו *&* ל״א.

Kal.

בָּא *venit.*

Præter.

	Maſ.	Sing.	Fem.
3	בָּא		בָּאָה
2	בָּאתָ		בָּאת
1	בָּאתִי		com.

Plu.

בּוֹאֶינָה	בּוֹאִי	f.

Fut.

Fem.	Sing. Maſc.	
com.	אָבוֹא	1
תָּבוֹאִי	תָּבוֹא	2
תָּבוֹא	יָבוֹא	3

Plur.

com.	נָבוֹא	1
	(תָּבוֹאוּ	2
תָּבוֹאנָה	(יָבוֹאוּ	3

Plur.

com.	בָּאוּ	3
בָּאתֶן	בָּאתֶם	1
com.	בָּאנוּ	1

P. Parti.	S.	
בָּאִים	בָּא	m.
בָּאוֹת	בָּאָה	f.

Infinit.

בּוֹא

P. Imp.	S.	
בּוֹאוּ	בּוֹא	m.

Hiphil.

Imper.

P.	S.	
הָבִיאוּ	הָבִיא	m.
הָבֵיאנָה	הָבִיאִי	f.

Futur.
Sing.

Fem.	Maſ.	
com.	אָבִיא	1
תָּבִיאִי	תָּבִיא	2
תָּבִיא	יָבִיא	3

Plur.

com.	נָבִיא	1
	(תָּבִיאוּ	2
תָּבֵאנָה	(יָבִיאוּ	3

Præter.

Fem.	Sing. Maſ.	
הֵבִיאָה	הֵבִיא	3
הֵבֵאת	הֵבֵאתָ	2
com.	הֵבֵאתִי	1

Plur.

com.	הֵבִיאוּ	3
הֵבֵאתֶן	הֵבֵאתֶם	2
com.	הֵבֵאנוּ	1

P. Partic.	S.	
מְבִיאִים •	מֵבִיא	m.
מְבִיאוֹת	מְבִיאָה	f.

Infinit.

הָבִיא

Ho-

Hophal.

Præter.

	Fem.	Sing. Maſc.
3	הוּבְאָה	הוּבָא
2	הוּבֵאת	הוּבֵאתָ
1	com.	הוּבֵאתִי

Plu.

3	com.	הוּבְאוּ
2	הוּבֵאתֶן	הוּבֵאתֶם
1	com.	הוּבֵאנוּ

Partic.

	P.	S.
m.	מוּבָאִים	מוּבָא
f.	מוּבָאוֹת	מוּבָאָה

Futur.
Sing.

	Fem.	Maſ.
1	com.	אוּבָא
2	תּוּבְאִי	תּוּבָא
3	תּוּבָא	יוּבָא

Plu.

1	com.	נוּבָא
2	תּוּבֶאנָה	(תּוּבְאוּ
3		(יוּבְאוּ

CAPUT XXXV.

De Verborum Affixis.

Affixa, quæ Verbis adduntur, ex integris nata ſunt hujuſmodi.

Ex אֲנִי fit נִי, ־ֵנִי, ־ֶנִּי *me*.

Ex נַחְנוּ fit נוּ, ־ֵנוּ, ־ֶנּוּ, *nos*.

Ex אַתָּה fit ךָ *te*.

Ex אַתֶּם fit כֶם *vos*.

Ex אַתְּ fit ־ֵךְ *te*.

Ex אַתֶּן fit כֶן *vos*.

Ex הוּא fit וּ, ו, ־ָהוּ, ־ֵהוּ, & ־ֶנּוּ *illum*.

Ex

Ex הֵם fit ֵם , ָם , מוֹ *eos*.

Ex הִיא fit ָהּ , ֶהָ , & נָּהּ *eam*.

Ex הֵן fit ֵן , ָן *eas*.

Cæterum cum eædem pene leges, & mutandorum punctorum cauſſæ Verbis, & Nominibus communes ſint, non eſt, quod quiſquam novam ex hoc capite difficultatem ſibi oriri exiſtimet. Hæc in genere notentur.

1. ֵנִי *me*; ָנוּ *nos* jungi Præterito tantum; nam reliquis ֵנִי , & ֵנוּ.

2. ֶנּוּ , & ֵהוּ *illum*, ֶנָּה *illam* omnibus Temporibus affigi, excepto Præterito, quod amat ָהוּ , vel ו & ָהּ , vel ָהּ.

3. ֵם , & ֵן Imperativo, & Futuro tantum; aliis ָם , & ָן. Multa tamen excipiuntur.

4. Secunda pluralis Præter. in utroque genere ultimam terminationem mutat in Vau SureK; ut a פְּקַדְתֶּם fit פְּקַדְתּוּהוּ *viſitaſtis illum*.

5. Vox vocali finita nudum affixum recipit: ut פְּקָדוּהוּ *viſitaverunt illum*.

6. Affixa adduntur etiam Verbo, quod habeat vel ה, vel *Nun* paragogicum; ה autem mutatur in ת, ut Exod. 40. 32. בְּקָרְבָתָם *accedentibus ipſis*, pro בְּקָרְבָם ; יִמְצָאוּנְהָ *invenient eam*, Jerem. 2. 24. pro יִמְצָאוּהָ.

Ver-

Digitized by Google

Verba Perfecta cum Affixis.

Kal.

Præteritum.

פָּקַד *viſitavit* m.

eum	פְּקָדוֹ) פְּקָדָהוּ)	*eos*	פְּקָדָם) פְּקָדָמוֹ)
eam	פְּקָדָהּ	*eas*	פְּקָדָן
te	פְּקָדְךָ	*vos*	פְּקַדְכֶם
te	פְּקָדֵךְ	*vos*	פְּקַדְכֶן
me	פְּקָדַנִי	*nos*	פְּקָדָנוּ

Kametz penult. mutatur in Sceva, & Pathach in Kametz, exceptis כֶם, & כֶן, ante quæ manet.

פָּקְדָה *viſitavit* f.

eum	פְּקָדַתְהוּ) פְּקָדַתּוּ)	*eos*	פְּקָדָתָם) פְּקָדָתַם)
eam	פְּקָדַתָּה	*eas*	פְּקָדָתָן) פְּקָדָתַן)
te	פְּקָדַתְךָ	*vos*	פְּקָדַתְכֶם
te	פְּקָדָתֵךְ	*vos*	פְּקָדַתְכֶן
me	פְּקָדַתְנִי	*nos*	פְּקָדַתְנוּ

Kametz, & Sceva tranſponuntur, & terminatio ָה mutatur in ַת, exceptis ָם, & ָן, ante quæ eſt ָה.

פְּקַדְתָּ

פְּקַדְתָּ *viſitaſti*, m.

פְּקַדְתָּם)	פְּקַדְתּוֹ)
eos (פְּקַדְתָּמוֹ	*eum* (פְּקַדְתָּהוּ
eas פְּקַדְתָּן	*eam* פְּקַדְתָּהּ
nos פְּקַדְתָּנוּ	*me* פְּקַדְתַּנִי

Terminatio Cholem mutatur in Kametzchatuph; ut יְכָלְתּוֹ *prævaluiſti ei*.

פְּקַדְתְּ *viſitaſti*, f.

	פְּקַדְתִּיו)
eos (פְּקַדְתִּים	*eum* (פְּקַדְתִּיהוּ
eas פְּקַדְתִּין	*eam* פְּקַדְתִּיהָ
nos פְּקַדְתִּינוּ	*me* פְּקַדְתִּינִי

Sceva ultimum mutatur in Chirek, poſt quod additur Jod, tanquam altera nota feminini generis.

Hac eadem ratione adduntur affixa voci פָּקַדְתִּי *viſitavi*; quæ ſenſu a ſecunda perſona diſtinguenda.

פָּקְדוּ *viſitaverunt*.

eos פְּקָדוּם	*eum* פְּקָדוּהוּ
eas פְּקָדוּן	*eam* פְּקָדוּהָ
vos פְּקָדוּכֶם	*te* פְּקָדוּךָ
vos פְּקָדוּכֶן	*te* פְּקָדוּךְ
nos פְּקָדוּנוּ	*me* פְּקָדוּנִי

פְּקַדְתֶּם

פְּקַדְתֶּם *viſitaviſtis.*

eos פְּקַדְתּוּם	*eum* פְּקַדְתּוּהוּ
eas פְּקַדְתּוּן	*eam* פְּקַדְתּוּהָ
nos פְּקַדְתּוּנוּ	*me* פְּקַדְתּוּנִי

פְּקַדְנוּ *viſitavimus.*

eos פְּקַדְנוּם	*eum* פְּקַדְנוּהוּ
eas פְּקַדְנוּן	*eam* פְּקַדְנוּהָ
vos פְּקַדְנוּכֶם	*te* פְּקַדְנוּךָ
vos פְּקַדְנוּכֶן	*te* פְּקַדְנוּךְ

Participiorum Syntaxim cum Affixis vide in Nominibus.

Infinitivus.

פְּקוֹד *viſitare.*

	(פָּקְדוֹ
eos פָּקְדָם	*eum* (פָּקְדֵהוּ
	(פָּקְדֶנּוּ
	(פָּקְדָהּ
eas פָּקְדָן	*eam* (פָּקְדָהָ
	(פָּקְדֶנָּה
(פָּקְדְכֶם	(פָּקְדֵךְ
vos (פָּקְדְכֶם	*te* (פָּקְדְךָ
	פָּקְדֵךְ

	פְּקָדְכֶן (
te פָּקְדֵךְ	*vos* (פְּקָדְכֶן
(פָּקְדִי	
me (פָּקְדֵנִי	*nos* פָּקְדֵנוּ

Terminatio Cholem corripitur in Kametzchatuph, & transfertur ad primam radicalem, cujus Sceva ad ſecundam. Terminatio vero Pathach mutatur in Sceva, propter quod antecedens Sceva in Chirek, ut בְּפִתְחִי *aperiente me*, Ezech. 37. 13.

Cum ſecunda eſt gutturalis, pro Sceva adhibetur ChatephKametz, ut בָּחֳרִי *eligere me*. Aliquando pro Kametzchatuph eſt Kibbutz, ut Levit. 23. 22. בְּקֻצְרְךָ *cum metas tu*, pro בְּקָצְרְךָ.

Imperativi maſcul. ſingularis ſuſcipit affixa ad formam Infinitivi. Secundæ femin. ſing., & ſecundæ plur. nuda adduntur affixa. Secunda vero fem. plur. amat Pronomina ſeparata.

Futurum.

יִפְקוֹד *viſitabit*.

(יִפְקְדוֹ	
eum (יִפְקְדֵהוּ	*eos* יִפְקְדֵם
(יִפְקְדֶנּוּ	
(יִפְקְדָהּ	
eam (יִפְקְדֶהָ	*eas* יִפְקְדֵן
(יִפְקְדֶנָּה	
te יִפְקָדְךָ	*vos* יִפְקָדְכֶם

יִפְקְדְכֶן *vos*	יִפְקָדְךָ *te*
יִפְקְדֵנוּ *nos*	יִפְקְדֵנִי *me*

Cholem corripitur in Sceva, exceptis כֶם, כֶן, & ךָ, ante quæ mutatur in Kametzchatuph.

Terminatio autem Pathach mutatur in Kametz, ut יִשְׁלָחֲךָ *mittet te;* quod obſervetur & in Imperativo. Quod ad reliquas perſonas attinet, vel hoc eodem modo junguntur affixa, vel nuda ſine ulla mutatione.

Pihel *cum Affixis.*

Tzere mutatur per totam Conjugationem in Sceva, ut פִּקְּדוֹ *præpoſuit eum*: ſi vero aliud Sceva ſequatur, ut ante ךָ, כֶם, כֶן, tunc tranſit in Sægol, vel Pathach; ut בֵּרַכְךָ *benedixit tibi*. Cæterum eadem omnino affigendi Affixa ratio in Pihel, quæ obſervata fuit in Kal.

Hiphil.

Nullam patitur difficultatem, quia Affixa adduntur formæ Chirek.

Verba Deficientia פנ, *cum Affixis.*

Kal.

Præteritum formam פָּקַד prorſus imitatur.

Infinitivus ad Nominum ſyntaxim, quæ duplici gaudent Sægol; ut גִּשְׁתּוֹ *accedere eum* a גֶּשֶׁת, קַחְתִּי *accipere me*.

Im-

Imperativus Pathach mutat in Kametz, ut in perfectis, ut קָחֵנוּ *accipe eum*: idem fit in Futuro, ut יִקָּחוֹ *accipiet eum*.

Pihel, & Hiphil communem ſequuntur Analogiam.

Verba Deficientia ע״ע *cum Affixis.*

Kal.

In Præterito nulla mutatio.

In Infini. & Imper. & Futur. Cholem corripitur in Kibbutz, aut Kametzchatuph ſequente Daghes; ut סֻבִּי *circumdare me*, יְסֻבֶּנּוּ *circumdabit eum*. Kametz præterea ſub characteriſticis Futuri convertitur in Sceva; ut יְשָׁדֵּם *vaſtabit eos*.

Pihel.

Omnia Analoga.

Hiphil.

In Præterito tertiæ perſonæ mutant Tzere in Sceva compoſitum; reliquæ immutatæ manent; ut הֲדִמָּנוּ *ſilere fecit nos*.

In Futuro, Imper. & Infinit. Kametz ſub formativis corripitur in Sceva; ut יְסִבֵּנִי *circumduxit me*.

Verba Quieſcentia א״ *cum Affixis.*

Kal.

Præteritum ad formam פָּקַד.

Infinitivus ad formam Nominum cum duplici Sægol, ut בְּשִׁבְתִּי *cum ſederem ego*.

Imperativus vel deſinit in Pathach, & mutatur in Kametz, ut דָּעֵהוּ *cognoſce eum*; vel deſinit in Tzere, & tranſit in Sceva.

In Futuro eadem mutationis ratio; ac in Imper.

Pihel, & Hiphil ad formam perfectorum ſuſcipiunt Affixa.

Verba Quieſcentia ע *cum Affixis*.

Kal.

Præteritum retinet ſemper ſuum Kametz; ut שָׂמוֹ *poſuit illum*.

In Infiniti. & Imper. nihil mutatur, ut שׂוּמוֹ *ponere eum*; aliquando tamen Euphoniæ cauſſa convertitur Surek in Kibbutz, ut בְּקֻמָהּ *cum ſurgeret ipſa*.

In Futuro Kametz ſub formativis tranſit in Sceva; ut תְּצוּדֵנִי *venaberis me*.

Pihel.

Omnia ad formam פִּקֵּד.

Hiphil.

In Præterito Tzere ſub tertiis perſonis in Sceva compoſitum mutatur; ut הֱמִיתָיו *morte affeci eum*.

In Infin. Kametz in Sceva compoſitum; ut בַּהֲכִינוֹ *cum aptaret ille*: idem in Imper. & Futuro.

Verba Quieſcentia ל״א *cum Affixis.*

Kal.

In Præterito ſemper retinetur poſterius Kametz; prius de more in Sceva mutatur; ut מְצָאָהּ *invenit eam.*

Infinitivus mutatur, ut in perfectis; ut בְּקָרְאִי *cum clamarem ego.*

In Imper. & Futuro nulla mutatio, ut יִמְצָאֶהָ *inveniet eam.*

Pihel, & Hiphil perfectorum legem ſequuntur.

Verba Quieſcentia ל״ה *cum Affixis.*

Kal.

Præteritum in tertiis perſonis abjicit ה, & retinet prius Kametz; ut עָשָׂהוּ *fecit eum*. In reliquis mutat de more Kametz in Sceva: ut קְנִיתוֹ *acquiſiviſti eum.*

Infinitivus ות proprie ſuſcipit Affixa; ut בִּבְנוֹתְכֶם *in extruendo vos.*

In Imperat, abjicitur ה, ut נְחֵנִי *deduc me*; idem accidit Futuro.

In Pihel, & Hiphil abjecto ה reliqua ſunt Analoga.

PARS SECUNDA

De Syntaxi, ſive vocum Structura.

CAPUT I.

De Nominum Conſtructione.

1. SUbſtantivum cum ſubſtantivo ejuſdem rei genere, & numero etſi fere ſemper convenit, aliquando tamen genere diſcrepat; Exod. 22. 31. בָּשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה *caro in agro diſcerptum*, ideſt נִטְרֶפֶת *quæ ſit diſcerpta*, vel *diſcerptum quid*, cui reſpondet locutio Græca; ἱερὸν ἡ βουλή *ſacrum conſultatio*, & Latina, *Fama malum*.

2. Periphraſtice pro adjectivo uſurpatur ſubſtantivum præpoſitis præpoſitionibus בְּ, מ, ſive מִן, aut לְ; Jer. 5. 6. אַרְיֵה מִיַּעַר *Leo de ſylva*, ideſt *ſylveſtris*: cujus generis eſt apud Latinos *Aper de ſylva*: aliquando etiam ſine ulla præpoſitione, ut Exodi 17. 13. וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה, *& fuerunt manus ejus firmitas*, ideſt *firmæ*, *& conſtantes*. In hoc loquendi genere ſæpe adhibetur Infinitivus pro Nomine; Pſal. 38. 1. מִזְמוֹר לְהַזְכִּיר *Pſalmus ad commemorandum*, ideſt μνημονευτικός.

3. Aliquando etiam eſt adverbium loco adjectivi, Prov. 3. 25. מִפַּחַד פִּתְאֹם *a pavore ſubito*. Talia Græcis, & Latinis familiaria; ſic apud Virgil. 1. Æneidos *neque enim ignari ſumus ante malorum*, ideſt præcedentium.

4. Duorum ſubſtantivorum poſterius frequenter eſt ad-

adjectivi circumſcriptio; Judic. 7. 13. אִישׁ לָשׁוֹן *vir linguæ*; ideſt, *maledicus*: ſic Luc. 22. ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος *de ſermonibus gratiæ*, ideſt *gratioſis*. In hac ſtructura ſæpe accidere ſolet Hypallage, quæ id, quod loco epitheti, & adjectivi eſt, præcedit; Pſal. 1. 1. אַשְׁרֵי הָאִישׁ *beatitudines viri*, pro *vir beatitudinum*, ideſt *vir beatus*. Sic Matth. 5. 22. γέεννα πυρὸς *Gehenna ignis*, pro *ignis Gehennæ*. Multæ huc referendæ elegantiæ, & Hebraiſmi inſignes cum nomine בֵּן *filius*: dicitur enim בֶּן קֶשֶׁת *filius arcus*, ideſt *ſagitta*: בֶּן מָוֶת *filius mortis*, ideſt *reus mortis*: בֶּן בָּקָר *filius bovis*, ideſt *vitulus ſubrumus*: בֶּן גָּרְנִי *filius areæ meæ*, ideſt *frumentum in area mea trituratum*, בֶּן־שָׁנָה שְׁמֹנֶה *filius octo annorum*, ideſt *octo natus annos*; & alia id genus prope innumera, quæ & apud Græcos, & Latinos uſitatiſſima ſunt. Sic Matth. 9. οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας *filii regni*, & 81. ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας *filius perditionis*.

5. Nomina אֵל, אֱלֹהִים, יְהוָה pro adjectivis *divinum*, *ſummum*, *excellentiſſimum* ſæpiſſime in Scripturis uſurpantur; Pſal. 80. 11. אַרְזֵי אֵל *cedri Dei*, ideſt *maximæ*, חַטָּאִים לִפְנֵי יְהוָה *peccatores coram Deo*, ideſt *maximi*.

6. Genitivus poſſeſſoris per ל indicatur, Pſal. 90. תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה *oratio Moſis*, quod Rabbini exprimunt per שֶׁל.

7. Cum duo ſynonyma ſe invicem regunt, auxeſis indicatur; Pſal. 16. 5. יְהוָה מְנָת חֶלְקִי *dominus pars partis meæ*, hoc eſt, *omnimoda pars mea*.

8. Regimen Nominum fit etiam intercedentibus præpoſitionibus, & Pronomine אֲשֶׁר, vel שֶׁ expreſſo, vel ſubintellecto. Ezech. 21. 12. מְגוּרֵי אֶל חֶרֶב *formidines ad gladium*, ideſt *gladii* pro מְגוּרִים: מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ *loco, quo cadit arbor*, pro מָקוֹם, Job. 18. 21. קִרְיַת חָנָה דָוִד *urbs (in qua) caſtra metatus eſt David*, pro קִרְיָה; Jeſ. 29. 1.

Subſtantiva ſæpe regunt Infinitivum, tanquam Nomen Genitivi caſus: Ruth. 1. 1. בִּימֵי שְׁפוֹט הַשֹּׁפְטִים *in diebus judicare Judices*; ideſt, *quibus judicabant Judices*. Et quandoque pro Infinitivo reperitur Participium, Jer. 2. 17. בְּעֵת מוֹלִיכֵךְ *tempore, quo duxi te*, pro הוֹלִיכֵךְ.

10. Subſtantiva Verbalia ſive conſtructa, ſive abſoluta aliquando etiam regunt caſum ſuorum Verborum, quæ Nomina juxta Kimchium Infinitivi vicem gerunt: Jeſ. 11. 9. מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת־יְהוָה *plena terra cognitione Dominum*, pro דַּעַת יְהוָה *cognitione Domini*. Sic apud Plautum *quid tibi hanc curatio eſt rem?*

11. Adjectiva, quæ cupiditatem, deſiderium, curam, copiam, metum, notitiam ſignificant; quæque partitive, ac diſtributive ſumuntur, hiſque ſimilia, & contraria, Genitivo gaudent; Jerem. 32. 19. גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה *magnus conſilio, & multus opere*.

12. Comparativum exprimitur beneficio præpoſitionis מִן; Ezech. 28. 3. חָכָם אַתָּה מִדָּנִיאֵל *ſapiens tu præ Daniele*; hoc eſt, *ſapientior Daniele*; Rabbini

ni vero uſurpant etiam adverbium יוֹתֵר *magis* : ut

גְּדוֹלָה תוֹרָה יוֹתֵר מֵהַחָכְמָה *magna lex, magis quam ſapientia*.

14. Superlativum vero exprimitur 1. per adverbium מְאֹד. Geneſ. 1. מְאֹד טוֹב *optimum*. 2. per repetitionem ejuſdem ſubſtantivi, Cant. 1. 1. שִׁיר הַשִּׁירִים *canticum canticorum*: hoc eſt *canticum elegantiſſimum*. 3. per præp. ב Cant. 1. 8. הַיָּפָה בַּנָּשִׁים *pulcherrima mulierum*. 4. per adjectivum continuo repetitum, ut רַע רַע *peſſimus*.

15. Diſtributio apud Hebræos notatur repetito ſubſtantivo in numero ſing. Alterum enim loco adjectivi diſtributivi eſt, quo carent Hebræi, Geneſ. 7. 9. שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ *duo duo*, ideſt *bina ingreſſa ſunt*. Subſtantivum autem plur. num. continuo geminatum majorem multitudinem ſignificat: Joel. 3. 14. הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים *turbæ, turbæ*; nempe, *maxima populorum multitudo*.

Appendices.

1. Nomina בַּעַל, אֱלֹהִים, אָדוֹן ex uſu linguæ ad ſummam perſonæ dignitatem ſignificandam efferuntur numero plurali, antecedente ſingulari: Geneſ. 42. 30. הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ *vir dominus terræ*, pro אָדוֹן.

2. Subſtantivum plurale jungitur cum adjectivo ſingulari ad denotandam diſtributionem, ſeu partitionem: Pſal. 119. 139. יָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ *rectum iu-*

di-

dicia tua; hoc eſt, *rectum unumquodque judiciorum tuorum*.

3. Quandoque duobus ſubſtantivis ſubjicitur adjectivum, quod poſteriori convenit, cum deberet conveniſre priori: 1. Sam. 2. 4. קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים *arcus fortium confractorum*, pro חַתָּה *confractus*.

4. Nonnunquam eſt ellipſis ſubſtantivi commode ſubintellecti: Gen. 8. 5. בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ *in decimo in uno menſis*; pro בְּעֲשִׂרִי חֹדֶשׁ *menſe decimo*, בְּאֶחָד יוֹם לַחֹדֶשׁ *primo die menſis*.

5. Aliquando adjectivum deficit: Prov. 18 22. מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב *inveniens uxorem invenit bonum*; nempe אִשָּׁה טוֹבָה *uxorem bonam*.

6. Enallage figuræ apud Hebræos hic frequentiſſima eſt: 1. numeri, Ezech. 48. 11. הַכֹּהֲנִים הַמְקֻדָּשׁ *ſacerdotibus ſanctificato*, pro הַמְקֻדָּשִׁים *ſanctificatis*. 2. numeri cardinalis pro ordinali; Geneſ. 1. 5. יוֹם אֶחָד *dies unus*, pro רִאשׁוֹן *primus*: ſic 1. Corinth. κατὰ μίαν σαββάτων *in unam Sabbathorum*; ideſt πρώτην *primam*. 3. generis: 1. Reg. 19. 11. רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק *ventus magnus*, *&* *vehemens*, pro וַחֲזָקָה: 4. Nominis abſoluti pro conſtructo: Exod. 28. 17. טוּרִים אֶבֶן *ordines lapidis*, pro טוּרֵי. 5. conſtructi pro abſoluto: Num. 5. 18. מֵי הַמָּרִים *aquæ amaræ*, pro מַיִם.

CA-

CAPUT II.

De Syntaxi Pronominum cum Nominibus, & primo

Præfixorum שֶׁ, & הַ.

שֶׁ Præfigitur omnibus Nominibus, Pronominibus, Verbis, & Participiis. Eccl. 2. 21. בְּחָכְמָה שֶׁעֲמָלוֹ *cujus labor eſt in ſapientia*.

ה Quadruplici de cauſſa potiſſimum adhibetur; primo valet articulum Græcorum ὁ, ἡ, τό: ſecundo emphaſim denotat, ac ad rem certam, & notam ſignificandam uſurpatur, & dicitur הֵא הַיְדִיעָה *he cognitionis*. Tertio ex linguæ uſu præfigitur ad luxuriem, eam tamen elegantem; quarto vicem gerit aliquando pronominis שֶׁ. Joſ. 10. 24. הֶהָלְכוּ אִתּוֹ *qui iverunt cum eo*. Non præfigitur Nominibus conſtructis, nec propriis hominum, nec cum affixis conjunctis: quia hujuſmodi Nomina per ſe ipſa ſui notitiam exhibent, ac alio cognitionis ſigno opus non habent.

Secundo Pronominis Separati cum Nomine.

1. Pronomen ſeparatum eleganter ponitur loco Verbi ſubſtantivi הָיָה *fuit*, præſertim ſi careat præfixo ה Eccleſ. 1. 10. זֶה חָדָשׁ הוּא *hoc novum eſt*.

2. Quoties Pronomen demonſtrativum repetitur, diſtributio indicatur: Jeſ. 6. 3. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה & cla-

clamavit hic ad hunc, ideſt, *alter ad alterum*.

3. Eleganter Hebræi cum Pronomine אֲשֶׁר relativo conjungunt perſonale vel integrum, vel affixum, quod ad ſenſum plane redundat; quæ loquendi ratio Latinis, Græciſque ignota eſt: 2. Sam. 6. 22. אֲשֶׁר אָמַרְתְּ עִמָּם *quibus locuta es cum eis*. Qua in conſtructione ſæpé eſt ellipſis relativi אֲשֶׁר; Pſal. 11. 4. יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ *dominus in cælo ſedes ejus*, pro יְהוָה אֲשֶׁר *dominus, cujus* &c. Et pro altero Pronomine frequentiſſime uſurpatur adverbium שָׁם, præcipue cum de loco ſermo habetur: Gen. 3. 23. לַעֲבוֹר אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם *ad colendam terram, ex qua ſumptus erat inde*; pro לֻקַּח מִמֶּנָּה.

4. Aliquando Pronomen additur ſubſtantivo pleonaſtice ad majorem emphaſim, & evidentiam, cum alioquin etiam ſolum ſubſtantivum ſufficeret: Jeſ. 8. 13. אֶת־יְהוָה הַצְבָאוֹת אוֹתוֹ תַקְדִּישׁוּ *dominum exercituum ipſum ſanctificate*.

5. Pronomen interrogativum perſonæ מִי ſubſtantivo poſtpoſitum poſſeſſoris Genitivum denotat; & ſæpe gaudet præp. לְ: Geneſ. 24. 23. בַּת־מִי אַתְּ *filia cujus tu*? & Gen. 32. 17. לְמִי אַתָּה *cujus tu?* Videtur aliquando eſſe & interrogativum rei: Jud. 23. 17. מִי שְׁמֶךָ *quod nomen tuum?*

6. Interrogativum rei מָה, מַה, מֶה uſurpatur non raro citra interrogationem. Pſal. 89. 48. זְכָר־ אֲנִי מֶה חָלֶד *recordare, ego quod tempus*, ſcil. *vitæ habeam*.

7. מָה

Pronomen Dativi caſus: Hoſ. 8. 9. פֶּרֶא בּוֹדֵד לוֹ *onager ſolitarius ſibi*.

5. Elegans etiam eſt, & emphatica repetitio affixi, & ejuſdem integri; Pſal. 9. 7. אָבַד זִכְרָם הֵמָּה *periit memoria eorum ipſi*; ſcil. *ipſi*, inquam, *perierunt*.

6. Eſt etiam in Pronominum conſtructione figura Enallage, per quam primo Pronomen diſcrepat genere a ſuo antecedente: Geneſ. 2. 15. וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ: *& collocavit illum in horto Eden ad colendum eum*, & *cuſtodiendum eum*; pro לְעָבְדוֹ וּלְשָׁמְרוֹ: ſecundo ſubſtantivo plurali reſpondet Pronomen ſingulare, aut contra, quo locutionis genere fere diſtributio notatur: & hæc dicitur Enallage numeri: Joſ. 2. 4. וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנוֹ, *& accepit mulier duos viros*, *& abſcondit illum*; ideſt *unumquemque eorum*.

7. Verba etiam, quæ Dativum, vel Accuſativum, vel Ablativum cum præpoſitione regunt, elliptico quodam loquendi genere amant affixa, quæ addi non ſolent, niſi Verbis, quæ nudum Accuſativum deſiderant: ut נְתַתָּנִי pro נָתַתָּ לִי *dediſti mihi*. Joſ. 15. 19.

CAPUT III.

De Verborum Syntaxi.

OMiſſis illis, quæ communem Latinorum ſtructuram ſequuntur, ea tantum proponemus, quorum Syntaxis ab aliis aliena Linguæ Sanctæ propria eſt; ex quibus proprietas Hebraici ſermonis, ejuſque mul-

tiplex elegantia eluceſcet. Cumque nota Genitivi caſus nulla ſit apud Hebræos, ab iis Verbis incipiemus, quæ Dativum amant, quorum fere omnia Accuſativum regunt apud Latinos.

Dativo gaudent.

1. Verba arctandi, premendi הֵצִיק, הֵצִיר Jud. 16. כִּי הֵצִיקָה לּוֹ *cum premeret illum.*

2. Dimittendi הִנִּיחַ. Exod. 32. 30. הַנִּיחָה לִּי *ſine me.*

3. Expectandi קִוָּה, כִּתֵּר, יִחֵל, חִכָּה: Job. 36. 2. כַּתַּר לִי *expecta me:* aliquando tamen etiam cum præpoſit. אֶל & עַל reperiuntur.

4. Interrogandi, conſulendi שָׁאַל: quanquam in ſenſu conſulendi frequentius amat Accuſativum vel nudum, vel cum præpoſitione ב. 1. Sam. 10. 4. וְשָׁאֲלוּ לְךָ לְשָׁלוֹם *& interrogabunt te de pace.*

5. Subſannandi, irridendi הִתְעַלֵּל, הֵתֵל, לָעַג &c. non raro etiam cum Accuſativo & præpoſitione ב. Job. 13. 9. תְּהָתֵלּוּ בוֹ *illudetis ipſi.*

6. Spernendi בָּזָה, בּוּז, quæ etiam Accuſativum amant: Jeſ. 37. 22. בָּזָה לְךָ *ſpernit te.*

7. Oſculandi נָשַׁק: cum Accuſativo rarius: 1. Reg. 19. 18. אֶשְּׁקָה נָּא לְאָבִי *oſculer quæſo patrem meum.*

8. Decipiendi הִשִּׁיא: etiam cum Accuſativo. Jer. 4. 10. הִשֵּׁאתָ לָעָם הַזֶּה *ſeducis populum hunc.*

9. Sa-

9. Sanandi, medendi רָפָא ; & non raro cum Accuſativo. 2. Reg. 2. 21. רִפֵּאתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה *ſanavi aquas iſtas*.

10. Vocandi, clamandi קָרָא : interdum etiam Accuſativum amat, & præpoſitionem אֶל ; & aliquando, etſi raro, ב & עַל . Atque *vocare in nomine* לִקְרֹא בְשֵׁם cum de Deo dicitur, eſt invocare nomen Dei per preces, & laudes : ut Geneſ. 4. 26. אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהֹוָה *tunc cœptum eſt invocari in nomine Domini*; nempe, *tunc cœperunt homines preces, & laudes Deo offerre*. Cum vero ad creaturas refertur, eſt nominatim aliquem appellare: Jeſa. 43. 1. קָרָאתִי בְשִׁמְךָ *vocavi in nomine tuo*; hoc eſt, *vocavi te nomine tuo*.

11. Honorandi כִּבֵּד , quod etiam Accuſativum fere regit; Pſal. 86. 9. וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ *& honorant nomen tuum*.

12. Servandi, juvandi עָזַר , הוֹשִׁיעַ : unde illud Matth. 21. 9. *ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, Hoſanna filio David*; hoc eſt הוֹשַׁע-נָא לְבֶן-דָּוִד, ut eſt Pſal. 118. *ſalva quæſo filium David*. Alias etiam cum Accuſativo.

13. Verba nuncupandi præter Nominativum regunt Dativum perſonæ, quem Latini per alterum Nominativum exprimunt: Geneſ. 2. 23. לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה *huic vocabitur virago*, ideſt, *hæc vocabitur*.

Ac-

Accuſativo gaudent.

1. Verba maledicendi קִלֵּל, קָבַב, אָרַר: item benedicendi בֵּרֵךְ: Job. 2. 14. וַיְקַלֵּל אֶת־יוֹמוֹ *& maledixit diei ſuo.*

2. Serviendi, miniſtrandi שֵׁרֵת, עָבַד, quorum poſterius ſumitur pro *colere*, quando de Deo, Idolis, & terra dicitur; ad homines relatum eſt *ſervire ſervitutem.*

3. Recordandi זָכַר, הִזְכִּיר, & obliviſcendi נָשָׁה, שָׁכַח: & זָכַר aliquando cum ל conſtruitur; & הִזְכִּיר cum ב: Exod. 32. 13. זְכֹר לְאַבְרָהָם *memento Abrahami.*

4. Contingendi קָרָה. Eccleſ. 9. 11. פֶּגַע יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם, *caſus accidit omnibus iſtis*: ſemel cum Dativo. Daniel. 10. 14.

5. Nunciandi בִּשֵּׂר 2. Sam. 18. אֲבַשְּׂרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ *nunciabo Regi.*

6. Reſpondendi הֵשִׁיב, עָנָה; cum Dativo etiam aliquando; Num. 22. 8. וַהֲשִׁבוֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר *& reſpondebo vobis verbum.*

7. Præcipiendi צִוָּה: & ſæpe cum Dativo. Num. 27. 19. וְצִוִּיתָה אוֹתוֹ *& præcipies illi.*

8. Amandi עָגַב cum præpoſitione עַל. Ezech. 23. 5. וַתַּעְגַּב עַל־מְאַהֲבֶיהָ *& amabat amatores ſuos.*

9. Perſequendi דָּלַק, & רָדַף cum præpoſitione

אַחֲרֵי: Gen. 44. 4. רְדֹף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים *perſequere viros illos*.

10. Tegendi כִּסָּה ,סָכַךְ ,גָּנַן ,חָפַף nunc amant nudum Accuſativum, nunc intercedente præpoſitione עַל. Deut. 33. 12. חֹפֵף עָלָיו *protegens eum*.

11. Docendi Verba pro Accuſativo perſonæ aliquando habent Dativum. Hoſ. 10. 12. וְיֹרֶה צֶדֶק לָכֶם *& doceat juſtitiam vos*.

12. Verba voluntatis, ſtudii, notitiæ, metus, iræ, vindictæ, pœnitentiæ, pudoris: tædii, miſerationis, invidiæ ſæpius regunt Accuſativum cum præpoſitione. Jeſ. 19. 3. וְדָרְשׁוּ אֶל-הָאֱלִילִים *& conſulent Idola*.

13. Verba ſignificantia motum ad, vel per locum Accuſativum amant cum præpoſitione עַד ,אֶל ,לְ, בְּ, vel ה locali ad finem addito. Jud. 11. 17. אֶעְבְּרָה נָּא בְאַרְצֶךָ *tranſeam quæſo per terram tuam*.

14. Verba maxime intranſitiva, ad Linguæ elegantiam, & majorem evidentiam regunt nomen conjugatum in caſu Accuſativo, quæ locutio ſæpe a Latinis per Ablativum exprimitur: בָּכוּ בְּכִי גָדוֹל מְאֹד *fleverunt planctu magno valde*.

Ablativo gaudent.

1. Verba, quæ pretium ſignificant, cum præpoſitione בְּ. Deut. 2. 6. אֹכֶל תִּשְׁבְּרוּ מֵאִתָּם בַּכֶּסֶף, *cibum emetis ab eis pecunia*. Sic Rabbini dicunt בַּמֶּה

quan-

quanti, tanti: בְּרוֹב *pluris:* בִּמְעַט *minoris.*

2. Verba comparationis cum præpoſitione מִן: 2. Sam. 1. 23. מִנְּשָׁרִים קַלּוּ *præ aquilis pernices ſunt.*

3. Verba copiæ, & inopiæ vel cum præpoſitione ב, aut מִן, vel ſine præpoſitione. Jer. 51. 34. מִלֵּא כְרֵשׂוֹ מֵעֲדָנָי *implevit ventrem ſuum deliciis meis:* videtur & Accuſativus aliquando addi: וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ *& ſaturabimini illo.*

4. Gaudendi, lætandi, exultandi cum præpoſitione ב, vel עַל: שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ: *gaudeo ego ſermone tuo.*

5. Verba quietem, aut ſtatum in loco ſignificantia cum præpoſitione ב: 2. Paral. 25. 19. עַתָּה שְׁבָה בְּבֵיתֶךָ: *nunc ſede in domo tua.*

6. Motum de loco ſignificantia cum præpoſitione מִן. Geneſ. 31. 13. צֵא מִן הָאָרֶץ *egredere ex terra hac.*

7. Quodvis Verbum admittit Ablativum cum præpoſitione ſignificante cauſſam, inſtrumentum, aut modum actionis. Proverb. 24. 3. בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת: *ſapientia ædificabitur domus.*

8. Cuivis Verbo addi poteſt Ablativus Temporis cum præpoſitione ב. Geneſ. 7. 11. בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ, *in anno ſexcenteſimo vitæ Noachi.* Aliquando etiam tempus Accuſativo vel Ablativo ſine præpoſitione effertur.

9. Verba Paſſiva cum præpoſitione מִן: & ſæpe pro Ablativo regunt Dativum: Jeſ. 65. 1. נִדְרַשְׁתִּי לְלֹא

שְׁאָלֻנִי *quæſitus ſum ab iis, qui non interrogabant*;

Appendices.

1. Verbo ſingulari Nomen plurale adjunctum diſtributionem ſignificat. Thre. 3. 38. מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת *ex ore Altiſſimi non egreditur mala*, nempe, *ullum malum*: quod etiam fit Nomine ſingulari Verbo plurali addito, ſed rarius. Pſal. 119. 103. מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ *quam dulcia palato meo eloquium tuum*, hoc eſt, *ſingula eloquia tua*.

2. Verbum aliquando concordat cum ſubſtantivo recto, cum deberet reſpondere ſubſtantivo regenti. Geneſ. 4. 10. קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי : *vox ſanguinum fratris tui clamantium ad me*, pro צוֹעֵק *clamans*.

3. Verba tertiæ perſonæ, nullo Nominativo expreſſo, quaſi imperſonaliter uſurpantur. Jeſ. 9. 6. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ *& vocavit nomen ejus*; ſcil. *& vocatum eſt*.

4. Latinorum locutiones, *quod me ſpectat*, *quod ad me* &c. explicantur per Nominativum abſolute poſitum, Pſal. 18. 31. הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ *Deus, perfecta via ejus*: ideſt, *quod ad Deum attinet*.

5. Nomina dominii pluralia ad indicandum, ut Hebræi loquuntur; רִבּוּי הַכֹּחוֹת *multitudinem virtutum*, Verbo ſingulari junguntur. Geneſ. 1. 1. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים *in principio creavit Deus*.

6. Certo, & peculiari linguæ uſu Verbum, & nomen

men plerumque diſcrepant genere: וְהָיָה הַנַּעֲרָה, & *erit puella*. Geneſ. 24. 14.

7. Notandum tandem in Verborum conſtructione frequentem eſſe, & uſitatiſſimam præpoſitionum ellipſim, & caſuum Enallagem: quæ omnia aſſidua & diligens Bibliorum Hebraicorum lectio apprime docebit.

CAPUT IV.

De Syntaxi Verbi Subſtantivi הָיָה.

1. ALter Nominativus eleganter in Accuſativum convertitur cum præpoſitione בְּ *in*, vel *inter*; Pſal. 118. 7. יְהוָה לִי בְּעֹזְרָי *Deus mihi in auxiliatoribus meis*, ideſt, *auxiliator meus*. Hoc ſolemne eſt etiam Latinis: *in meis intimis, maximeque neceſſariis ſcias eſſe*, apud Ciceronem.

2. Nomina ſubſtantiva pro adjectivis poſita cum Verbo ſubſtantivo ſive expreſſo, ſive intellecto, vim habent ſuperlativi. Geneſ. 12. 2. וֶהְיֵה בְּרָכָה & *eſto benedictio*; ideſt *ſumme benedictus*.

3. Aliquando hoc Verbum regit Accuſativum cum præpoſitione לְ, quæ Latine reddi poteſt per *in*, vel *loco*, *vice*, aut *pro*: Exod. 2. 20. וַיְהִי לָהּ לְבֵן & *fuit illi in filium*, vel *loco filii*. Et hoc genere loquendi ſæpe notatur unius rei in aliam converſio. Exod. 4. 9. וְהָיוּ לְדָם & *ſint in ſanguinem*; hoc eſt, *convertantur in ſanguinem*. Quæ locutio exprimitur etiam per Verba נָתַן, & שׂוּם: Jer. 9. 11. וְנָתַתִּי

אֶת-יְרוּשָׁלַיִם לְגַלִּים *& dabo*, ideſt, *redigam Jeruſalem in acervos*.

4. Habendi ſignificatione uſurpatum Dativum perſonæ admittit. Num. 20. 2. וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה *& non erat aqua cætui*.

5. Eodem modo adhibetur Verbum יֵשׁ *eſt*. Geneſ. 44. 19. הֲיֵשׁ לָכֶם אָב אוֹ אָח *eſtne vobis pater, aut frater?* הֲיֶשׁ-לָכֶם מָעוֹת *ſuntne vobis nummi?*

CAPUT V.

De Syntaxi Verbi Infiniti.

1. Cum duo Verba ſeſe mutuo regunt, alterum ſemper modi Infinitivi eſt; in qua ſtructura id peculiare Hebræis eſt, quod Verbum finitum eleganter non raro per adverbium explicatur, ac pro eo ponitur; infinitum vero finiti vicem ſubit. Pſal. 126. 2. הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה *magnificat Dominus facere cum illis*; ideſt *magnifice facit*.

2. Quodvis Verbum finitum regere poteſt ſuum infinitum ad majorem certitudinem, & evidentiam & infinitum plerumque præcedit. Geneſ. 2. 16. מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל *ex omni ligno horti comedendo comedes*; hoc eſt, *libere*, *prorſus comedes*. Ut autem hæc locutio, quando affirmativa eſt, efficacius affirmat, ita addita negatione vehementius negat. Geneſ. 3. 4. לֹא מוֹת תְּמֻתוּן *non moriendo moriemini*, nempe, *plane*, *nullo modo moriemini*. Quod ſi Infinitivus ſequatur, tunc actionis continuatio denotatur.

Joſ.

Joſ. 24. 10. וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ אֶתְכֶם *& benedixit benedicendo vobis*; ſcil. *ſine intermiſſione benedixit vobis*.

3. Latinorum Accuſativus ante Verba infinita in hac lingua rariſſimus eſt; communiter hujuſmodi locutiones efferuntur per Nominativum cum Verbo finito, addita conjunctione כִּי, אֲשֶׁר, שֶׁ. Geneſ. 3. 11. מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵרוֹם אַתָּה; *quis indicavit tibi, te nudum eſſe?* Aliquando hujuſmodi conjunctiones deſiderantur. Pſal. 9. 21. יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה *cognoſcent gentes* (quod) *homo ſint*.

4. Literis ſervilibus בכלם *bachlam* additis Infinitivo, formantur Latinorum Gerundia, ablativi abſoluti, conjunctiones cauſſales &c. & quidem ב facit Gerundium in *do*, & eſt temporis, explicaturque per *dum*, *quando*, vel *per Ablativum abſolutum*; ut Pſal. 102. 23. בְּהִקָּבֵץ עַמִּים *congregantibus ſe populis*, vel *cum congregarentur populi*. כ explicatur per *quando*, *poſtquam*, vel *per Ablativum abſolutum*. Geneſ. 27. 34. כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת־דִּבְרֵי אָבִיו *cum audiret Eſau verba patris ſui*; vel *audiente Eſau verba patris ſui*. ל facit Gerundium in *dum*, quandoque etiam Gerundium in *di*. Eccleſ. 3. 5. עֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים *tempus projiciendi lapides*. מ tandem facit Gerundium in *do*, & fere negative ſumitur, explicaturque per *ne*; 1. Sam. 8. 7. אֹתִי מָאֲסוּ מִמְּלֹךְ עֲלֵיהֶם *me ſpreverunt a regnando ſuper eos*; ideſt, *ne regnem ſuper eos*.

Obſerva literas כלב *Calev* ſæpe extrudere ה characteriſticum Infinitivi Niphal, & Hiphil; & ejus vocalem literam ſuſcipere; ut לֵרָאוֹת *ad comparendum*

pro לְהֵרָאוֹת; בַּשְׁמִיד, *in diſperdendo* pro בְּהַשְׁמִיד.

Appendix.

Enallage Verbi infiniti varia eſt:

1. Pro Præterito. Ezech. 1. 14. וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב: *animalia currere, & redire*; ideſt, רָצוּ וְשָׁבוּ *currebant, & redibant*.

2. Pro Participio. Geneſ. 8. 5. וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר *& aquæ erant eundo, & deficiendo*; ſcilicet הוֹלְכִים וְחָסֵרִים *euntes, & deficientes*.

3. Pro Imperativo. Exod. 20. 8. זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת *recordari diei Sabbathi*, hoc eſt, זְכוֹר *recordare*.

4. Pro Futuro. Ezech. 11. 7. וְאֶתְכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ *& vos educere ex medio ejus*; pro אוֹצִיא *educam*.

5. Pro Nomine. Pſal. 101. 3. עֲשֹׂה סֵטִים שָׂנֵאתִי *facere declinantium odi*; pro מַעֲשֶׂה *opus*.

Sæpe ante Infinitum eſt ellipſis Verbi finiti, aut adjectivi, quod Infinitum regat: Judi. 1. 12. כִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי הָעֵמֶק *quoniam non ad expellendum habitatores vallis*; ſcil. *non poterat expellere*; cujus generis apud Latinos, *ſolvendo non ſum*.

CAPUT VI.

De Syntaxi Adverbiorum.

ADverbia ſunt in duplici claſſe; alia dicuntur *inſeparabilia*, alia *ſeparata*. *Inſeparabilia* ſunt ה, כ, כְּשֶׁ.

ה Admirationi inſervit, & interrogationi; præfigiturque vocibus fere cum Çateph Pathach; ante Sceva tamen habet ſimplex Pathach; ſequente autem gutturali vocali Kametz notata, gaudet Sægol. Joel. 1. 2. הֲהָיְתָה זֹּאת *num fuit hoc?*

כ Nota ſimilitudinis notatur cum Sceva, & ante Nomina excludit communiter articulum ה, & ſuſcipit ejus vocalem. Quando autem duæ res ex æquo comparantur, præfigitur utrique voci כ, ita ut prius protaſim, alterum apodoſim ſimilitudinis ſignificet. Jeſ. 24. 2. כָּעָם כַּכֹּהֵן *ſicut populus, ita Sacerdos.*

כְּשֶׁ Daghes poſt ſe requirit; explicaturque per *quando, cum*. Eccl. 10. 3. כְּשֶׁסָּכָל הֹלֵךְ *cum ſtolidus ambulat.*

Separata.

Adverbiorum negandi, & Temporis Syntaxis præcipue obſervanda eſt.

1. אֵין Participio tantum jungitur. Exod. 5. 15. תֶּבֶן אֵין נִתָּן *palea nulla eſt data.*

2. אַיִן adhibetur in oratione elliptica: ut Geneſ. 30. 1. וְאִם אַיִן מֵתָה אָנֹכִי *ſin minus, morior ego.*

3. אַל

3. אַל Futuro convenit. Prov. 23. 4. אַל תִּיגַע *ne labores*.

4. בַּל jungitur Præterito & Futuro. Prov. 9. 13. וּבַל יָדְעָה מָּה *& non ſcit quidquam*.

5. בְּלִי Præterito & Futuro. Jeſ. 14. 6. בְּלִי חָשָׂךְ *non cohibuit*.

6. לֹא omnibus Temporibus additur.

7. פֶּן Futuro tantum. Geneſ. 3. 22. פֶּן יִשְׁלַח *ne forte extendat*.

8. אַחַר, vel אַחֲרֵי cum Præterito, & Futuro uſurpatur; quibus aliquando pleonaſtice additur vocula כֵּן. Geneſ. 15. 14. וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ *& poſtea egrediuntur*: additum Infinitivo ſignificat *poſtquam*; Geneſ. 5. 4. אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת-שֵׁת *poſtquam genuit ille Sethum*.

9. טֶרֶם Futuro & Præterito. Geneſ. 24. 15. טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר *antequam deſiiſſet loqui*.

CAPUT VII.

De præpoſitionibus בכלם, bachlam *& literis Paragogicis* אהוין, evehin.

CUm nulla ſit caſuum certa nota apud Hebræos, quemnam caſum potiſſimum ſingulæ Linguæ Sanctæ præpoſitiones regant, haud dici poteſt. Quare uſum ſolummodo quatuor inſeparabilium בכלם *bachlam*

thlam hic notabimus, qui quod ad punctationem varius eſt.

מ Pingitur cum ChireK ſequente Daghes: eſt enim loco מִן: unde in locum Nun abjecti ſuccedit Daghes: quod ex gutturalibus excidens, per Tzere compenſatur: aliquando tamen excidit Daghes ſine ulla compenſatione. Ante Jod autem Scevatum fit craſis, Daghes, & Sceva euphoniæ cauſſa ſublatis; ut מִידֵי *e manibus*.

בכל gaudent Sceva, aut ChireK ſequente alio Sceva; aut gutturalibus obſequuntur; & ſæpe extrudunt articulum ה, ejuſque vocalem ſuſcipiunt; ut כַּדָּבָר *ſecundum verbum* pro כְּהַדָּבָר, בַּשָּׁמַיִם; *in cœlis* pro בְּהַשָּׁמַיִם. Suſcipiunt etiam aliquando ſyllabam expletivam מוֹ, maxime in libris Poeticis. Job. 37. 8. בְּמוֹ אָרֶב *in inſidiis*. Cæterum ל ante monoſyllaba, & biſyllaba penacuta amat ut plurimum Kametz: ut לָלֶכֶת *ad eundum*.

Eſt etiam alia præpoſitio inſeparabilis, quæ Nominibus a fine apponitur; eſtque ה notans terminum *ad quem*, habetque ante ſe Kametz, & vocem conſtituit penacutam: ut סְדֹמָה *Sodomam verſus*: אַרְצָה *terram verſus*.

Literæ Paragogicæ.

Sunt quinque אהוין *ehevin*, quæ tum Nominibus, tum Verbis ſolius euphoniæ cauſſa a fine adduntur; ut apud Latinos ſyllaba *er* in *amarier*.

א Paucis additum reperitur.

ה Ap-

ה Apponitur primo Futuro, Imperativo, & Infinitivo, ut לִפְקֹדָה *ad viſitandum:* ſecundo Pronominibus, quæ deſinunt in ם, ן, & ךָ; ut הֵמָּה *illi:* יָדְכָה *manus tua*. Exod. 13. 16. tertio dictionibus in Kametz finitis, ut פָּקַדְתָּה *viſitaſti*.

ו Raro redundat; ut חַיְתוֹ *beſtia*.

י Primo redundat in Nominibus adjectivis femin. ut מְלֵאֲתִי pro מְלֵאָה *plena*. Secundo in Benonì, & Pahul; ut יוֹשְׁבִי *ſedens*, pro יוֹשֵׁב. Tertio in affixis femin. Pſal. 103. 3. עֲוֺנֵכִי *iniquitas tua* pro עֲוֺנֵךְ. Quarto, ſed raro, in Nominibus ſubſtantivis, ut 1. Samuel. 20. 38. חֵצִי *ſagitta* pro חֵץ.

נ Apponitur tertiæ perſonæ plu. Præteriti & ſecundæ, & tertiæ plu. Futuri; ut יָדְעוּן *ſciverunt*; תִּשְׁמְרוּן *cuſtodietis*.

CAPUT VIII.

De Conjunctionibus ו, & אם.

וָו חִבּוּר *Vau chibbùr*, *Vau copulativum* præponitur omnibus vocibus proprie cum Sceva; ante gutturalem communem ſequitur doctrinam. Ante literas בומף *bumaph*, & ante alterum Sceva amat Surek, ut וּמֹשֶׁה *& Moyſes:* וּשְׁמַרְתֶּם *& cuſtodietis:* hoc autem Vau-SureK ſtat pro Vocali brevi, ſcilicet ChireK, unde Sceva ſequens non legitur: ante הֲ, & חֲ cum Sceva

in

in Verbis הָיָה, & חָיָה habet ChireK: ut וִהְיִיתֶם & *eritis*, וִחְיִיתֶם & *vivetis*.

Si duo Nomina copulet, quorum poſterius ſit monoſyllabum, aut biſyllabum penacutum, notatur cum Kametz, etiam ante literas בומף: Jeſ. 24. 17. פַּחַד וָפַחַת *pavor*, & *fovea*.

אִם *Si* conditionalis ellipticum dicendi genus efficit in juramentis, quod notandum eſt, inducitque figuram, quam Rhetores Apoſiopeſim appellant. Reticet enim profanas illas Ethnicorum imprecationes, *peream*, *diſpeream*, & alias id genus, a quibus Linguæ Hebraicæ ſanctitas abhorret. Et quidem hæc conditionalis ſimpliciter poſita negat, addita negatione affirmat. Gen. 14. 23. אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל וְאִם אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר לָךְ *ſi a filo uſque ad corrigiam calceamenti*, & *ſi accepero de omni, quod tibi eſt*: ideſt, *abſit, ut ego accipiam, peream, ſi accepero*; nempe, *juro, me nihil accepturum ex omnibus, quæ tibi ſunt* &c. Jeſ. 14. 24. נִשְׁבַּע יְהוָֹה אִם לֹא כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי כֵּן הָיָתָה *juravit Dominus, ſi non, ſicut cogitavi, ſic fiet*: ideſt, *peream, ſi non erit, ut cogitavi*; quod valet, *juro, ita futurum, ut cogitavi*. Sic Marc. 8. 12. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον, *amen dico vobis, ſi dabitur genti iſti ſignum*. Aliquando tamen addita negatione magis, magiſque negat, ut Exod. 22. 8. אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ, *ſi non miſit manum ſuam*, ideſt, *juravit, ſe non miſiſſe*.

Et hæc ſatis de ſoluta oratione; nunc ad ligatam, certoque metro, ac ſyllabarum numero concluſam.

De Proſodia Metrica Hebræorum.

ANtiquam Prophetarum Poeſim nimium turpiter obliti Rabbini, novam ſuis punctis accommodatam excogitarunt, certo ſyllabarum numero, & quantitate, certaque pedum dimenſione conſtantem.

Ac quidem numeri Poetici partes duæ ſunt, metrum, & Rhythmus.

De Metro.

Metrum eſt, quod certum ſyllabarum numerum tantum, vel certæ menſuræ pedes certis locis collocatos ſimul continet.

Ejus partes duæ ſunt, quæ Græco vocabulo hemiſtichia dici poſſunt; ex quibus ſinguli Hebraici verſus conſtant ad normam Elegiarum apud Latinos; ita ut prius hemiſtichium reſpondeat Hexametro, poſterius Pentametro.

Prima pars, ſive prius hemiſtichium Hebraice dicitur דֶּלֶת, vel דָּלֶת *Oſtium*, quaſi ſit ingreſſus metri: alterum סֹגֵר *clauſula*, quia carmen concludit. Utrumque autem conjunctum vocant בַּיִת *domum*, quaſi perfectam metri ſtructuram, & ædificium, quod nos Diſtichon appellare poſſumus.

Porro metrum, quod ſolo ac certo ſyllabarum numero conſtat, eſt, quando utrumque hemiſtichium nulla ſervata ſyllabarum quantitate, nec rhythmo, vel pari Syllabarum numero componitur, vel alterutrum numero excedit; ut ſunt Poemata ſacra *Jobi*, *Pſalmorum*, ac *Proverbiorum*: quæ carminis ratio cum occculta quadam, ac penitus ignota accentuum diſpoſitione conficeretur, jamdiu exolevit, & neglecta eſt.

Altera autem metri ſpecies, quæ certæ menſuræ pe-

pedes habet, populari uſu magis exculta fuit; atque de ea tantum nos hic verba facimus.

Pes igitur duplex eſt; תְּנוּעָה *motio*, & conſtat una ſyllaba longa; (quem ſemiſpondeum dicere poſſumus) ut לוֹ *illi*: & יָתֵד *clavus*, conſtans duabus ſyllabis, una brevi & altera longa, ut Latinorum *Jambus*; לְךָ *tibi*.

Ex his duobus pedibus תְּנוּעָה, & יָתֵד varie permixtis quatuor alii fiunt pedes: ſcil. *ſpondeus* ex תְּנוּעָה continuo repetito, ut סֵפֶר *liber*; *Moloſſus*, quando תְּנוּעָה ter repetitur; ut כַּפַּיִם *manus*. *Creticus* conſtans *Tenuah*, & *Jathed*, ut עַבְדְּךָ *ſervus tuus*; & tandem *Bacchius* ex *Jathed*, & *Tenuah*; ut דְּבָרִים, *verba*.

Syllabam longam efficiunt vocales quinque tam breves, quam longæ: brevem vero quatuor vocales breviſſimæ.

Sed de ſyllaba brevi obſervandum eſt:

1. ו Initio dictionis, non ſequente Sceva, breve eſſe; ponitur enim loco Sceva; ut וּמָה *& quid*. Sequente autem Sceva eſſe longum; quia adhibetur pro ChireK vocali longa: ut וּשְׁמוֹ, *& nomen ejus*.

2. Metri cauſſa Sceva poſt vocalem longam poteſt quieſcere, ſi ſyllaba brevi opus non habeas, & poſt vocalem brevem poteſt legi, ſi ſyllaba brevis neceſſaria ſit: ut מֹאזְנֶךָ *lances tua*, תִּהְיֶה *eris*. A principio

Digitized by Google

pio autem dictionis, & in media voce poſt alterum Sceva abſorberi nequit.

3. Sceva compoſitum in media dictione, quod per ſe ſemper mobile eſt, in ſimplex, & ἄφωνον reſolvi poteſt; ut נַעְשָׂה pro נַעֲשָׂה, *factum eſt*.

De Rhythmo.

Rhythmus eſt numerus Poeticus certum ſyllabarum numerum certis clauſulis terminatum continens, qui Hebræis dicitur, חָרֻז, & inde שִׁיר חָרוּז *carmen Rhythmicum*. Fit autem tribus modis.

1. Solæ literæ ſimplices, ſive una, ſive plures, nulla habita punctorum ratione, conveniunt; ut דָּבָר *verbum*, דֶּבֶר *peſtis*, & hujuſmodi rhythmus dicitur שִׁיר עֹבֵר *carmen tranſiens*, ideſt, quod ferri poteſt, etſi parum habeat elegantiæ.

2. Fines verſuum duabus literis, & punctis ſibi reſpondent: ut לִשְׁמֹר *ad cuſtodiendum*, לִגְמֹר *ad perficiendum*: & hujuſmodi carmen vocatur, שִׁיר רָאוּי *carmen conveniens*, & eſt uſitatiſſimum.

3. Tribus literis; ut דְּבָרִים *verba*, גְּבָרִים *viri*: & id genus carmen appellatur שִׁיר מְשֻׁבָּח *carmen laudabile*.

In his Rhythmi modis ex literis, & vocalibus, quæ pronunciatione, & ſono affines ſunt, una pro alia aliquando ponitur; hinc iſtæ ſyllabæ, בָּא, וָא, פָּא Rhythmum efficiunt in canticis Eliæ: quamquam hic rhythmus vitioſus a Buxtorphio habetur. In vocalibus vero id magis licitum videtur: quare Tzere optime reſpondet Sægol, Cholem Vau SureK, Pathach

thach Kametz &c. Bonus tamen Poeta etiam ab hujuſmodi rhythmo facile abſtinebit.

Sed jam videndum eſt, quibus locis Rhythmus adhiberi ſoleat.

1. Igitur bina quæque hemiſtichia eodem rhythmo claudi poſſunt.

2. Omnium omnino hemiſtichiorum finis poteſt eſſe idem; & hujuſmodi carmen proprie dicitur שִׁיר חֲרוּזִי *carmen Rhythmicum*.

3. Secundum quodque hemiſtichium eodem ſemper rhythmo terminari poteſt, nulla plane habita rhythmi ratione in primo.

4. Primo hemiſtichio poteſt reſpondere rhythmo tertium, ſecundo quartum.

5. Bina quæque hemiſtichia quatuor membris incidi poſſunt, quorum tria priora ſemper eodem rhythmo abſolvantur, quartum vero peculiarem rhythmum ſibi vendicet in toto carmine ſimilem: & hujuſmodi carmen dicitur שִׁיר מְחֻלָּק *carmen diviſum*.

De Carmine Simplici, & Compoſito.

שִׁיר פָּשׁוּט *carmen ſimplex*, quod & מְרֻבָּע *quadratum* appellatur, octo conſtat *Tenuoth*, ſive quatuor *ſpondeis*, & unius eſt tantum generis: ut

צַדִּיק תָּמִים מָלֵא אֵימִים
מֵאִישׁ דָּמִים עֲלָלָא פֶּשַׁע

Juſtus, integer repletus eſt terroribus a viro ſanguinolento, ſine iniquitate.

Obſerva bina hemiſtichia in quatuor membra inciſa ſecundum quintam Rhythmi rationem ſuperius traditam.

Compoſitum מֻרְכָּב carmen eſt, quod ex omnibus pedibus ſimul mixtis conficitur: eſtque quadruplex, *Hexametrum*, *Pentametrum*, *Tetrametrum*, & *Trimetrum*.

Hexametrum ſex pedibus conſtat; & hujus quinque ſunt ſpecies.

1. Conſtat ex ſpondeo, jambo, duplici ſpondeo, & jambo, & ſpondeo: ut

זָכְרִי וְהִנָּקִי מִכָּל־בְּדִילָיִךְ

Recordare, & munda te ab omni ærugine tua.

2. Ex ſpondeo, & jambo alternatim ter poſitis: ut

גֶּבֶר אֲשֶׁר תָּבֹא לְהִתְפַּלֵּל לְבֵית

Vir, qui venis ad orandum in domum.

3. Conficitur ex ſpondeo, bacchio, jambo, ſpondeo, jambo, ſpondeo: ut

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירָיִךְ

Sion annon requires pacem vinctorum tuorum?

4. Ex ſpondeo, jambo, ſpondeo gemino, jambo, ſpondeo: ut

לִבִּי מְאֹד יֶהֱמֶה כָּל־יוֹם וְלֹא יִשְׁקוֹט

Cor meum valde tumultuatur quotidie, nec quieſcit.

5. Ex bacchio, jambo, ſpondeo, bacchio, jambo, ſpondeo: ut

אֱמֶת אֵל אֱמֶת אַתָּה וְאִם לֹא רְאִיתִיךָ

In veritate Deus veritatis es, etſi non viderim te.

Pentametrum quinque habet dimenſiones; cujus plures recenſentur a Rabbinis ſpecies; nos uſitatiores dabimus quinque.

1. Species conficitur ex jambo, ſpondeo gemino, jambo, & ſpondeo: ut

בְּעֵת תִּהְיֶה דַיָּן שְׁפוֹט צֶדֶק

Tempore, quo fueris judex, judica juſte.

2. Ex ſpondeo, jambo, ſpondeo, jambo, ſpondeo; ut

הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אָשׁוּ נֶכְחִי

Intellectum, & ſcientiam diſponam coram me.

3. Ex ſpondeo, jambo, ſpondeo, jambo, moloſſo; ut

אֶשָּׂא לְבָבִי נָא אֱלֵי כַּפַּיִם

Levabo cor meum nunc cum manibus.

4. Ex ſpondeo, jambo, duplici ſpondeo, & bacchio; ut

כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת אֵל יִשְׁמְרֵנִי

Cum cuſtodiam Sabbatum, Deus cuſtodiet me.

5. Ex jambo, ſpondeo, jambo, ſpondeo, & bacchio; ut

וְהָאֵל הַמְקַבֵּל הַתְּפִלּוֹת

O Deus, qui ſuſcipis preces.

Tetrametron quatuor conſtat pedibus: duæ ejus dantur ſpecies.

1. Conſtat ſpondeo, jambo, & duplici ſpondeo; ut

אֵלֶּה מְלָכִים הָעֲשָׂרָה

Illi Reges decem.

2. Alternis jambo, & ſpondeo; ut

אֲנִי אֲגַלֶּה שָׁלשׁ אֵלֶּה

Ego revelabo tria illa.

Trimetrum tres habet dimenſiones: ſcilicet jambum, & duplicem ſpondeum; & quaternis membris

 fere

fere ſemper inciditur, ſervata communi Rhythmi ratione: ut

מְאוֹד נַפְשִׁי תִגְעַל   לְכָל־אַנְשֵׁי מַעַל

בְּמָכְרָם נַפְשָׁם עַל   צְרוֹרוֹת כַּסְפֵּיהֶם

Valde anima mea faſtidit omnes homines prævaricationis,

Cum vendant animas ſuas pro loculis pecuniarum ſuarum.

Tandem datur alia ſpecies carminis compoſiti, שִׁיר מְחֻלָּק *carmen inciſum*, quod excellens, & varium eſt. Conſtat enim

vel ex duobus ſpondeis; ut

יוֹפִי זוֹהַר *pulchritudo Zohar*.

vel ex duobus Bacchiis; ut

אֱנוֹשׁ חָשׁ לְרָעִים *homo ſollicitus malorum*.

vel ex duobus Creticis; quod rude, & inelegans eſt, ut

אֲדָרְשָׁה חַסְדְּךָ *requiro benignitatem tuam*.

Sic quoque fuit hodierna Hebræorum Poëſis in varias, ac multiplices rationes transformata: qui plura deſiderat, adeat Theſaurum Buxtorphii, R. Moſce Scem Tov, R. Eliam, R. David Jechai, alioſque Hebræos.

CATALOGUS

Et perbrevis explicatio vocum fere omnium, quarum forma, & flexio in Bibliis Hebraicis eſt Anomala.

CUm multæ ſint voces in Hebraicis Bibliis a communi flexionis, & Grammaticæ ratione admodum remotæ, quæ Philohebrææ juventutis ſtudia immorari nonnihil ſolent, nobis, qui faciliorem aditum illi ad ſacras literas perſcrutandas hactenus aperuimus, operæ pretium viſum eſt, earum indicem, & catalogum exhibere, earumque Anomaliam paucis explicare; ut nihil eſſet omnino in re Grammatica, quod ab hoc præclariſſimo ſtudio eam abſterreret.

א

אֲבֶדְךָ *perdam te*, Ezech. 28. 16. contractum eſt pro אַאַבֶּדְךָ: Sic 2. Sam. 22. 40. וַתְּזְרֵנִי *& accingis me*, pro וַתְּאַזְּרֵנִי.

אָבוּא *voluerunt*: Jeſ. 28. 12. cum א paragogico ab אָבָה.

אָבִי *adducam*: Mich. 5. 15. per Apocopam pro אָבִיא, a בּוֹא.

אַבְרֵךְ *genua flectere*: Geneſ. 41. 43. pro הַבְרֵךְ, de quo variæ ſunt Interpretum ſententiæ: Kimchius facit Infinitivum Hiphil ex בָּרַךְ & maxime ob ſtructuram

loci, in quo aliud Verbum infinitum ſequitur, אַבְרֵךְ וְנָתוֹן; nempe, *proclamatum fuit per præcones regios genua flectenda eſſe coram Joſeph, & Regem Pharaonem eum conſtituiſſe Ægypti præfectum*. Quibuſdam eſt prima perſona Futuri, quaſi quis clamarit ex turba, אַבְרֵךְ *genua flectam*. Talmudicis autem eſt vox compoſita ex אָב *pater*, & רַךְ ſive רִכָא *Rex*, quaſi אַבְרֵךְ ſit *pater regni*, vel *regis*, eo modo, quo Romani dicebant *pater patriæ*. Quidam tandem vocem Ægyptiacam eſſe exiſtimant. Kimchii opinio præferenda.

אֶגְאָלְתִּי *contaminavi*: Jeſ. 63. 3. compoſitam habet formam ex Futuro אֶגְאַל, & Præterito Hiphil הִגְאַלְתִּי, quaſi jam antea contaminaverit & contaminaturus eſſet ſe in poſterum ſanguine. Quidam volunt א ſimpliciter eſſe loco ה pro הִגְאַלְתִּי: alii denique cenſent, א ex uſu linguæ Chaldaicæ eſſe adjectum.

אֶדַּדֶּה *ſenſim progrediar*, Jeſ. 38. 15. cum ſyncopa literæ formativæ Hithpahel ת pro אֶתְדַּדֶּה: ſic אֶדַּמֶּה Jeſ. 14. 14. *æquabo me* pro אֶתְדַּמֶּה.

אָדוּשׁ *triturare*, Jeſ. 28. 28. cum protheſi literæ א pro דוּשׁ.

אֹהַב *diligam*, Proverb. 8. 16. ex forma Chaldaica א quieſcit in Tzere; pro אֹהַב: ſic וָאֵחַר *moratus ſum*, Geneſ. 32. 4.

אֶהֱמָיָה *perſtrepam*, Pſal. 77. 4. cum ה paragogico, cujus cauſſa ה radicale mutatum eſt in י mobile,

le, & more Quieſcentium א deſinit in Kametz pro אֶהֱמֶה, a radice המה.

אחילה *dolebo*: Jerem. 4. 19. forma eſt compoſita à יחל, & חול, addito ה paragogico, pro אחיל: unde in quibuſdam exemplaribus ſcribitur cum ו in medio, אחולה, quod Maſorethæ notarunt, legendum cum Jod.

אוצרה *theſaurarios conſtitui*: Nehem. 13. 13. Kimchius cenſet eſſe Futurum Conjug. Hiphil pro אוצירה propter Activam ſignificationem; ChireK longo pronunciationis cauſſa converſo in Sceva.

אזלת *abiit*, Deut. 32. 36. in ת ad formam Chaldaicam pro אזלה.

אֶחֱזִי *prehende*; Ruth. 3. 15. præter normam Chateph Kametz habet ante ſe Sægol.

אחטנה *luebam illud*. Geneſ. 31. 39. Futurum Pihel contractum pro אחטאנה.

אחל *profanabo*, Ezech. 39. 7. cum Pathach diſtinguendæ ſignificationis cauſſa; אחל enim ſignificat *incipiam* a חלל.

אֶחֱרוּ *differunt*, Jud. 5. 28. Sægol ſub א eſt omnino Anomalum: eſt enim pro אחרו, vel אחרו Præterito Conjugat. Pihel.

אילִיל *ejulabo*, Jer. 48. 31. pro איליל vel אוליל a ילל.

איתם *integer ero*; Pſal. 19. 14. cum Epentheſi li-

teræ Jod pro אֵחַם, & hoc rurſus pro אֵתַּם Futur. Niphal a תָּמַם.

אֶמְאָסְאָךְ *ſpernam te*, Hoſ. 4. 6. cum א Epenthetico pro אֶמְאָסְךָ.

אֶכָּבֵד *honorabor*. Hag. 1. 8. cum paragoge literæ ה, ſed ſcriptum ſine ה; cujus ratio traditur a Talmudiſtis tractatu יומא cap. 1. quia quinque res defecerunt in Sanctuario ſecundò, nempe Arca cum Propitiatorio, & Cherubim, Ignis, Præſentia Majeſtatis Divinæ, Spiritus Propheticus, & Urim Tummim.

אָכְלָה *comedere*, 1. Sam. 1. 9. novæ omnino formæ, & Cholem plane alienum eſt pro אֲכָלָה cum ה paragogico.

אֲכֶלְךָ *conſumam te*, Exod. 33. 3. pro אֲכַלֶּךָ Futurum Pihel a כָּלָה.

אָסֵף *recipiam*, Soph. 1. 2. pro אֶאֱסֹף, unde Jere. 8. 13. אֲסִיפֵם *recipiam eos*.

אֲסָעֲרֵם *procellis agitabo eos*: Zach. 7. 14. pro אֲסַעֲרֵם ex forma Pihel; aut אֶסָּעֲרֵם ex forma Niphal.

אַפְאֵיהֶם *in angulos relegabo eos*, Deut. 32. 26. pro אַפְאֵם ab Hiphil הִפְאָה, ה radicali converſo in Jod.

אֵפוּ *coquite*. Exod. 15. 23. ab אָפָה cum Tezre ad dilatandam pronunciationem gutturalis א, pro אְפוּ.

אֶקְרָאָה

אֶקְרָאֶה *invocabo*, 1. Sam. 28. 15. cum ה paragogico, ſed Sægol loco Kametz. Eſt enim pro אֶקְרָאָה: aut duplex eſt terminatio; altera Quieſcentium א propria, altera ex Quieſcentibus ה petita.

אֶקָּרֶה *obveniam*, Num. 23. 15. cum Syncopa formativæ Hithpahel, pro אֶתְקָרֶה.

אָרָה *maledic*, Num. 22. 6. Imperat. cum ה paragogico ab אָרַר pro אֹרָה: vel ſecundum R. Jehuda formæ Pihel contractæ pro אָרְרָה.

אֲרוֹמַם *exaltabor*, Jeſ. 33. 10. cum Syncopa literæ ת pro אֶתְרוֹמַם: eſt autem Tzere ſub א, quia litera ſequens non eſt capax Daghes.

אֲרוֹמִמְךָ *exaltabo me*, Jeſ. 25. 1. cum ChireK pro Sægol.

אֲרַיָּוֶךְ *irrigabo te*, Jeſ. 16. 9. pro אֲרַוֶּךָ Conjug. Pihel; ubi media radicalis ו commutata eſt in י, & tertia ה in ו præter morem; Kametz autem eſt propter accentum; a radice רָוָה.

אֲרִיקֵם *evacuabo eos*, Pſal. 18. 43. Daghes forti in ChireK longum reſoluto. Eſt enim pro אָרִקֵּם Futur. Hiphil a רָקַק.

אֶרְפֶּה *curabo*, Lev. 3. 22. א commutato in ה pro אֶרְפָּא.

אַשְׁכֵּים *mane ſurgere*, Jer. 25. 3. habet א loco ה ad formam Chaldaicam, pro הַשְׁכֵּים Hiphil, cum Epentheſi etiam literæ Jod.

אֶשְׁקוֹטָה

אֶשְׁקוֹטָה *quieſco*; Jeſ. 18. 4. cum Vau redundante, & Chateph Kametz ſub ק loco ſimplicis Sceva: hujus generis eſt אֶשְׁקוֹלָה *appendi* pro אֶשְׁקְלָה: Eſdræ 8. 25. & אֶפְשְׂעָה *incedam* pro אֶפְשְׂעָה Jeſ. 27. 4.

אֶשְׁתּוֹלְלוּ *in prædam dederunt ſe*: cum א pro ה ad formam Chaldæis uſitatam.

אֵתָיוּ *venite*, Jeſ. 21. 12. tertia radicali ה expreſſa per Jod, pro אֵתוּ ab אָתָה. Sic Jeſ. 41. 23. legitur אֹתִיּוֹת *ventura* pro אֹתוֹת.

אָתָנוּ *venimus*, Jer. 3. 22. ad formam Quieſcentium tertia א, pro אָתִינוּ.

אֶתְּקֶנְךָ *evellam te*, Jer. 22. 24. cum נ Epenthetico pro אֶתְּקְךָ a radice נָתַק.

ב

בְּאַהֲבָתוֹ *cum amaret ille*, Geneſ. 29. 20. cum ה paragogico mutato in ת, pro בְּאַהֲבוֹ.

בְּבֹאֶנָה *cum veniſſent ipſæ*: Ruth. 1. 19. cum ה paragogico præter morem, pro בְּבֹאָן,

בִּבְנוֹתַיִךְ *cum ædificares tu*: Ezech. 16. 31. ad formam Nominum femini. pluralium pro בִּבְנוֹתֵךְ, a בָּנָה.

בְּהִלּוֹ

בְּהִלּוֹ *cum illuſtraret ille*, Job. 29. 3. ה characteriſticum Hiphil eliſum eſt; pro בְּהַהִלּוֹ ab הָלַל.

בְּהָרֵג *in occidendo*, Ezech. 26. 15. cum Sægol loco Tzere. Eſt enim pro בְּהֵהָרֵג Infinit. Niphal: ב autem ſuſcipit vocalem excluſi ה.

בְּהָשַּׁמָּה *cum deſolata eſſet ipſa*, Levit. 26. 43. primo eſt Metatheſis punctorum pro בְּהַשַּׁמָּה. Secundo SureK reſolutum eſt in Kametzchatuph, pro בְּהוּשַּׁמָּה; eſt enim Infinitivus Hophal a radice שָׁמַם. Tertio affixum ה caret MappiK pro בְּהוּשַּׁמָּהּ.

בּוֹשַׁסְכֶם *conculcare vos*, Amos 5. 11. commodioris pronunciationis cauſſa retinet Cholem, pro בְּשָׁסְכֶם.

בַּז *ſprevit*, Zach. 4. 13. deſinit in Pathach ad formam Defectivorum ſecunda, pro בָּז a בּוּז.

בָּזְאוּ *diripiunt*, Jeſ. 18. 2. pro בָּזְזוּ: quidam autem volunt eſſe a בָּזָה, ה in א commutato; alii peculiarem radicem ex eo conficiunt: quid? ſi Epentheſim א agnoſcas pro בָּזוּ; a בּוּז.

בִּינוֹתִי *conſideravi*: Dan. 9. 2. eſt Aphæreſis characteriſticæ ה pro הֲבִינוֹתִי; a בִּין.

בֹּכִיָּה *flens*. Thren. 1. 16. ה mutato in י pro בֹּכָה

בְּמֹצַאֲכֶם *in inveniendo vos*: Gen. 32. 19. Cholem retinetur facilioris pronunciationis cauſſa, pro בְּמְצַאֲכֶם.

בָּמוֹתֵי *excelſa*, Deut. 32. 13. forma maſculina, & feminina in unum concurrente, pro בָּמוֹת a בָּמָה.

בָּנוּ *venimus*, 1. Sam. 25. 8. abjecto א pro בָּאנוּ a בּוֹא.

בָּנִית *ædificavi*, 1. Reg. 8. 48. abjecto י, pro בָּנִיתִי.

בְּעָיוּ *quærite*, Jeſ. 21. 12. radicalis ה expreſſa eſt per י, pro בְּעוּ, a בָּעָה.

בְּצַדֶּקְתֵּךְ *in juſtificando te*; Ezech. 16. 52. Infinit. Pihel cum ה paragogico mutato in ת propter affixum, pro בְּצַדֶּקֵךְ.

בְּקָרְבָתָם *accedentibus ipſis*, Exod. 40. 32. Infinit. Kal cum ה paragogico mutato in ת, pro בְּקָרְבָם.

בְּשַׁלֵּחַךָ *cum dimiſeris*, Deut. 15. 18. cum Tzere loco Sceva, pro בְּשַׁלְּחֲךָ.

ג

גָּבְהָא *extulit ſe*, Ezech. 31. 5. cum א loco ה, ne duo ה concurrant, pro גָּבְהָה, quod rurſus pro גָּבְהַת a גָּבַהּ.

גְנֻבְתִי *furto ablatum*; Geneſ. 31. 39. pro גְּנֻבַת; cum Jod paragogico.

ד

דּוּמִיָּה *ſilens*: Pſal. 62. 2. duplex eſt Anomalia; pri-

prima ו pro ן; ſecunda ה radicale mutatum eſt in י, pro דוּמָה.

דְּלִיו *tollite*, Proverb. 26. 7. ה in י commutatum eſt, pro דְּלוּ a דָּלָה.

דָּנַּנִי *judicavit me*; Geneſ. 30. 5. cum Daghes, pro דָּנַנִי a דּוּן.

ה

הַאִדָּרוֹשׁ *an conſulendo?* Ezech. 14. 3. Infinit. Niphal, ה characteriſtico facilioris pronunciationis gratia in א commutato, pro הַהִדָּרוֹשׁ, quod rurſus pro הֲהִדָּרֵשׁ.

הַאֲזֵנָּה *audite*, Geneſ. 4. 23. cum Syncopa tertiæ radicalis נ pro הַאֲזֵנְנָה; ab אזן.

הֻבָאת *adducta eſt*, Geneſ. 33. 11. femin. contractum in ת pro הֻבָאָה.

הֻגָּה *amotus fuit*, 2. Sam. 20. 13. pro הֻגְּהָ, Daghes præter neceſſitatem ejecto: nec audiendi ſunt R. Juda, & R. Jona, qui volunt eſſe ex Hiphil יָגָה.

הָגְלָת *deportabitur*, Jer. 13. 19. contractum in ת pro הָגְלָתָה.

הִדּוּשׁ *triturari*, Jeſ. 25. 10. unicum eſt cum SureK loco Cholem in Infin. Niphal a דּוּשׁ.

הֻדְּשְׁנָה *pingueſcit*, Jeſ. 34. 6. compoſitam habet formam ex Hithpahel, & Hophal; cum Syncopa lite-

teræ ת formativæ Hithpahel, & Kibbutz ex Hophal aſcito, pro הִתְרַשְּׁנָה.

הֲהֵימִיר *an mutavit?* Jere. 2. 10. cum Jod inſerto poſt Tzere, quaſi eſſet a יָמַר.

הוֹבִישׁ *pudefecit*, Jeſ. 30. 5. Præter. Hiphil forma compoſita a בּוֹשׁ, & ex Quieſcentibus prima Jod, pro הֵבִישׁ.

הֱוֵא *eſto*, Job. 37. 6. ה in א commutato ad formam Chaldaicam; pro הֱוֵה.

הוּלֶּדֶת *naſci*, Ezech. 16. 4. compoſitam habet formam ex Infin. Kal לֶדֶת, & Hophal הוּלַד; Daghes autem eſt euphonicum; a radice ילד.

הוֹצֵא *educ*, Geneſ. 8. 17. Imper. Hiphil Verbi יָצָא, ubi prima radicalis communem analogiam imitatur; Vau autem legendum eſt per Jod; quaſi ſit הֵיצֵא ſicut dicitur הַמְצֵא.

הוֹשַׁר *dirige*, Pſal. 5. 9. Imper. Hiphil Verbi יָשַׁר juxta formam analogam; ſed Maſorethæ legendum admonent, הַיְשַׁר.

הִזַּכּוּ *purificate vos*, Jeſ. 1. 16. Imperat. Hithpahel a זָכָה litera characteriſtica ת in ז contracta pro הִתְזַכּוּ, vel potius הִזְדַּכּוּ.

הֶחְבְּאַתָה *abſcondit*, Joſ. 6. 17. nota generis feminini eſt geminata, quaſi הֶחְבְּאָה גַּם הֶחְבְּאָה *abſcondit, etiamque abſcondit*, pro הֶחְבִּיאָה, ideſt, ut expli-

plicat Kimchi הֶחְבִּיאָה יָפֶה יָפֶה *abſcondit diligentiſſime*.

הֵחָבֵה *abſcondere ſe*, 2. Paral. 7. 12. Infin. Niphal a חָבָא, א mutato in ה.

הֶחֳדַלְתִּי *an deſiſterem?* Jud. 9. 9. ſpecialis eſt Anomaliæ, ubi ה duplici fungitur munere, & eſt characteriſticum Conjugat. Hophal, & eſt interrogativum; quidam autem volunt eſſe ex Hiphil, pro הֶחֱדַלְתִּי: vide Cornelium Bertramum.

הַחֲטִי *ad peccandum inducere*, Jerem. 32. 35. cum Apocope א, pro הַחֲטִיא: idem judicium de הֶחֱטִי 2. Reg. 13. 16.

הֶחֱשׁוּ *ſilete*, 2. Reg. 2. 3. pro הַחֲשׁוּ Imper. Hiphil.

הֻטַּמָּאָה *polluta eſt*; Deut. 24. 4. forma eſt compoſita ex Hithpahel, & Hophal cum Syncopa literæ ת, pro הִתְטַמְּאָה.

הַיְחָבְרְךָ *an conſociaretur tibi?* Pſal. 34. 20. ex Puhal ſpecialis Anomaliæ pro הַיְחֻבַּרְךָ.

הֵינִיקִהוּ *lacta eum*, Exod. 2. 9. ſecunda perſona fem. Imperativi Hiphil a ינק pro הֵינִיקִיהוּ.

הַיּוֹצֵת *quæ egreditur*, Deuter. 28. 57. cum defectu א pro הַיּוֹצֵאת, quod contractum pro יוֹצֵאת.

הֻכַּבֵּס *lavari*, Levit. 13. 56. eſt forma compoſita ex Hophal, & Hithpahel, ת contracto in כ per Daghes, pro הִתְכַּבֵּס.

הֵכִנוּ

הֵכַנּוּ *comparavimus*, 2. Paral. 29. 9. cum Syncopa radicalis נ, & ad formam analogam pro הֲכַנְנוּ, quod pro הֲכִינוֹנוּ, a כּוּן.

הֶלְאָת *fatigavit*, Ezech. 24. 12. contractum in ת pro הֶלְאָתָה, ubi & ה cum Sægol, quaſi ſequeretur gutturalis, a לָאָה.

הֻמְּכוּ *deprimuntur*, Job. 24. 24. Hophal a radice מכך, pro הֻמַכּוּ.

הַמְּמוֹתִים *qui morte afficiebantur*, 2. Reg. 11. 2. ſcriptum eſt literis ו, & מ tranſpoſitis, & legendum eſt, ut notant Maſorethæ; הַמּוּמָתִים, a מוּת.

הֲמָנְכֶם *multiplicare vos*, Ezech. 5. 7. puto cum Kimchio eſſe Verbum infinitum, ab הָמַן, non autem a Nomine הָמוֹן, quia hujuſmodi Nomina retinent Cholem cum affixis.

הִמְסִיו *liquefecerunt*, Joſ. 14. 8. habet formam Chaldaicam, pro הִמְסוּ; a מָסָה.

הִמְצִיתָךְ *exhibui te*, 2. Sam. 3. 8. cum Jod in medio ad formam Quieſcentium לה, & defectu י formativi primæ perſonæ, pro הִמְצֵאתִיךָ.

הַנִּמְצְאִים *qui inventi ſunt*, Eſth. 1. 5. cum Sceva ſub ſecunda radicali præter normam, pro נִמְצָאִים, cujus generis duo alia ſunt, unum Ezech. 20. 30. נִטְמְאִים *polluti*, alterum Joſ. 10. 17. נֶחְבְּאִים *abſconditi*; quæ R. Jacob ſcribit eſſe ex terminatione Tze-

Tzere. Tzere enim ultimæ ſyllabæ, non præcedente Kametz, mutatur in Sceva.

הֵסַתָּה *incitavit*, 1. Reg. 21. 25. pro הֵסִיתָה Hiphil a סוּת, vocali longa ChireK in brevem, & Daghes reſoluta.

הַעֲרֹתָה *conteſtatus es*, Exod. 18. 23. cum ſimplici Pathach ſub ה formativa Hiphil propter ſequentem gutturalem, quæ Sceva compoſitum ante ſe adverſatur; pro הֵעֲרֹתָה a radice עוּר.

הֶעֱבַרְתָּ *traduxiſti*, Joſ. 7. 7. cum Tzere ſub ה loco Pathach. Eſt enim Præter. Hiphil.

הֵעֵזָה *obſirmavit*, Proverb. 7. 13. ſine Daghes euphoniæ cauſſa, pro הֵעֵזָּה a עזז.

הֹעֲלָה, *oblatus fuit*, Jud. 6. 28. habet Cholem latioris pronunciationis cauſſa ob ſequentem gutturalem; pro הָעֲלָה.

הֶעָשׂוּ *qui factus eſt*, Job. 41. 24. Participium Pahul ex ſpeciali Anomalia ſine Jod. Eſt enim loco עָשׂוּי; cujuſmodi eſt & illud ibid. 15. 22. וְצָפוּ *& exploratus*, pro צָפוּי.

הֵעָשׂוֹתוֹ *fieri illud*, Ezech. 43. 18. ה habet Sægol occulta plane de cauſſa; pro הֵעָשׂוֹתוֹ, eſt enim Infinit. Niphal.

הַפְּתִיתָ *fatuum agis*, Proverb. 24. 28. formam habet compoſitam vel ex duabus Conjugationibus, vel ex duabus radicibus: a פָּתָה enim in Pihel diceretur פִּתִּיתָ, cui ה adjectum eſt ex Conjug. Hiphil: aut ex פָּתָה, & פָּתַת; a פָּתָה in Conjug. Hiphil

 di-

dicitur הִפָּתִית, & a פַּתַח eſt הִפָּתוֹת, & hinc videtur eſſe forma mixta. Plura ſunt de hac voce apud Eliam in libro *Harcabba*, & apud Aben Eſra; qui perperam contendit הֲ eſſe admirativum; litera enim ו nunquam præponitur הֲ interrogationis, aut admirationis.

הִצְטַיַּרְנוּ *in viaticum accepimus*; Joſ. 9. 12. eſt unicum ad formam analogam cum mutatione, & tranſpoſitione literæ characteriſticæ Hithpahel ת, pro הִצְטוֹרַרְנוּ, a צוּר.

הַצְּפִּינוֹ *abſcondere eum*, Exod. 2. 3. cum Daghes Euphonico ſine ulla cauſſa, pro הַצְפִּינוֹ; a צָפַן.

הִקְצוֹת *detrahere*, Lev. 14. 43. retinet ChireK ad formam Præteriti; pro הַקְצוֹת Infinit. Hiphil a קָצָה.

הַרְבָּה *multiplicare*, Geneſ. 3. 16. retinet Kametz ex terminatione Præteriti; inde cum Pathach legitur ad formam Nominis conſtructi 2. Sam. 14. 11. מֵהַרְבַּת *ne multiplicetur*, pro הַרְבֵּה, vel הַרְבּוֹת Infinit. Hiphil.

הֻרִים *ſublatus eſt*, Dan. 8. 11. cum Jod Epenthetico, vel ו in י mutatum eſt, & tranſpoſitum, pro הוּרַם; a רוּם.

הִרְצָת *acquieſcit*, Levit. 26. 34. contractum eſt in ת, pro הִרְצָתָה a רָצָה.

הָשַּׁמָּה Levit. 26. 35. vide vocem בְּהָשַּׁמָּה.

הָשַׁע *reſpice*, Pſal. 39. 14. formam habet a שׁוּעַ, ſignificationem autem a שָׁעָה; pro הָשַׁע per Apocopem, quod loco הַשְׁעֵה.

הִתָיו

הֲתָיו *venite*, Jeſ. 21. 14. duplex Anomalia, prima eſt ה radicalis tertia expreſſa per Jod; altera ה ab initio loco א; eſt enim pro אֲתָיו, vel potius אֲתָיו ab אתה.

הֲתֵיטְבִי *num bona eris?* Nah. 3. 8. Futur. Hiphil a יָטַב pro הֲתֵיטִיבִי, ChireK longo in Sceva commutato accelerandæ pronunciationis cauſſa.

הָתְפָּקְדוּ *recenſiti fuerunt*, Num. 1. 47. forma eſt compoſita ex Hophal., & Hithpahel, ubi præterea eſt Kametz loco Pathach, & Daghes; dicendum enim Analogice erat, הָתְפַּקְדוּ.

ו

וָאֲכַסֵּךְ *& operui te*, Ezech. 16. 10. Vau Hippuch habet præter morem Pathach ante א pro Kametz: cui ſimile 2. Sam. 1. 10. וַאֲמוֹתְתֵהוּ *& occidi eum*.

וָאֶנְעֲלֵךְ *& calceavi te*, Ezech. 16. 10. cum Pathach loco Kametz. Pathach enim in Futuro Kal producitur cum affixis in Kametz.

וַאעַנֶּה *& affligam*, 1. Reg. 11. 39. craſis eſt pro וַאֲעַנֶּה.

וָאעְשִׁר *& ditatus ſum*, Zachar. 11. 5. contractum eſt, pro וָאֲעַשִׁיר.

וּבָאתְ *& ingredieris*; 2. Sam. 14. 3. cum Sceva in fine, quod in his Verbis inuſitatum eſt: cui ſimile habetur 1. Reg. 17. 13. וְהוֹצֵאתְ *& afferes*.

וּבָנִית *& ædificabis*; Proverb. 24. 27. ſine Kametz:

metz: debet enim eſſe maſculinum בָּנִית.

וּבִתְקוֹמְמֶיךָ & *in inſurgentes contra te*; Pſal. 139. 21. Particip. cum Syncopa literæ מ, ne quatuor literæ ſerviles ab initio thematis concurrant; pro וּבְמִתְקוֹמְמֶיךָ.

וְדִיגוּם & *piſcabuntur eos*, Jer. 16. 16. cum Aphæreſi ה characteriſtici pro וְהִדִּיגוּם a דּוּג: quidam ſumunt pro Præter. Pihel, pro דִּיגוּם.

וְהֶאֶזְנִיחוּ & *retro abjecerunt*, Jeſ. 19. 6. de hac voce variæ ſunt Rabbinorum ſententiæ. R. D. Kimchius cenſet, ה aliunde adveniſſe, & א vicem gerere characteriſticæ Conjugationis Hiphil, *quia*, inquit, *litera Epenthetica, quæ legatur, media in dictione occurrere non ſolet*. R. Moſes Davidis frater, ה eſſe interrogationis; cui opponitur Elias, literam ו τῷ ה interrogationis nunquam præponi. Alii denique exiſtimant eſſe formæ Hebraicæ, & Chaldaicæ. Nam Chaldæi pro ה in Hiphil uſurpant א. Quidquid ſit, vox hæc eſt loco וְהִזְנִיחוּ.

וְהֹגוֹ & *meditari*; Jeſ. 59. 13. habet Cholem ab initio loco Kametz, pro הָגוֹ, cui ſimile ibidem הֹרוֹ *concipere*.

וְהוֹשְׁבוֹתִים & *collocabo eos*, Zach. 10. 6. prima perſona Præteri. Hiphil habens formam compoſitam, ex יָשַׁב; unde eſſet הוֹשַׁבְתִּים, & ex שׁוּב, unde diceretur הֲשִׁיבוֹתִים. ChireK autem accelerandæ pronunciationis cauſſa eſt correptum in Sceva. Hanc Anomaliam imitatur וְהֵטִיבֹתִי & *benefaciam*, Ezech. 36. 11.

וְהִטֶּהָרוּ & *purificabunt ſe*; Num. 8. 7. cum Sægol

pro

pro Kametz, quod compenſare debebat Daghes ejectum, ne duo Kametz concurrerent; eſt inſuper Syncopa literæ ת, pro וְהִתְטַהֲרוּ. Kametz autem ſub ſecunda radicali eſt propter accentum: huic ſimile eſt וְהִנֶּחָמְתִּי *& conſolabor me:* Ezech. 5. 13. pro וְהִתְנַחַמְתִּי.

וְהָיִית *& eris*, 2. Sam. 14. 2. cum Sceva in fine, quod rariſſimum eſt in Verbis Quieſcentibus Tertia ה: ſic עָשִׂית *feciſti*, Geneſ. 3. 13.

וְהֻנִּיחָה *& collocetur*, Zach. 5. 11. habet formam compoſitam ex Hiphil, & Hophal. Chirek enim eſt ex Hiphil, & Kibbutz ex Hophal pro הֻנְּחָה a radice ינח.

וַהֲקֵאתוֹ *& evomes illud*, Proverb. 25. 16. mixtam habet formam ex Quieſcentibus tertia א, & ex Quieſcentibus ſecunda: ex illis enim aſſumptum eſt Tzere, ex iſtis Cholem, pro וַהֲקֵאתוֹ a radice קוֹא.

וְהִתְגֹּעֲשׁוּ *& concutiantur*; Jerem. 25. 16. pro וְהִתְגָּעֲשׁוּ, Cholem aſſumpto ex forma Puhal.

וְהִתְנַבִּיתָ *& prophetabis*; 1. Sam. 10. 6. א ad formam Quieſcentium ה mutato in י pro וְהִתְנַבֵּאתָ.

וְחָיָה *& vivat illa*; Exod. 1. 16. juxta Kimchium pro חָיְתָה: quidam deducunt a חָיַי, quaſi dicendum fuiſſet חָיָּה ad formam סַבָּה, unde Daghes, & vocalis brevis in longam coaluerint. Sed literæ י, & ו ut ait Aben Eſra, in fine nunquam ſunt radicales.

וְחַטָּאת *& peccavit*, Exod. 15. 16. Aben Eſra, & Kimchi putant eſſe contractum pro וְחָטְאָה, ſed cum

ſequatur Nomen maſculinum עַמְּךָ *populus tuus*, a quo genere diſcrepat חַטָּאָה, cenſeo, ſumendum eſſe pro Nomine, *peccatum eſt populi tui*.

וְטֵאטֵאתִיהָ *& everram eam*, Jeſ. 14. 23. prima perſona Præteriti Pihel Verbi quatuor literarum, cujus thema alii ponunt טוא, geminata prima, & tertia, alii טֵאט media geminata; nonnulli denique טָאָה.

וַיֶּאֱהָבֵהוּ *& amavit eum*; 1. Sam. 18. 1. pro וַיֶּאֱהָבֵהוּ.

וַיָּאצֶל *& ſepoſuit*, Num. 11. 25. contractum eſt pro וַיַּאֲצֵל.

וְיֵאת *& veniet*: Jeſ. 41. 25. contractum pro וַיֶּאֱת, quod loco וַיֶּאֱתֶה ab אָתָה.

וַיֶּאֱתָיוּן *& convenerunt*, Jeſ. 41. 5. ה radicali mutato in י, & addito נ paragogico, pro וַיֶּאֱתוּ a radice אתה: ſic Pſal. 36. 8. יֶחֱסָיוּן *confident*, pro יֶחֱסוּ; & Pſal. 78. 44. יִשְׁתָּיוּן pro יִשְׁתּוּ; *bibent*, & Jeſ. 26. 11. יֶחֱזָיוּן *videbunt*, pro יֶחֱזוּ.

וַיַּבְּשֵׁהוּ *& arefecit ipſum*, Nah. 1. 4. Futurum Pihel cum Apocopa י radicalis pro וַיְיַבְּשֵׁהוּ a יָבֵשׁ: cui ſimile 2. Paral. 32. 30. וַיַּשְּׁרֵם *& recta deduxit eos*, pro וַיְיַשְּׁרֵם.

וַיַּגֶּה *& mæſtitia affecit*, Thren. 3. 33. contractum

eſt

eſt pro וַיֶּגֶה a יָגָה: ſic ibid. 53. וַיַּדּוּ & *projecerunt* pro וַיִּידוּ, a יָדָה.

וַיָּזֶד & *coxit*, Geneſ. 25. 29. Daghes præter neceſſitatem in vocalem longam commutato pro וַיָּזֶד a נָזַד; ſimile huic 1. Paral. 20. 3. וַיָּשַׂר *ſerra diſſecuit* a נָשַׂר.

וַיָּחֶל & *expectavit*, Geneſ. 8. 10. cum Aphæreſi Jod radicalis pro וַיְּיחֶל, a יָחַל.

וַיֶּחֱמוּ & *incaleſcebant*, Geneſ. 30. 38. ubi ſecundum Aben Eſra Jod eſt cum Sægol propter ſequentem gutturalem. Eſt enim loco יֵחֲמוּ a יחם; ſicuti dicitur יֵשְׁבוּ.

וַיֵּחַמְנָה *ut incaleſcerent*; Geneſ. 30. 38. cum Jod nota generis maſc. pro וַתֵּחַמְנָה a יָחַם; cui ſimile 1. Samuel. 6. 12. וַיִּשַּׁרְנָה & *recta contenderunt* pro וַתִּשַּׁרְנָה.

וַיִּיף & *pulchra erat*, Ezech. 31. 7. contractum eſt, pro וַיִּיפְ a יָפָה ad formam יֵשֵׁב.

וַיִּישֶׂם & *poſuit*, Geneſ. 50. 26. forma quaſi eſt petita a יָשַׂם, ſed ſignificatio eſt a שׂוּם, & ponitur loco וַיָּשֶׂם: quidquid dicat Kimchius, qui exiſtimat eſſe pro וַיּוּשַׂם & *poſitus fuit*: וַיִּישַׂם quidem Geneſ. 24. 33. eſt pro וַיּוּשַׂם.

וַיַּכְּתוּם & *contuderunt eos*; Num. 14. 45. formam habet quaſi a נָכַת pro וַיַּכִּיתוּם ChireK in Sceva

 cor-

correpto; ſed eſt a radice כָּתַת . Aut vocalis longa Kametz reſoluta eſt in brevem, & Daghes, eſt enim pro יְכִיתוּ. Huc refer וַיַּכְּתוּ *& contriverunt*. Deut. 1. 44.

וַיַּלִּינוּ *& ad murmurandum incitaverunt*; Num. 14. 36. ubi Kametz in vocalem brevem, & Daghes reſolutum eſt, a radice לוּן : cui ſimile Proverb. 4. 21. יַלִּיזוּ *recedere facient*, a לוּז.

וְיַסְּרֵנִי *& erudiet me*, Jeſ. 8. 11. cum Daghes Euphoniæ cauſſa: unde quidam perperam Præteritum Pihel eſſe arbitrantur. Præterito enim convenit affixum נִי ; Futuro autem נִּי, a radice יָסַר.

וַיָּרֶב 1. Sam. 15. 5. ſecundum duplicem ſignificationem a duplici poteſt derivari radice: ſi explices, *& inſidiatus eſt*; eſt Futurum Pihel ab אָרַב, facta contractione, pro וַיְאָרֵב, vel potius Futurum Hiphil, pro יַאֲרֵב: ſin autem *& certavit*, erit Futurum Hiphil a radice רוּב.

וַיֵּתֵא *& venit*, Deut. 33. 21. literis radicalibus tranſpoſitis; pro וַיֵּאת, quod loco וַיֶּאֱתֶה ab אָתָה.

וַיִּתְּמוּ *& abſoluti ſunt*, Deut. 34. 8. pro וַיִּתַּמּוּ, ubi etiam Daghes ſublatum eſt; Futur. Niphal a תָּמַם. Unde Pſal. 102. propter pauſam dicitur יִתָּמּוּ.

וְכִעֲסַתָּה *& irritabat eam*, 1. Sam. 1. 6. deficit MappiK, pro וְכִעֲסַתָּהּ.

וְלָנֶה *& commorabitur*, Zach. 5. 4. cum Sægol præ-

præter morem, pro וְלָנָה a radice לוּן.

וְנֵאשְׁאַר & *reſiduus ego*, Ezech. 9. 8. cum Epentheſi א, & Pathach loco Kametz, pro וְנִשְׁאָר: eſt enim Participlum, a שָׁאַר.

וַנִּבֹל & *diffluximus*, Jeſ. 64. 5. Daghes mutato in vocalem longam; pro וַנִּבֹּל. a radice נָבֵל.

וְנָבְלָה, & *confundamus*, Geneſ. 11. 7. pro נָבֹלָה cum ה paragogico, & Cholem mutato in Sceva: quidam putant, eſſe tertiam perſonam femininam Præter. Niphal pro נָבְלָה *confundatur*, ex terminatione Tzere; alii autem primam Futuri Hiphil pro וְנָבֵלָה cum ה paragogico, a radice בָּלַל.

וְנַחְבֵּתֶם & *abſcondetis vos*, Joſ. 2. 16. excluſo א radicali, pro וְנַחְבֵּאתֶם; huc referendum & וְנִטְמֵתֶם Lev. 14. 43. *polluti eſtis*; pro וְנִטְמֵאתֶם, a טָמֵא.

וְנִכַּפֵּר & *expiabitur*; Deut. 21. 8. compoſitam habet formam ex Niphal, & ex Hithpahel; ת characteriſtico contracto per Daghes in prima radicalem כ, pro וְנִתְכַּפֵּר, quod rurſus pro יִתְכַּפֵּר.

וְנִלְווּ & *adjungite vos*, Jere. 50. 5. Imper. Niphal cum נ characteriſtico pro וְהִלָּווּ; quidam tamen per Præteritum explicant; a radice לָוָה.

נִפְלְאַתָה *admirabilis fuit*; 1. Sam. 1. 26. habet for-

formam compoſitam ex פָּלָא, unde eſſet פָּלְאָה, & ex פָּלָה, unde formatur פְּלָתָה.

וְנִרְפָּאוּ *& curantur;* Exech. 47. 8. Aleph quieſcente ad formam Quieſcentium ה, pro וְנִרְפְּאוּ.

וּפִשְׁתֶּם *& creſcetis*, Malach. 4. 2. cum Chirek pro פַּשְׁתֶּם, a radice פּוּשׁ.

וְצָמִת *& ſities*; Ruth. 2. 9. cum Aphæreſi literæ radicalis ה, & cum ChireK ad formam Quieſcentium ה, pro וְצָמֵאת; a צָמָא.

וְקָרָאתִי *& vocabis*, Jer. 3. 4. cum Jod redundante.

וְרָאֲמָה *& exaltabitur*; Zach. 14. 10. cum Epentheſi literæ א; pro וְרָמָה a רוּם: huc etiam pertinet קָאם *ſurgit* Hoſ. 10. 14. pro קָם.

וְשָׁבַת *& revertetur*, Ezech. 46. 17. ad formam Chaldaicam deſinit in ת, pro וְשָׁבָה a שׁוּב.

וְתָבוֹאָה *& adveniat*; Jeſ. 5. 19. tertia Futuri femini. cum ה paragogico præter morem; pro תָּבֹא: huc refer וַתָּבֹאתִי *& venias*, cum Jod redundante; quod præterea compoſitam habet formam ex ſecunda Præter. בָּאת, & Futuri תָּבֹאִי.

וַתַּעֲלוּ *& aſcendiſtis*, Ezech. 16. 3. pro וַתַּעֲלוּ ex Kal: quidam autem referunt ad Niphal, pro וַתֵּעָלוּ; ſed hæc Conjugatio eſt inuſitata in עָלָה.

וְתִשְׁנֶה

וְתִשֶּׂנָה *& levabunt ;* Jer. 9. 18. א radicali abjecto pro וְתִשֶּׂאנָה : & Ezech. 23. 49. eſt cum Epentheſi Jod ad formam Quieſcentium ה, תִּשֶּׂאינָה *portabitis ;* a נָשָׂה.

וַתֵּתַצַּב *& ſtetit :* Exod. 2. 4. inſignis eſt Anomaliæ, prima litera radicali Jod præter morem abjecta ſine ulla compenſatione ; & ת Futuri characteriſtica cum Tzere, pro וַתִּתְיַצֵּב a radice יצב.

ז

זֹרֶה Jeſ. 30. 24. quidam derivant a זרה & cenſent, eſſe Participium paſſivum Pihel, quod alias inuſitatum eſt, Cholem adhibito loco ejecti Daghes, & explicant per *ventilatum ;* alii radicem faciunt זור ; & Pahul eſſe dicunt Kal pro זוּרָה, *compreſſum.*

ח

חֹטְאִים *peccantes*, 1. Sam. 14. 33. ad formam Quieſcentium ה cum א redundante pro חֹטְאִים ; cui ſimile eſt קֹרְאִים *clamantes*, Pſal. 99. 6. pro קֹרְאִים.

חֻמְצָתוֹ *fermentari illud*, Hoſ. 7. 4. Infini. Puhal cum ה paragogico, pro חֻמְצוֹ.

חַנּוֹת *gratiam facere ;* Pſal. 71. 10. forma ex Quieſcentibus tertia ה petita, pro חוֹן a חָנַן : cui ſimile

ibi-

ibidem 11. חַלּוֹתִי *vulnerare me* a חָלַל; quamquam multi radicem faciunt חָלָה *infirmum eſſe*.

חָסָיָה *confidit*, Pſal. 57. 2. tertia radicalis ה muta-ta eſt in י, & propter accentum retractum de more Sceva tranſiit in Kametz; pro חָסָתָה a חָסָה. Hinc Deut. 32. 37. dicitur חָסָיוּ *confiderunt* pro חָסוּ, ad cujus formam eſt נָטָיוּ *declinarunt* pro נָטוּ Pſal. 73. 2. & נִטָּיוּ *extenduntur* Numer. 24. 6. pro נָטוּ.

ט

טַח *obduxit*; Jeſ. 4. 18. cum Pathach ad formam Deficientium ע, pro טָח a טוּחַ.

י

יְאֶתָיֶנִי *obvenit mihi*; Job. 3. 25. pro יֶאֱתָנִי cum Jod, quod eſt loco radicalis ה ab אָתָה.

יְבָרְכֶנְהוּ *benedicet ei*, Pſal. 72. 15. habet נ Epen-theticum pro יְבָרְכֵהוּ: huc referto יְסוֹבְבֶנְהוּ *circum-duxit eum*, Deut. 32. 10.

יְבֹשֶׁת *exſiccari*; Geneſ. 8. 7. habet formam compo-ſitam ex יָבֵשׁ ſecundum analogiam Verborum perfe-ctorum, & ex בֹּשֶׁת juxta Anomaliam Quieſcentium פּ״י. Huic ſimile eſt Num. 14. 16. יְכֹלֶת *poſſe*; a יָכֹל.

יְדַחוּ

יִדַּחוּ *impellantur* ; Jerem. 23. 12. Futurum Niphal cum Pathach loco Kametz, & accentu in penultima præter morem, a דָּחָה.

יְרַשְּׁנֶה *in cinerem redigat* ; Pſal. 20. 4. habet ה paragogicum præcedente Sægol præter morem ; a דשן.

יְהוּא *erit*, Eccleſ. 11. 3. miræ eſt Anomaliæ cum א paragogico ab הָוָה, a quo eſt Futurum per Apocopem יְהוּ ; pro יֶהֱוֶה.

יְהֵילִילוּ *ejulabunt* ; Jeſ. 52. 5. cum ה litera characteriſtica Hiphil expreſſa, pro יְיֵלִילוּ ; a ילל.

יוֹדַעְתִּי *notum feci*, 1. Sam. 21. 2. pro הוֹדַעְתִּי.

יוֹרֶא *jaciet*, Proverb. 11. 15. cum א loco ה a radice ירה.

יֶחֱזָיוּן *videbunt* ; Jeſ. 26. 11. cum Jod, quod factum eſt ex ה ; pro יֶחֱזוּן a חָזָה : huc refer יִשְׁתָּיוּן Pſal. 78. 44. יֶחֱסָיוּן Pſal 36. 8. & יִשְׁלָיוּ Pſal. 122. 6. & יִרְבְּיֻן Deuter. 8. 13. pro יִרְבּוּן ; & יִרְוְיֻן Pſal. 36. 9.

יְחִיתַן *terrefaciet eos* ; Habac. 2. 17. pro יְחִתַּן a חתת : primo Daghes reſolutum eſt in Chirek longum ; ſecundo eſt Pathach loco Tzere propter pauſam.

יֶחֱמַתְנִי *fovit me* ; Pſal. 51. 7. Præt. Pihel cum Sægol ſub prima radicali propter ſequens Chateph Sægol pro יִחֲמַתְנִי.

יְחֻנְךָ *miſerebitur tui* ; Jeſ. 30. 19. vocalibus tranſpoſitis ; pro יָחְנְךָ ; a חָנַן.

יֵירַע

יידע *notum faciet*, Pſal. 138. 6. pro יודע: ſed alii faciunt Futurum Pihel pro יידע *noſcet*. Huc pertinet ייטיב pro ייטיב *benefaciet*.

יכבדנני *honorabit me*; Pſal. 50. 23. cum Epentheſi literæ Nun, pro יכבדני.

יכסימו *operient eos*; Exod. 15. 5. duplex hic eſt Anomalia, prima in Jod loco ה; ſecunda in affixo מו pro מו: eſt enim pro יכסומו a כסה.

ילדתנו *peperiſti nos*; Jere. 2. 27. pro ילדתינו.

ילכדנו *capient eum*; Proverb. 5. 22. pro ילכדוהו.

ימאס *liqueſit*, Job. 7. 15. media radicali ס in א commutata pro ימסס; quod analogum eſt pro ימס, a radice מסס: cui omnino ſimile ימאסו *liqueſiant*, pro ימסו Pſal. 58. 8.

ימצאונה *invenient eam*; Jere. 2. 24. cum נ Epenthetico; pro ימצאוה: huc referto ימצאנני *invenient me*, Proverb. 1. 28. & ibidem יקראנני *vocabunt me*.

ינאץ *floreſcet*; Eccleſ. 12. 5. cum Epentheſi א a radice נוץ.

יני *irritum faciet*; Pſal. 141. 5. cum Apocope א a radice נוא.

ינשוא *portabuntur*; Jerem. 10. 5. cum א paragogico, ſeu potius literis tranſpoſitis, pro ינשאו a נשא.

יסר

יַסֵּר *caſtigare*; Pſal. 118. 18. Infin. Pihel cum Cholem præter morem, pro יַסֵּר.

יָפְיָפִיתָ *pulchrior effectus es*; Pſal. 45. 3. Præter. Puhal cum Kametzchatuph loco Kibbutz, & prima, & ſecunda radicali geminatis, a יָפָה.

יִרַדֹּף *perſequatur*; Pſal. 7. 6. habet formam compoſitam ex Kal יִרְדֹּף, & ex Pihel יְרַדֵּף.

יַשִּׁי *exactorem aget*; Pſal. 55. 15. cum Apocopa ה, & ad formam Quieſcentium א pro יַשֶּׁה, a נָשָׁה.

יִשַּׁל *decutit*, Job. 27. 8. varie ſentiunt Grammatici de hac voce: alii deducunt a שָׁלָה, unde per Apocopen Futurum יִשַּׁל; ſed illud Verbum in Kal activam ſignificationem non habet: alii putant eſſe Futur. Hiphil ex eadem radice: aſt per duplex Sægol formandum eſſet. Nonnulli denique, quorum ſententia amplectenda, derivant a נָשַׁל, & Futurum Kal eſſe cenſent, vocali brevi, & Daghes in vocalem longam contractis, perinde ac ſi ſecunda radicis eſſet gutturalis, pro יִשַּׁל.

יִתְגָּעֲשׁוּ *commovebuntur*; Jer. 46. 8. formam habet ex Puhal, & Hithpahel compoſitam.

כ

כְּחַכֵּי *ſecundum præſtolari*, Hoſ. 6. 9. tertia radicalis ה mutata eſt in Jod, pro כְּחַכֵּה.

כִּיתְרוֹן *ſicut excellentia*, Eccl. 2. 13. ſpecialis punctatio, pro כְּיִתְרוֹן.

כְּעֹטְיָה *quaſi velata*; Cant. 1. 7. ה mutatum eſt in Jod; pro כְּעֹטָה: huc pertinent בֹּכִיָּה, *flens*; צֹפִיָּה *ſpeculans*: פֹּרִיָּה *fructificans*.

כְּקָרָבְכֶם *cum accederetis vos*, Deut. 20. 2. pro כְּקָרְבְכֶם.

כְּשָׁמְעָתוֹ *cum audiret ipſe*; Jeſ. 30. 19. cum ה paragogico, ſequente affixo, pro כְּשָׁמְעוֹ. Huc refer מִירְאָתוֹ 2. Sam. 3. 11. *cum timeret ipſe*.

ל

לַאֲדִיב *ad cruciandum*; 1. Sam. 2. 33. per Metatheſin primæ, & ſecundæ radicalis, pro לַדְאִיב, vel potius לְהַדְאִיב.

לִדְרִיוֹשׁ *ad quærendum*; Eſræ 10. 16. cum Jod Epenthetico pro לִדְרוֹשׁ.

לְהֵדֵק *ad comminuendum*, 2. Paral. 34. 7. ex ſpeciali Anomalia retinet Tzere vocalem Præteriti, pro לְהָדֵק a radice דָּקַק.

לְהֵיְדוֹת *ad celebrandum*; Neh. 12. 8. Infinit. Hiphil pro לְהוֹדוֹת a radice יָדָה.

לְאוֹשִׁיבִי

Digitized by Google

לְהוֹשִׁיבִי *ad collocandum*; Pſal. 113. 8. cum Jod paragogico; a יָשַׁב.

לְהָכִיל *ad conſumendum*; Ezech. 21. 28. prima litera radicali eliſa, pro לְהַאֲכִיל.

לְהֲנָפָה *ad agitandum*; Jeſ. 30. 28. cum ה paragogico pro לְהָנִיפָה: a נוּף.

לְהַפִּרְכֶם *ut irritum faciatis vos*; Lev. 26. 15. Chirek mutatum eſt in Sceva ad faciliorem pronunciationem; pro לְהָפִירְכֶם a radice פּוּר.

לַהְשׁוֹת *ad perdendum*; 1. Reg. 19. 25. Infin. Hiphil a themate שׁאה, extrito א, & prioribus punctis tranſpoſitis, pro לְהַשְׁאוֹת.

לְחָיַיִם *maxillæ duæ*; Deut. 18. 3. a ſing. לְחִי, pro Chirek habet Kametz.

לְחֶנְנָהּ *ad gratificandum ei*; Pſal. 102. 14. Infin. Pihel cum Sægol præter normam, pro לְחַנְּנָהּ, a חָנַן.

לֻחֹתַיִם *duæ tabulæ*, Ezech. 27. 5. formam habet compoſitam ex plurali & duali, a לוּחַ.

לְרוֹת *ad jaculandum*, Pſal. 64 5. litera prima radicali Jod abjecta, pro לִירוֹת.

לָלַת *ad pariendum*; 1. Sam. 4. 19. contractum eſt pro לָלֶדֶת a יָלַד: quidam poſitum contendunt pro לְלֵלֶת *ad ejulandum*, a יָלַל: huic ſimilis contractio eſt in אַחַת pro אַחֶדֶת.

לְרֹא *ad timendum*; 1. Sam. 18. 29. cum Aphæreſi primæ radicalis Jod, pro לִירֹא; a יָרֵא.

לְרֵאֲוֹה *ad aſpiciendum*, Ezech. 28. 17. cum ה paragogico, & tertia radicali ה mutata in ו; a רָאָה.

לְתִתֵּן *ad dandum*, 1. Reg. 6. 19. cum Nun paragogico præter morem, a תֵּת, quod a נָתַן.

מ

מֵבִי *adducens*, Jer. 19. 15. cum Aphæreſi literæ Aleph a בּוֹא.

מְבַעִתֶךָ *perturbans te*, 1. Sam. 16. 15. contractum eſt pro מְבַעַתְתֶךָ ex forma מְבַעֶתֶת, a בָּעַת.

מְרִיבוֹת *cruciantes*; Lev. 26. 16. abjecta media radicali, pro מַדְאִיבוֹת, a דָּאַב.

מַהְלְכִים *deducentes*, Zach. 3. 7. accelerandæ pronunciationis gratia cum Sceva ad formam Chaldaicam loco Chirek. Eſt enim pro מַהְלִיכִים: huc refer מַעֲזְרִים 2. Paral. 28. 23. מַהְלְמִים, Jerem. 29. 8. & מַחְצְצְרִים 2. Paral. 29. 28. quod etiam cum צ redundante ſcribitur.

מוּעָדֶת *vacillans*; Proverb. 25. 19. Partic. Benoni Kal a radice מָעַד cum Surek loco Cholem, & Kametz loco Sægol pro מוֹעֶדֶת, aut מוֹעֲדֶת.

מוּסָב *circumdatus*, Ezech. 41. 7. propter accentum abla-

ablatum Kametz correptum eſt in Pathach.

מוֹצֵאת *inveniens*, Cant. 8. 10. fæmin. Partic. in ת ſpecialis formæ pro מוֹצֵאת : huc ſpectat נֹשֵׂאת 1. Reg. 10. 22. quæ contracta reperiuntur 2. Sam. 18. 22. מֹצֵאת, & נֹשֵׂאת Eſth. 2. 15.

מוֹשִׁיבִי *collocans*, Pſal. 113. 9. cum Jod paragogico; a יָשַׁב.

מֵזִין *advertens*, Proverb. 17. 4. contractum eſt pro מַאֲזִין.

מַחֲאֲךָ *plaudere te*, Ezech. 25. 6. extra omnem regulam, & rationem duæ vocales breviſſimæ continuo leguntur; pro מַחְאֲךָ vel potius מַחֲאֵךְ.

מֵחֲטוֹ *a peccando*; Gen. 20. 6. cum Apocopa tertiæ radicalis א, aut eſt ad formam Quieſcentium ה.

מֵחֲרוֹן *ab æſtuando*; Pſal. 85. 4. cum Nun paragogico præter morem, ex מֵחֲרֹה, vel potius מֵחֲרוֹת; thema eſt חָרָה.

מְטַחֲוֵי *jaculantes*; Geneſ. 21. 16. Participium plur. Pihel contractum, tertia radicali ה in ו mutata; pro מְטַחִים, a טָחָה, ſicuti dicitur חֲגֵוִי *fiſſuræ* a חָגָה; & קְצֵוֵי *extremitates* a קָצָה.

מִירְדִי *a deſcendendo me*; Pſal. 30. 4. cum Kametz longo loco Kametz Chatuph; quod indicat appoſitus accentus Methegh: huc duo alia referenda ſunt עָמְדְךָ Obad. 11. & רָדְפִי Pſal. 38. 21.

מִירֻשָּׁתְךָ *de hereditate tua*, 2. Paral. 20. 11. ſpecia-

ciale eſt Sceva ſub Jod. Quando enim præpoſitio מִ Jod Scevato præponitur, tum Daghes, tum Sceva Euphoniæ cauſſa auferuntur. Alterum obſervarunt Maſorethæ Daniel. 12. 2. מִיְּשֵׁנֵי: *e dormientibus* pro מִישְׁנֵי.

מְלֵאֲתִי *plena*; Jeſ. 1. 21. cum Jod paragogico, & Chateph Pathach ſub ultima radicali; cui ſimilia ſunt שָׂרָתִי, גְּנֻבְתִי, רַבָּתִי, מַלְכִּי, דִּבְרָתִי, &c.

מִלְּבוֹא *ab adeundo*; Amos 6. 14. Infinitivus Kal, qui habet ל, & מ conjunctum ex Chaldaica forma.

מְלָושְׁנִי *detrahens*; Pſal. 101. 5. multiplex hic Anomalia. Primo eſt Jod paragogicum; ſecundo Vau redundans; tertio Cholem correptum iu Kametz Chatuph. Analogice enim dicendum eſt juxta formam Pihel מְלוֹשֵׁן: cui aliqua ex parte ſimile eſt לִמְשֹׁפְטִי *judicanti me* Job. 9. 15.

מַלִּינִים *murmurantes*; Exod. 16. 4. cum Pathach & Daghes præter morem, loco מְלִינִים a radice לון.

מִנֹּאָץ *irritatur*; Jeſ. 52. 5. eſt formæ compoſitæ ex Puhal, & Hithpahel. Daghes enim in Nun denotat literam characteriſticam Hithpahel ת abjectam; Cholem autem, & Kametz repræſentant formam Puhal.

מַסִּית *incitans*, Jer. 43. 3. Tzere correptum eſt in Pathach, & Daghes pro מֵסִית a radice סות.

מַלְּפֵנוּ *docens nos*; Job 35. 11. cum Aphæreſi pri-

mæ

mæ radicalis א pro מְאַלְּפֵנוּ Particip. Pihel.

מְקַלְלוֹנִי *maledixit mihi*; Jer. 15. 10. compoſitum eſt ex קָלַל & ex קָלָה, quod in Hiphil ſignificat *ignominia afficere*; ו enim eſt loco radicalis ה; vel potius eſt forma compoſita ex Præter. קִלְלוּנִי *maledixerunt mihi*; & ex Participio ejuſdem Verbi מְקַלְלֵנִי *maledixit mihi quiſque*.

מְקֻנַּנְתְּי *nidificans*; Jerem. 22. 22. habet formam compoſitam ex Præterito Puhal קֻנַּנְתְּ, & ex Participio מְקֻנֶּנֶת. Rabbi autem Jona Grammaticus nullam formam compoſitam agnoſcit, ſed duntaxat craſin vocalium, ut fit in תֹּסֵף, יָשִׁתְ pro תֹּסֵף, יָשֵׁת.

מְרַאֲשֹׁתֵי *a cervicalibus*; 1. Sam. 26. 12. formam habet maſculinam, & fæmininam, a radice רֹאשׁ.

מִרְבָּה *multiplicans*, Ezech. 23. 33. ſub formativa Participii eſt Chirek pro Pathach extra omnem regulam; eſt enim Particip. Hiphil a רָבָה.

מֵרְדָה *a deſcendendo*; Geneſ. 46. 3. Infiniti. Kal Verbi יָרַד cum ה paragogico; cui ſimilia ſunt דֵּעָה, לֵדָה. Sed hæc & alia potius Nominis, quam Verbi infiniti rationem habent.

מִשְׁתַּחֲוִיתֶם *procumbentes*; Ezech. 8. 16. eſt formæ compoſitæ a Participio מִשְׁתַּחֲוִים, & a Præterito הִשְׁתַּחֲוִיתֶם; a שָׁחָה.

נ

נֵאוֹת *acquieſcamus*; Geneſ. 34. 15. ſpeciale eſt cum Cholem a radice יָאַת; & ſic ibid. 23. legitur cum ה paragogico נֵאֹתָה; & 22. יֵאוֹתוּ.

נֵאָרִים *maledicti*; Mal. 3. 9. Participium Niphal cum Tzere dilatandæ pronunciationis cauſſa; pro נַאֲרִים a radice אָרַר.

נְגֹאֲלוּ *contaminati ſunt*; Thren. 4. 14. formam habet compoſitam ex Niphal, & Puhal: נ enim eſt ex forma Niphal; reliqua ex Puhal; a גָּאַל.

נִגְלֹה *revelare ſe*; 1. Sam. 2. 27. Infin. Niphal cum Nun characteriſtico Præteriti; pro הִגָּלֵה: huc pertinet נִקְרֹא 2. Sam. 1. 6. quod eſt etiam cum א loco ה; & נִגְלוֹת ibid. 6. 20.

נִגֹּף *cædendo*; Judic. 20. 39. Infin. Niphal pro הִנָּגֵף; a נָגַף.

נוֹלְדוּ *editi ſunt*; 1. Paral. 3. 5. eſt formæ compoſitæ ex Niphal, & Puhal, quaſi ex יֻלְּדוּ, & נוֹלְדוּ; a יָלַד.

נִוַּסְּרוּ *erudientur*; Ezech. 23. 48. Præter. Hithpahel aſſumpta litera נ ex Niphal pro ה, & eliſa litera characteriſtica ת; pro הִתְיַסְּרוּ a יָסַר.

נִחַלְתְּ *profanata es*, Ezech. 22. 16. ad formam perfe-

fectorum, & abjecto Daghes, quaſi נחללת, a radice חלל; huic ſimile נחנת *grata es*, Jerem. 22. 23. pro נחנות.

נחמים *incaleſcentes*, Jeſ. 57. 5. Particip. Niphal pro נוחמים a radice יחם, quaſi Jod quieſcat in Tzere, ut fit in Hiphil hujuſmodi Verborum.

נכאו *percuſſi ſunt*; Job. 30. 8. cum Epentheſi א, pro נכו, a radice נכה; poteſt etiam eſſe a כאה, quaſi *afflictiſſimi ſunt*; & Daghes in כ erit euphonicum; cum in primo themate ſit characteriſticum.

נסבה *circumdata* 1. Paral. 10. 15. cum Chirek in medio pro Pathach. Eſt enim loco נסבה.

נסה *attolle*; Pſal. 4. 7. Imperativ. Verbi נשא, א mutato in ה, & ש in ס, pro נשא, quod legitur Pſal. 10, 12. & hoc rurſus pro שא.

נעור *excitatus fuit*; Zach. 2. 13. Præter. Niphal cum Tzere loco Kametz; a radice עור.

נפלאת *admirabile fuit*; Pſal. 118. 23. eſt contractum in ת, pro נפלאה: hinc 1. Sam. 1. 26. legitur נפלאתה cum duplici nota generis fæminini augendæ ſignificationis gratia; ſed altera in ת mutata; a פלא.

נפצותם *diſperſi eſtis*; Ezech. 11. 17. cum duplici Cholem pro נפוצותם a radice פוץ: huic ſimile ibid. 20. 43. נקטותם *faſtidio eritis*.

נִקָּבְצוּ *congregate vos*; Joel. 3. 11. Imperat. Niphal cum Nun characteriſtico Præter. pro הִקָּבְצוּ.

נָקְטָה *faſtidit*; Job 10. 1. cum Sceva accelerandæ pronunciationis cauſſa; pro נָקוֹטָה, a קוּט.

נִרְאָה *viſus*; Num. 14. 14. Partici. cum Kametz loco Segol. Non enim poteſt eſſe tertia perſona Præter. propter adjunctum Pronomen ſecundæ perſonæ; a רָאָה.

נֹשְׁאִים *exigentes*: Nehem. 5. 7. cum Epentheſi א pro נֹשִׁים a נָשָׁה.

נְשַׁדֻּנוּ *vaſtati ſumus*; Mich. 2. 4. cum Kibbutz loco Cholem. Eſt enim pro נְשַׁדּוֹנוּ: quidam autem volunt נוּ eſſe affixum, quaſi idem ac נָשַׁדּוּ מִמֶּנּוּ *vaſtati ſunt a nobis*; ſed hoc ſenſui incongruum; a שָׁדַד.

נָשׂוּא *tulerunt*; Pſal. 139. 20. cum א paragogico; ſeu potius Metatheſi Vau, & Aleph. Eſt enim pro נָשְׂאוּ, & ad formam Quieſcentium נָשׂוּה.

נָשׂוּי *levatus*; Pſal. 32. 1. Participium Pahul ad formam Quieſcentium ה pro נָשׂוּא.

נַשַּׁנִי *oblivisci fecit me*; Geneſ. 41. 51. pro נִשַּׁנִי Præter. Pihel a נָשָׁה.

נִשְׁתָּוָה *æqualis eſt*; Proverb. 27. 15. formam habet compoſitam ex Niphal, & Hithpahel: ex Niphal enim aſſumptum eſt נ: prius autem Kametz eſt Euphoniæ cauſſa pro Pathach & Daghes: dicendum enim erat הִשְׁתַּוָּה.

נִשְׁתָּעָה

נִשְׁתָּעָה *obſtupeſcemus*; Jeſ. 41. 23. Futur. Hithpahel cum Kametz in fine præter morem pro נִשְׁתָּעֶה.

ס

ע

עֻלְפֶּה *laſſus*; Ezech. 31. 15. Participium Puhal cum ה paragogico præcedente Sægol pro Kametz.

עֻצוּ *conſilium inite*; Eſa. 8. 11. Impera. Kal Verbi יָעַץ cum SureK loco Sceva.

עֲשִׂתִם *feci eos*; Geneſ. 6. 7. cum defectu Jod pro עֲשִׂיתִים.

עֲשִׂיתֶן *feciſtis*; Ezech. 33. 26. cum Nun loco Mem, pro עֲשִׂיתֶם.

עָשָׂת *fecit*; Lev. 25. 21. eſt formæ contractæ in ת pro עָשְׂתָה; cui ſimile קָרָאת, etiam cum Epentheſi א, aut ad formam Quieſcentium א.

פ

פֹּרָת *fructificans*, Geneſ. 49. 22. cum ת loco ה.

פְּתָיִים, & פְּתָאִים *ſimplices* a ſing. פְּתִי.

צ

צֹבֶיהָ *militantes ejus* Jeſ. 29. 7. cum Aphæreſi א; pro צֹבְאֶיהָ; ad formam Quieſcentium ה.

אִמְּתְּחוּנִי

צִמְּתֻתוּנִי *exciderunt me*; Pſal. 88. 17. ultima radicalis litera geminata eſt ad augendam ſignificationem: a צָמַת.

צָקוּן *effuderunt*, Jeſ. 26. 16. cum Aphæreſi primæ radicalis a יָצַק.

ק

קָאם *ſurgit*; Hoſ. 10. 14. cum Epentheſi א pro קָם.

קָבָה *maledicito*; Num. 22. 11. Imperati. a קָבַב cum ה paragogico, ubi vocalis brevis, & Dagheſ producta ſuut in Kametz longum, pro קַבָּה.

קָחָם *accepit eos*; Hoſ. 11. 3. cum Aphæreſi primæ radicalis, pro לְקָחָם; huic ſimile רֵד *declinavit*, pro יָרַד Jud. 19. 11. & קַח pro לְקַח Ezech. 17. 15.

קַחַת *accipere*; 2. Reg. 12. 9. cum Sceva præter morem pro קַחַת.

קִיוּ *vomite*; Jer. 25. 27. Imper. Kal a radice קוֹא cum Jod loco Aleph pro קְאוּ, ſicut dicitur בֹּאוּ: aut potius radix eſt קָאָה, & tunc dicendum erat קְאוּ.

קְרֶאןָ *vocate*; Exod. 22. 20. cum duplici Apocope; primo ה, ſecundo Kametz pro קְרֶאנָה.

רְאֵה

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ר

רְאֵה *videre*, Pſal. 142. 5. deſinit in Tzere ad formam Chaldaicam, pro רְאֹה vel רְאוֹת.

רָאמוֹת *altæ*; Prov. 24. 7. cum Epentheſi א.

רֶבֵּה *multiplica*; 9. 29. cum Sægol præter normam, pro רַבֵּה.

רִבּוֹתַיִם *duæ Myriades*, Pſal. 68, 18. formam habet compoſitam ex plurali, & duali.

רִיבוֹתָ *contendiſti*; Job. 33. 33. cum Aphæreſi literæ characteriſticæ Hiphil, pro הֲרִיבוֹתָ; a רוּב.

ש

שׁוֹא *tollere*; Pſal. 89. 10. cum aphæreſi literæ primæ radicalis pro נְשׁוֹא, huc refer שׁוּב Jerem. 42. 10. *manendo* pro יָשׁוֹב.

שׁוֹבַבְתֵּךְ *pervertit te*, Jeſ. 47. 10. cum Sægol loco Tzere propter accentum ad penultimam retractum.

שׁוּבֵינוּ *reduc nos*, Pſal. 85. 5. Imperat. cum Jod redundante.

שׁוֹשֵׁתִי *deprædatus ſum*; Jeſ. 10. 13. Præter. Pihel cum Cholem loco ChireK, & Daghes pro שִׁשַּׁתִי a שָׁשָׁה: aut habet formam compoſitam ex שָׁסַס, & שָׁסָה, quæ idem ſignificant, ס in שׁ mutato: aut potius eſt ex forma Pohel.

שִׁחֲרוּ

שְׁחֲדוּ *munera date*, Job. 6. 22. cum Chirek ante gutturalem Sceva compoſito notatam; a שָׁחַד.

שֶׁיֹּצָא *qui procedit:* Eccleſ. 10. 5. ad formam Quieſcentium tertia ה pro שֶׁיֹּצְאָה.

שָׁלַוְתִּי *tranquillus fui*: Job. 3. 36. a שָׁלָה, tertia radicali ה in ו commutata, pro שָׁלִיתִי.

שְׁמוֹת *deſolare*; Ezech. 36. 3. Infini. Kal a radice שָׁמַם forma petita a Quieſcentibus tertia ה.

שֻׁפְּכָה *diffuſi ſunt*; Pſal. 73. 2. cum ה loco ו.

שִׁשֵּׁאתִיךָ *depradabor te*, Ezech. 32. 2. ה radicale mutatum eſt in א pro שִׁשֵּׁיתִיךָ; a ששה.

שָׁת־לִי *poſuit mihi*; Geneſ. 4. 25. cum Kametz longo ante MaKaph præter morem.

שַׁתּוּ *poſuerunt*; Pſal. 49. 15. vocalis longa converſa eſt in Pathach, & Daghes, pro שָׁתוּ a שׁוּת; aut forma aſſumpta eſt a Deficientibus ſecunda; quaſi a שתת.

ת

תֵּבָא *acquieſces*, Proverb. 1. 10. ubi prima radicalis א eſt abjecta, & tertia ה in א mutata, pro תֹּאבֶה.

תְּאָכְלֵהוּ *comedet eum*; Job. 20. 26. tranſpoſitis punctis pro תֹּאכְלֵהוּ.

תְּאַמִינוּ *dexteram petetis*; Jeſ. 30. 21. cum א loco ו ab יָמִין; dicendum enim erat תּוֹמִינוּ, aut ſaltem

tem תִּימִינוּ: huc referendum תאסיפון Exod. 5. 7. pro תּוֹסִיפוּן.

תֵּאָמַנָה *nutrientur*, Jeſ. 60. 4. cum ſyncopa literæ נ, quæ per Daghes non compenſatur; pro תֵּאָמַנְנָה; cui ſimile Ruth 1. 13. תְּעַגֵּנָה *tardabitis*.

תְּבוֹאתָה *veniat*; Deuter. 33. 16. cum duplici ה paragogico, & priori mutato in ת: unde Job 22. 21. dicitur תְּבוֹאָתְךָ *obveniet tibi* cum ה paragogico mutato in ת propter affixum: quidam autem compoſitam formam faciunt ex Præter. בָּאָה, & Futuro תָּבוֹא.

תִּבְעָיוּן *quæretis*, Jeſ. 21. 12. cum Jod epenthetico, ſeu potius pro ה, a בָּעָה: cui ſimile Job 19. 2. תּוֹגְיוּן *mærore afficietis* pro תֹּגוּ a radice יָגָה, & Jeſ. 40. 25. תְּדַמְּיוּנִי *aſſimilabitis me*, pro תְּדַמּוּנִי; a דָּמָה.

תְּהִימֶנָה *perſtrepent*; Mich. 2. 12. pro תְּהִימְנָה; Sceva in Sægol productum eſt, & Kametz propter accentum ad Sægol translatum correptum eſt in Sceva: a radice הוּם.

תֹּסֵף *addes*; Proverb. 30. 6. contractum eſt ad formam Quieſcentium ה pro תֹּסֵף a radice יָסַף.

תֵּזְלִי *curſitas*; Jerem. 2. 36. ex forma Chaldaica occultat primam radicalem א in Tzere, pro תֶּאֱזְלִי; huc pertinent אֵהַב *diligam*, Proverb. 8. 17. & וָאֵחַר *& moratus ſum*, Geneſ. 32. 4.

תְּחַשְּׁבוּנִי *reputent me*; Job. 19. 15. ubi eſt nota ſæ-

fœmini, & terminatio Maſculina, cui ſimile Ezech. 37. 7. וַתִּקְרְבוּ *& appropinquarunt*.

תִּמַחִי *deleas*; Jerem. 18. 23. pro תִּמְחָה vocalibus tranſpoſitis; ה autem mutatum eſt in Jod propter Chirek. Quidam vero putant eſſe Futurum Hiphil; & Jod eſſe paragogicum additum formæ תֶּמַח per apocopem; a מָחָה.

תַּמְנוּ *conficimur*; Pſal. 64. 7. Cholem correpto in Sceva, & Daghes ejecto accelerandæ pronunciationis cauſſa pro תַּמְנוּ a תָּמַם. Hebræorum alii cenſent eſſe tertiam perſonam pro תָּמְמוּ ad formam analogam, Mem in Nun commutato; præſertim cum præcedat aliud Verbum tertiæ perſonæ: alii, inter quos præcipuus R. Salomon, volunt ת eſſe loco ט, ut ſit טָמְנוּ *abſcondunt*.

תָעָבְדֵם *coles ea*; Exod. 20. 5. pro תַּעַבְדֵם.

תַעֲבוּרִי *tranſibis*; Ruth. 2. 8. cum Surek loco Cholem; cui ſimile תִּשְׁמוּרֵם *cuſtodiet eos*, Proverb. 14. 3.

תְּפוֹצוֹתִיכֶם *diſperſiones veſtræ*; Jere. 25. 34. cum Chirek extra omnem regulam pro Tzere ante affixum כֶם.

תְּצִלֶּינָה *tinnient*; Jerem. 19. 3. a צָלַל pro תְּצִלֶּינָה, quaſi factum a נָצַל, quod non reperitur.

תִּרְגַּלְתִּי *aſſuefacio*, Hoſ. 11. 3. Præter. Hiphil cum ת pro ה. R. autem Moſes vult eſſe Nomen cum affixo a תִּרְגֶּלֶת: aſt obſtat accentus in penultima.

תִּשִׁי

INDEX CAPITUM
PRIMÆ PARTIS

DE *Literis. Cap.* 1. *pag.* 1
De Punctis, ſeu Vocalibus. cap. 2. 5
De Daghes, & Mappik. cap. 3. 9
De differentia Kametz brevis, ſive Kametz Chatuph a Kametz longo, & a Cateph Kametz. cap. 4. 14
De Accentibus, eorumque uſu, poteſtate, & numero. cap. 5. 15
De Nomine. cap. 6. 20
De Pronomine. cap. 7. 27
De Verbo. cap. 8. 36
De Verborum Perfectorum Conjugationibus, ac prima eorum Kal. cap. 9. 40
De ſecunda Conjugatione Pihel, & ejus Paſſiva Puhal. cap. 10. 44
De tertia Conjugatione Hiphil, & ejus Paſſiva Hophal. cap. 11. 47
De quarta Conjugatione Hithpahel. cap. 12. 50
De Verbis Imperfectis, & primum de Deficientibus prima radicali נ *cap.* 13. 52

&

& cap. 14. 55
De Deficientibus ſecunda litera radicali, c. 15. 57
cap. 16. 60
cap. 17. 61
cap. 18. 63
De Verbis Quieſcentibus prima radicali Jod. cap. 19. ibid.
cap. 20. 66
cap. 21. 68
De Verbis Quieſcentibus ſecunda radicali ibid.
cap. 22. ibid.
cap. 23. 72
cap. 24. 73
cap. 25. 76
De Verbis Quieſcentibus ultima radicali א cap. 26. ibid.
cap. 27. 79
cap. 28. 80
cap. 29. 82
De Quieſcentibus tertia radicali ה cap. 30. ibid.
cap. 31. 86
cap. 32. 88
cap. 33. 90
De Verbis dupliciter Imperfectis cap. 34. 92

N De

De Verborum affixis. cap. 35. 106

SECUNDÆ PARTIS.

De Nominum Conſtructione. cap. 1. 116
De Syntaxi Pronominum cum Nominibus. cap. 2. 121
De Verborum Syntaxi. cap. 3. 124
De Syntaxi Verbi ſubſtantivi היה *cap. 4.* 131
De Syntaxi Verbi Infiniti. cap. 5. 132
De Syntaxi adverbiorum. cap. 6. 135
De præpoſitionibus בכלם*, bachlam & literis paragogicis* אהוין*, ehevin cap. 7.* 136
De Conjunctionibus ו*, &* אם *cap. 8.* 138
De Proſodia Metrica Hebræorum. pag. 138
Catalogus, & perbrevis explicatio vocum fere omnium, quarum forma, & flexio in Bibliis hebraicis eſt anomala. 145

JO.

JOSEPHI PASINI
ORATIO
Ad S. Scripturam, & Linguas Orientales,
Habita Taurini,
Cum publica Studia inſtaurarentur
ANNO MDCCXX.

Quæ ex alienis linguis veniunt, ab earum linguarum hominibus quærenda eſſe.
Aug. de doctr. Chr. lib. 2. c. 14.

IN tam frequenti Sapientiſſimorum hominum conventu verba facturum duæ res potiſſimum multis de cauſis, iiſdemque graviſſimis me commovent; ingenii infirmitas, & oneris impoſiti magnitudo; quarum utraque ut ubique infeſta eſt, ita me hoc in loco præſertim angit, atque perturbat, in quo nihil omnino latere poteſt, judiciumque declinare. Video enim huc florem Italiæ, Italiæ dico? Europæ totius confluxiſſe; video celeberrimas orbis terrarum Academias magnam ſui partem in hanc urbem miſiſſe; novum video ſtudiorum inſtitutum Regis Munificentiſſimi ſplendore, & ſapientia digniſſimum; viros denique video omni eruditionis, & ſcientiæ genere ornatiſſimos, quos cum tradita literis monumenta apud exteras, & barbaras etiam gentes commendant; tum univerſa literaria Reſpublica tanquam patronos, & principes colit, ac veretur. Neque vero tantopere querendum videretur, hæc ſumma in illis eſſe, ſi in nobis eſſent ſaltem mediocria. Verum ita res ſeſe habet, ut ego, qui

neque uſu ſatis, & ingenio parum poſſum, tenuis plane, ac obſcurus cum diſertiſſimis revera hujuſce ætatis, & celeberrimis hominibus comparer, & ſimplices, ac rudes Orientis Muſæ, quibus nullæ opes, nullæ facultates, exiguæ faventium copiæ ſunt, cum Tullio, Demoſthene, Ariſtotele, Platone, Juſtiniano, aliiſque gratioſiſſimis hominibus contendant. Cum vero illud animo attentius perpendo, ex tot, tantiſque ſacrarum Scripturarum Interpretibus vix unum, aut alterum fuiſſe, qui a quamplurimis difficultatibus, quæ in iis explicandis occurrunt, bene feliciterque ſeſe expedierit; fere autem omnes cum in principiis, tum in concluſionibus ex iiſdem deductis quam maxime inter ſe diſſentire, ita provinciæ demandatæ mole laboro, ut pene ſuccumbam, & quid vobis in tanta virium mearum tenuitate ſpondendum ſit, omnino ignorem. Alii enim alio ſacra divini Spiritus eloquia vertunt, ac detorquent. Hic Græcos, ille Syriacos, nonnulli Hebraicos, plerique Latinos ſequuntur codices. Romani Auguſtini, Hieronymi, Ambroſii, Theodoreti, Caſſiodori, Marianæ, Bellarmini commentariis ſtudent; Heterodoxi Munſteri, Oecolampadii, Zuinglii, Lutheri, Calvini explanationes amplectuntur. Illi cum literis traditam a Patribus, & Eccleſia doctrinam conjungunt; iſti, omni rejecta doctrina, unis adhærent literis. Ex prioribus alius allegorias amat, alius eruditiones affectat, alius Theologica, & Philoſophica perquirit, *& magno ſe judice quiſque tuetur*; ex poſterioribus alii ex Theodotione, Symmacho, Aquila; alii ex Maſorethis, & plerique omnes ex ingenio ſuo interpretationes confictas populo venditant. Cum tanta ſint in varietate, & diſſenſione conſtituti præcipui doctores, quid conſilii capiendum? quem textum conſulas? cui ex interpretibus des operam? Comparanda ne undique gentium magna librorum copia? depopulandæ ne omnes bibliothecæ? omnia linguarum ge-

ne-

nera perdiſcenda? ſingulæ cum veteres, tum recentiores excutiendæ interpretationes? Hoc quidem immenſi, atque adeo inutilis laboris opus eſſet; & rem per ſemet obſcuram craſſioribus tenebris accumularet. Quid igitur? ſcilicet, niſi fallor, in recto ſtudiorum ordine, tanquam in cardine, tota res vertitur, quem ſi probe ſtatim inſtituas, cetera deinceps ſponte ſua feliciter conſequuntur. Igitur ita ſtatuo, Divi Auguſtini monitum ante oculos perpetuo habendum eſſe, ut *quæ ex alienis linguis veniunt, ab earum linguarum hominibus quæramus*; hoc eſt, ad autographos codices ſtatim contendamus, eoſque unos interpretes adhibeamus, quorum ope, & auxilio non quidem inanes controverſiæ diſceptentur, ſed autographi ipſi probe intelligantur. Id cujuſmodi ſit, paucis habete, & pro veſtra humanitate diligenter attendite.

Qui ad linguarum ignorationem, in qua primis temporibus univerſa pene verſabatur Eccleſia, animo pauliſper ſe referat, ei nihil mirum videbitur, tam paucos ex tanto ſcriptorum numero fuiſſe, qui in ſacris literis operam ſuam rite, recteque navaverint. Hebræos enim oderant fere omnes, atque ex inveterato in ipſam gentem diis, hominibuſque inviſam odio, Hebraicos quoque codices, unde in Eccleſiam omnis emanaverat veritas, odiſſe, abjicere, & palam inſectari cœperunt. Cumque Judæorum percunctationibus, quibus arcte premebantur, ſe facere ſatis non poſſe intelligerent, ad allegorias, ad reconditos ſenſus, ad confirmanda naſcentis Eccleſiæ myſteria ſe contulerunt, ut callidam eorum in exponendis ſcripturis peritiam novæ religionis tradendæ ſimulatione honeſte ſubterfugerent. Duo tantum fuerunt ex antiquis Patribus Origenes, & Hieronymus, præclariſſima Eccleſiæ lumina, qui veritate hebraica e gremio Synagogæ abrepta, omnem rem ſacram nobis reſtituere; aberrantia hominum ingenia in rectum tramitem traduxerunt, iiſque contra inſul-

tantes Judæos arma tradiderunt. Eorum tamen opera obtrectatorum calumniis, & inertia ſæpe improbata eſt, fato quodam rerum optimarum, quæ adverſario carere nequeunt. Sed cum veritas diu latere non poſſit, & per ſe ipſa, veluti Sol ex nubibus, emergat, tandem aliquando ipſe quoque Auguſtinus, & Rufinus Antiſtes cum Hebraicis literis, tum earum cultori Hieronymo conciliati fateri non dubitarunt, nullam ab eo ſuſcipi poſſe rectam Scripturarum interpretationem, cui ad puriſſimos fontes & Hebraicos, & Græcos aditus non pateat.

Et quidem, ut rem a ſuo principio repetamus, docti, & ſapientis interpretis munus eſt, eorum omnium, quæ de una in aliam linguam vertit, diſtinctam, exactamque reddere rationem, varias vocum notiones exponere, vim ſententiarum, & emphaſim oſtendere, orationis ordinem, nexum, & figuras patefacere, ſuam aliorum cum interpretationibus comparare, earumque differentias introſpicere, & cauſſas penitus cognoſcere. Loquor enim de interprete, qui ad docendum vocatus ſit, & ſacras literas impigræ juventuti proponat, quem ita cum vulgo torpere, ut nihil in ſcholas afferat, niſi communem aliquam, & omnibus obviam interpretationem, cum miſerum eſt, tum vero in tanta ceterorum ſtudiorum felicitate minime ferendum. Quis autem Palæſtinum dicendi genus a Latina oratione, ſupra quam dici, & excogitari poteſt, diverſum, ita plane mihi reddiderit, ut nihil præterea poſtulandum videatur, cum ne ipſe quidem Græcus, Syriacus, & Arabicus ſermo, qui tamen ab Hebraico multo propius diſtat, vim omnem ſacrorum Bibliorum capere potuerit? Quis brevitatem Hebraicam, quis ſimplicem illum orationis ſtylum, quo ſacræ admodum delectantur Muſæ, quis auxeſim, tapinoſim, hypallagen, paronomaſiam, onomatopæjam, ellipſim, paragogen, quæ paſſim occurrunt, ita dilucide, cla-

re-

reque Latinis vocibus exprimat, ut eandem verborum, ſententiarumque vim, & rationem ubique ſervet, & Prophetarum mentem, quæ verbis ipſis impreſſa latet, nobis prorſus aperiat? Cujuſque enim ſermonis elegantiæ, tropi, figuræ propriæ ſunt, modo ſyllabarum ſono, modo vocum ambiguitate, modo ipſa verborum poſitione formatæ, ut propterea quæ bene, copioſe, ornateque in una lingua dicta ſunt, in alia ſuis verbis, ſuoque ornatu ſpoliata ſuam quoque naturam exuant neceſſe ſit. Hebraicus autem, ut eſt apud Chryſoſtomum, *neſcio quid divinæ flagrantiæ, neſcio quid ſpirat ſuum, ac genuinum*, quod in aliam dictionem niſi frigide duci nequit. Id ſi firmum, ratumque ſit, quis non videt Hebraica autographa, unde exempla reliqua profluxerunt, ad Latinas exhedras neceſſario eſſe afferenda, ut cæcos illos ſcopulos, in quos ſæpe interpretes offenderunt, tute, cauteque devitemus?

Age vero tu, qui Hebraica ſtudia adeo contemnis, & vernaculas interpretationes tantopere amas, & commendas, quid ſentis de inuſitata illa, & inſolenti apud LXX præpoſitionum, & particularum conſtructione ἀπὸ, ἐν, εἰς, ὑπὲρ, ὅτι, ὡς, ἀλλὰ; quid de peregrinis, & Græcis Scriptoribus ignotis vocabulis ἰαμεὶν, Νωκὶδ, χαβραθὰ, χάσυ, θαῦ? Quid de nova, & inaudita vocum ſignificatione δωρεὰν in Pſal. 35. n. 7. θυμὸς in c. Deut. 32. n. 33. & ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος Gen. 1. n. 2. quæ damnatam antiquorum de *Chaos* ſententiam confirmare videntur? Quo te Lexicographo, quo Græco præceptore expedies? Quid cum te de vocibus סלה, חנינים, פסים, דורים percunctabimur? Nihil horum profecto facile capies, niſi ab Hebræis, Arabibus, Syris, Chaldæiſque auxilium petas. Jam vero ſatis ne tibi opis putas ex Latinis exemplaribus, ut certo judicare poſſis, num legendum ſit in capite Iſaiæ 40,

malitia , an *militia* ? Proverb. 24. *laſſus* , an *lapſus* ? Geneſ. 2. *ipſa* , an *ipſum* ? in Pſal. 41. *fontium* , an *fortium* ? Si enim Latinis exemplaribus adhibenda eſt fides , cedo quibus ? Sin autem veritas altius eſt repetenda , cur non ad Hebraicam , Syriacam , Chaldaicam , & Græcam originem revertentes , ea quæ vel a vitioſis interpretibus male edita , vel ab imperitis emendata perverſius , vel a ſcribis dormitantibus aut addita ſunt , aut ablata , aut mutata , corrigimus ?

At hæc omnia , inquies , luculenter , & diſerte a multis explicantur . En tibi Bellarminum , Pagninum , Lyranum , Vatablum , Lorinum , Druſium , Fagium , illum etiam ipſum divinarum Scripturarum interpretem , omnium ætatum , omniſque memoriæ doctiſſimum D. Hieronymum . Ediſſere mihi , ſodes , unam , aut alteram horum expoſitionem . Quid cunctaris ? quid animi pendes ? Hebraica ſunt , Græca , Syriaca , Chaldaica : obſoleverunt . Itane ? Ageſis , jam Latina proxime ſequitur interpretatio . At interpretatio iſta nimis autographo hæret ; non prorſus aſſequor . Quid eſt ergo , quod ex illo ſuggeſto doceas , teque mihi Scripturæ profeſſorem magnifice jactes , qui ne interpretum quidem Latinorum commentarios , utcunque res ſit , intelligere potes ? At enim hæc minuta ſunt , & magnis contentionibus non valde digna . Iſthuc mehercule dementiæ , & temeritatis delapſi ſunt Hebraicæ eruditionis oſores , ut quidquam in re tanti momenti minutum eſſe arbitrentur , & optima quæque contemnere malint , quam diſcere . Nos autem ab antiquis Sapientibus Rabbinis accepimus אין

בתורה אפילו אות אחת שאין הררים תלויים בה

nullam in ſacris Bibliis eſſe vocem , nullam dictionem , ex qua varii ſenſus , variæ interpretationes , varia myſteria elici non poſſint . Multa in hanc rem afferri poſſent , multiſque exemplis oſtendere in promptu eſſet , quam longe a Prophetarum mente

ab-

aberraverint viri ceteroquin doctiſſimi, quod hæc ſuis ingeniis minora putaverint. Illud tantum adfero, quod de Hæreticis Marcionitis veteres tradiderunt Patres, eos ex unius particulæ *autem* detractione in quibuſdam Græcis, Latiniſque exemplaribus ex cap. 3. D. *Lucæ* occaſionem, cauſſamque arripuiſſe ad abjudicanda eidem Lucæ duo præcedentia capita, in quibus Chriſti Domini ortus, & pueritia deſcribitur. Quid quod prava unius conjunctionis ו expoſitio ſacerdotium Regi abſtulit Melchiſedeko? ut לשאל, נשקו, כארי, עלמה, aliaſque prope innumeras voculas prætercam, ex quibus malitioſius aſſumptis Trinitatis myſterium, æternam Chriſti generationem, mortem, & reſurrectionem impie Judæi negarunt. Nihil ne igitur grave ad diſputandum nobis ſuppeditant literæ Hebraicæ?

Audio nonnullos, qui Hebraicos codices tum ipſa vetuſtate exeſos, tum multorum audacia corruptos clamitant: quorum vetus calumnia cum a multis jam retuſa fuerit, atque in primis a D. Hieronymo, qui ubique in ſuis ſcriptis *veritatem Hebraicam* appellat, ne veſtra nimium abuti A. A. patientia videar, ſuperſedendum cenſeo: eorumque potius obtrectationibus occurrendum, qui nihil certi ex incerta, & multiplici Hebraicarum dictionum ſignificatione colligi poſſe autumant. Quibus primum hoc præcipiendum videtur, ut caveant, ne Heterodoxis auxilia ferant, quibus depravatas ſuas ſcripturas acrius defendant. Ambiguam enim quam maxime, vagam, & late patentem, ac quidvis quolibet loco docere, vel non docere paratam eſſe ſcripturam volunt, ſive ut ad ſuas interpretationes, tanquam ſola oracula rectum quid edentia, obſequentiſſime audiendas populum adigant, ſive ut damnari per ſacram Scripturam impia eorum dogmata non pateat. Qua ratione Simonius potiſſimum ingenio ſuo abuſus eſt, aliique

ab

ab ipſo facti acutiores , & audaciores omnem lapidem cum eodem movent , omnia repagula revellunt, ut Hebraicæ linguæ tum ſignificatio in vocibus, tum Grammatica in regulis quam laxiſſima ſit. Deinde libenter illos interrogarem , utrum ex ingenti Latinæ, Græcæque linguæ copia , & varia , & ancipiti multorum verborum poteſtate quidquam minus certi , & explorati in orationibus Tullii habeatur , in Iliade Homeri, in Hiſtoria T. Livii, in carminibus Virgilii, ut propterea ad vernaculos interpretes neceſſario confugiendum ſit , quorum tamen ſermo eodem ambiguitatis morbo laborat? Ridicula mehercule hæc ſunt, & ſuis auctoribus digna.

Verum enimvero dijudicent illi mihi ſine ulla Hebraici ſermonis ope multas interpretationum differentias , earumque ineant , reddantque rationem; ſuas vel a falſis vindicent , vel cum optimis conferant, & interpretis lapſus a ſcribarum erroribus ſecernant. Neque enim ſatis accuſatori feceris , ſi dixeris, ego ſic teneo , iſtud ſequor , huic aſſentior, niſi & tuam confirmare, & alterius convellere ſententiam linguarum veritate poſſis , atque inde contradicenti os occludere valeas. Morinus Græcos Sapientes adeo mordicus tuetur, ac defendit , ut eos vates, & prophetas appellet, neque ulla in re a veritatis tramite declinaſſe concedat . Eugubius contra inſcitiæ, fraudis, corruptionis, ac tantum non ſacrilegii eos inſimulat. Eſt qui Romanam editionem ſcripturam falſam, barbaram, depravatam, & a veritate Hebraica quam longiſſime abhorrentem arguat, & abjiciat: alius, qui tantam illi fidem, & auctoritatem tribuat, ut nullam aliam Eccleſiæ deſiderandam cenſeat. Sanctem Pagninum corrigit Vatablus . Oecolampadium , & Zuinglium tanquam incautos reprehendit Lutherus. Munſtero fœdam ſermonis barbariem objicit Pellicanus . Caſtalionius denique omnes explodit interpretes. Qui igitur vel nimis ſuper-

perſtitioſum, vel nimis temerarium judicem reprimas, qui illi, ubi erratum ſit, ex primis linguis, quibus divina verba primum tradita ſunt, oſtendere nequeas? Si ad explanatores iterum appellas, neminem unum reperies, quem nimium vel Græcæ, vel Latinæ, vel ſuæ interpretationis ſtudium in fœdiſſimos errores non rapuerit: Syriacum ipſum, & Arabicum Paraphraſtem, Hebræos homines, vel literarum ſimilitudine, vel craſſa Bibliorum Hebraicorum incuria turpiter lapſos fuiſſe animadverto, quorum alter novum populi genus *Gelitas* in cap. Geneſ. 14.
Joſ. 3. ſibi confinxit; & novam urbem *Oram* in Palæſtinæ re-
gionibus ingenio ſuo extruxit; alter פסילים gen-
Jud. 3. tium idola reddidit *Palæſtinam*; & גלגל Græcis,
Joſ. 5. Latiniſque oppidi nomen tranſtulit, *præputiatos*: quibus quid putidius? quid abſurdius? Apage ergo te in vulgus cum tuis explanatoribus, qui turbidas, & lutulentas bibunt aquas, nobiſque noli puriſſimos fontes invidere.

Sed amicius agamus; & quoniam ad interpretes cauſſam omnem deferri poſtulas, eſto: quem autem ex omnibus tibi ſequendum proponis? Sane de toto hoc Interpretum genere, quam longe, lateque patet, cum difficillimum verba facere, tum multo difficilius ferre judicium. Aliis enim alia placet, probaturque expoſitionis ratio. Sunt qui ornatum amant, & rhetoricum dicendi ſtylum, ſacræque conjunctam Romanam, Græcamque eruditionem. Humilem alii, & pedeſtrem ſpectant locutionem. Pleriqne Theologica, Phyſica, Moralia perſequuntur; quoſdam ſuaviter tenet ſimplex rerum geſtarum narratio; multi allegorias, & reconditos ſenſus inquirunt: nonnulli tandem orationis contextum, verborum ſignificationes, ſententiarum pondus, Prophetarum mentem tantummodo examinant, & exponunt. Ex his omnibus nulli non probandi, modo mediocritatem, quæ

in

in rebus omnibus commendatur, ſervent. Nolo enim in ſcholas afferri ingentia Rabbini Iſaaci commentaria, qui bina volumina, eaque immania in caput primum Geneſeos conſcripſit. Nolo productas, & nimium moleſtas Filippeau perlegi expoſitiones in quatuor prima Oſeæ capita per quam magno volumine comprehenſas, in quibus tam multa verba facit de uno nomine Prophetæ *Beeri*, ut Etymologiis, grammaticiſque notationibus ex Sanctis Patribus, & Rabbinis temere collectis plures referſerit paginas. Nec jejunam Strabi, ſterilem, & perbrevem *gloſſam* proferri volo. Pererium iis, qui polemicas diſſertationes amant, lubenter concedo. Multa de l'Haye volumina Bibliothecarum pluteos occupent. Oleaſtrum ad etymologos remitto. Toſtatus utinam non longe alicubi digrederetur; Titelmannus vero ſibi conſtaret. Bellarminus cautus, ſapiens, acutus, vehemens, & in hebraicis aliquanto doctior. Genebrardum, Steuchum, Maluendam, Riberam, Serrarium, Bonfrerium, Tirinum, Marianam tuto legere potes. Criticos ſacros præ manibus habeto, in quibus tamen adverte pleraque indigeſta eſſe, confuſa, repetita, obſcura, redundantia, & in odium Romanæ Eccleſiæ traducta. Auguſtinus vero Calmetus univerſa, quæ ad hanc rem ſpectant, docte, erudite, & prudenter collegit. Sed ad Hebræos pergamus, quorum cauſſa noſtra hæc inſtituta eſt oratio. Et cum Hebræos ajo, tum Maſorethas, & Talmudicos, tum Rabbinos antiquos, & recentiores intelligo; מדרשים non modo, ſed פרושים etiam comprehendo. Ego vero is non ſum, ut horum in univerſum patrocinium in me ſuſcipere aut poſſim, aut velim. Novi equidem quamplurimos, qui hiſce, quæ de Hebraicæ linguæ uſu, & utilitate hactenus a nobis commemorata ſunt, haud gravate aſſentiunt, nec tamen Hebræorum ſcripta tanti facienda eſſe concedunt: ſtolida eſſe, inquiunt, putida, & inepta, nihilque habere præter

nu-

nugas, & commenta riſu potius, ſibiliſque excipienda. Verum ego etiamſi modice admodum in eorum lectione verſatus ſim, multa tamen in eis adeo utilia deprehendo, ut me ſuſcepti laboris pœnitere nequeat. Etiam illud ſcio, qui penitus in Hebræorum adyta ingreſſi ſunt, eos inde multa protuliſſe, quibus ſe, ſuaque monumenta eruditis hominibus non parum commendaverint. Ex hoc numero in primis fuit Hieronymus omnium Interpretum facile princeps, qui Barabbanum quemdam Judæum magno labore, & pretio audiit præceptorem. Ex hoc Galatinus, Lyra, Burgenſis, Maſius, Serrarius, Ribera, viri Hebraicæ eruditionis copia commendatiſſimi. Ex hoc denique illi omnes, qui in ſacris Bibliis intelligere, & ſapere plus quam ceteri videntur. Etenim cum explicandis Latinis, vel Græcis ſcriptoribus Latini, Græcique grammatici adhibeantur; cur in Scripturæ interpretatione, quæ Hebraico ſermone primum ſcripta eſt, alio, quam Hebræo homine uti malis? Forſterus profecto Rabbinorum commentaria dedignatus tyronum riſui ſe non expoſuiſſet in ſuo Lexico Hebraico, cum לילה vocem paragogicam ſæpius in forma fæminina reperiri ſcribat; nec adeo violenter יקהת a קהל deduxiſſet, & אבן a בנה, cujus etiam ſignificationem plane novam, ſibi uni notam perperam comminiſcitur. Si hac ratione cum Forſtero nominum radices, & ſignificationes fingere liceat, reddat mihi minam, qui me hebraicam docuit Grammaticam.

Nec eſt quod objicias, Rabbinos fallacibus, & captioſis interpretationibus divina eloquia ſæpius detorquere, nugari, ineptire, ut præclariſſima Prophetarum teſtimonia, quæ ſuiſmet ipſis oculis vident, de Chriſti Domini adventu, & novæ legis promulgatione obſcurent. Nam quamplurima ad Chriſtianæ fidei dogmata confirmanda Hebræorum monumenta profer-

re

re poſſem. Rabbi Moſes Nachmanides proſperitatem, exaltationem, fortitudinem, conſilium, principatum ab Iſaia commemorata Filii e עלמה geniti ad venturum Meſſiam refert. De Meſſia quoque celebre illud Jacobi vaticinium in cap. Geneſ. 49. interpretatur Onkelos Chaldaicus Paraphraſtes; & de eodem Pſalmum 2. exponit R. Salomon; רבותנו דרשו את הענין
על מלך המשיח, & Micheæ caput quintum ממך יצא
לי משיח בן דוד, & Pſalm. 118. וכן אומר אבן מאסו
הבונים, & hujus generis infinita afferri poſſent. Quod ſi quid eſt in eorum ſcriptis, quod pias legentium aures offendat, quod commenta, & fabulas redoleat, de iis prudens, & cautus dijudicet lector, & mala a bonis ſecernat. Neque enim volo univerſa nullo habito delectu inde excerpi: ea tantum, quæ ad rem Grammaticam, ad Judæorum ritus, conſuetudines, & hiſtoriam ſpectant, depromenda contendo: antiquorum Patrum proverbia diligenter, & ad literam explicata, quæ cum in Veteri, tum in Novo Teſtamento ſe offerunt; ex iis percipias ſuadeo; ſententias colligas; pronunciata dilucides; aucta, conciſa, abrupta, translata explices; & ſi lubet, eorum etiam fraudem, & nequitiam armis ex ipſorum manibus abreptis contundere diſcas. Quæ omnia ſine Rabbinorum ope nullo modo præſtari poſſe, quis non videt? Cum autem Scripturarum Interpreti proptotypa exemplaria per quam neceſſario conſulenda eſſe, a nobis in ſuperioribus oſtenſum ſit, non eſt, quod pluribus verbis nunc doceam, quantum ad hanc rem conferat adjumenti celebris illa, & admiranda, quæ *Maſora* appellatur, antiquorum Judæorum doctrina. Hæc enim una nobis Biblica volumina in magno Scripturarum naufragio ſarta tecta ſervavit, æternumque ſervatura eſt: hæc depravatos Hæreticorum codices accuſat, & damnat: hæc Romanæ Eccleſiæ Scripturam propugnat; hæc furtim illata explodit, ablata reſtituit, corrupta

cor-

corrigit, המסורה, ut illud Synagogæ noſtris quoque hominibus probatum uſurpem, המסורה סייג לתורה. An exiſtimatis, Auditores, fieri poſſe, ut certi quidquam in tanta interpretationum varietate dicamus, niſi animos noſtros hac Maſorethica doctrina excolamus? Ego vero fateor, me his ſtudiis magnopere delectari. Atque adeo hoc mihi concedendum eſt magis, quod ex his Hebraica quoque, Chaldaica, & Syriaca creſcit oratio, & facultas, quæ etſi in me levior eſt, illa quidem, quæ ſumma ſunt, ex quo fonte exhauriam, omnino ſentio. Quis enim Aben Eſra, JarKi, Abarbanele ſapientior? Quis purior, quis elegantior, quis facundior Elia Levita? Quis diligentius Grammatica tradidit Davide Kimchi? Quid pulchrius, quid perfectius, quid ad veri inveſtigationem accommodatius מורא נבוכים Maimonidis? Quæ cum ita ſint, quid eſt, quod de donandis veſtra civitate Hebræis ſcriptoribus, Auditores, adhuc dubitetis? Ego quidem ſic intelligo, cum tanta ad ſacras literas profitendas linguæ Hebraicæ ſit neceſſitas, tantuſque ex Rabbinorum commentariis exiſtat fructus, etiamſi omnes omnium auctoritates repugnarent, nihilo tamen minus ad præclariſſimam hanc laudem contendendum eſſe. Hoc enim interpretandi genus ſi diligenter, ſi docte, ſi copioſe, ſi enucleate noſtris temporibus nonnulli proſequuti fuerint, cum hac in re nihil præterea Romana Eccleſia deſiderare, tum nullam excuſationem miſeri illi, perditique homines ſuorum errorum afferre poterunt, in quibus obſtinatiſſimi perſiſtunt. Certe hæc omnia a nobis præſtentur oportet, & quia volumus, & quia juſſi ſumus. Sed quia intelligo, quam grave ſit hoc homini tam infirmo, in eorum fidem, & benevolentiam, qui me audient, confugio, ut qui noſtrum hoc interpretationis inſtitutum amant, labores noſtros qualeſcunque benigne excipiant; qui vero minus probant, ſaltem non contemnant. Illud quidem omni animi contentione enitar, ut omnes intelligant, me nec laboribus, nec vi-

vigiliis parcere, ut ſuſceptæ provinciæ ſatisfaciam. Ceterum ſingulos, & univerſos rogo, obteſtorque, ut ſi quam mihi operam in re tam difficili navare poſſunt, eam nolint publico bono invidere, ut conſociatis ſimul viribus germanam ſacrarum Scripturarum interpretationem aſſequamur. Reliquum nunc eſt, ut incredibilem animi lætitiam, qua afficior ex hoc tam honorifico munere, omnibus patefaciam. Neſcio quid enim ſingulare, ac eximium fortunis meis acceſſiſſe video, quod ne voto quidem a diis immortalibus optaſſem. Idque totum clementiæ tuæ debeo, Amedee Regum optime, Italiæ vindex, ac patrone. Ac res tuæ præclare geſtæ celebrabuntur illæ quidem noſtris non ſolum, ſed omnium pene gentium literis, & linguis; nec ulla unquam ætas de animi tui pietate, fortitudine, conſilio, religione, magnanimitate, ſapientia, tuiſque reliquis laudibus, quæ ſummæ ſunt, conticeſcet. Sed hoc affirmo, & pace dicam tua, nullam in his eſſe laudem ampliorem ea, quam hoc tempore es conſecutus. Ampliſſima enim hæc literarum inſtitutio, & diſciplina, inſignis hæc, ac regalis munificentia, qua earum cultores vocas, & excipis; præcipue vero tutum hoc, & ſacroſanctum, quod peregrinis, extorribus, & deſertis Palæſtinæ Muſis ſponte, & liberaliter præbes perfugium, totum hoc, quod certe maximum eſt, totum eſt, inquam, tuum. Reliqua animi ornamenta tibi cum majoribus tuis communia ſunt. At vero hujus gloriæ ſocium habes neminem. Quod autem ex tam multis, qui hac ætate Romana, Græca, & Hebraica eruditione præſtant, ſapientiſſimis viris, ad ſacras literas tradendas me tenuem, & obſcurum hominem potiſſimum advocaris, pro certo habe, me tanti beneficii memoriam ſancte, religioſeque tota vita ſervaturum, qua, ut ſpero, fiet, ut vires meas tam exiles aliquando ſuperem, tuæque voluntati docendo, ſcribendoque reſpondeam.

F I N I S.

MAG 2011514

G. 21. e. 46

Digitized by Google

[illegible] VITTORIO EMANUELE

6
1-e
40

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
2 G
33

Digitized by Google